

HET WACHTENDE VERHAAL

DEEL 2

‘Ecolonie-Forge Neuve’ in de toekomst

Hennezel - Forge Neuve
december 2011

geschreven door Henkjan de Blaauw

Onderstaand verhaal is in 2011 geschreven om de contouren weer te geven van een ‘unabegegolten’ toekomst van de woon-werkgemeenschap Ecolonie en is een concept om als deel 2 later opgenomen te worden in het boek ‘Het wachtende verhaal’ dat Henkjan de Blaauw sinds 2019 aan het schrijven is. Deze nog niet gecorrigeerde voorpublicatie vindt nu plaats gelet op de bijzondere Corona-omstandigheden waar de samenleving nu in verkeert. De uitgever is van mening dat velen die nu voor de keuze staan om hun leven te veranderen juist nu baat zullen hebben bij de inzichten die in dit unieke verhaal naar voren komen. Alle facetten van het transformatieproces ‘van hebben tot zijn’ worden beschreven vanuit het perspectief van een ontmoetingskunstenaar, een sociaal architect, die op zijn 52ste nog de moed had om met zijn vrouw Marya, en samen met ontelbare anderen, Ecolonie vorm te geven, tot een levensvatbaar initiatief, dat een voorbeeld kan zijn voor velen die ook die droom hebben om duurzaamheid in de breedste zin van het woord, tot de essentie van het leven te maken.

De uitgever

'Ecolonie-Forge Neuve' in de toekomst

Voorwoord

Dit verhaal gaat over de toekomst van Ecolonie. Maar ook over het verleden! Is er een verschil? Het gaat over gedroogde mest of heeft een roos tanden?

Op Ecolonie hebben we de afgelopen dertien jaar, met vooral aandacht voor het kleden en voeden (de materiële basisvoorwaarden) van 'het kind' Ecolonie, veel in 'het licht', de tastbare werkelijkheid, gewerkt. Deze fase volgde op een periode van 'negen jaren van zwangerschap' (na de oprichting in 1989) welke periode 'de duisternis' (de niet zichtbare processen) symboliseerde, zo kenmerkend voor de baarmoeder. De energie van het toen overheersende vrouwelijke ontvangende principe veranderde na negen jaren in de energie van het scheppende, mannelijke principe. Alle betrokkenen (oude en nieuwe bewoners) waren zich in die tijd van de overgang naar een nieuwe fase zeer goed bewust van deze (noodzakelijke) verandering. Het ging in die tijd om de fundamentele vraag: 'kan de 'foetus Ecolonie' levend geboren worden en verder opgroeien of zal het geen bestaansrecht hebben'. Letterlijk is er in die tijd gesproken over de mogelijkheid om het terrein en de gebouwen weer te verkopen. Het was dan ook een zeer zware bevalling.

Nu (anno 2011/2012) er een nieuwe fase aanbreekt (de metafoor doorgetrokken: de overgang van de puberperiode naar jong volwassenheid) zal het vrouwelijke levensthema de 'duisternis', opnieuw aandacht moeten krijgen om de heelheid (de volwassenheid), van dit door ons genoemde 'organisme' tot haar recht te laten komen. Daarbij niet strevend, vanuit de dualiteit, om de twee polen 'licht en duisternis' (het mannelijke en het vrouwelijke) als het ware te gaan integreren, maar vanuit het fundamentele besef dat het licht (het scheppende) uit de duisternis (het ontvangende) voortkomt!! Deze zienswijze, die deze hiërarchie (h)erkent, vraagt om een totaal andere manier van denken en handelen dan we gewend zijn. In onze Westerse cultuur zijn we daarmee niet tot nauwelijks vertrouwd geraakt, omdat deze wijsheid vergeten is: le temps perdu. Bij wijze van spreken zullen we een bewustzijn, een levensvisie, die al heel oud is opnieuw naar voren moeten halen; in paradoxale zin, deze als het ware opnieuw moeten uitvinden.

In onze 'Visie en uitgangspunten', ongeveer tien jaar geleden geschreven (2001) hebben we al een 'voorschot' genomen op dit belangrijke thema: de aandacht voor het vrouwelijke, de duisternis, het Niets, zonder de inhoud van die begrippen verder uit te werken.

Dit verhaal over de toekomst van Ecolonie heeft mede als basis de unieke ervaringen die er de afgelopen 22 jaar zijn opgedaan met het ontwikkelen van deze

woon- en werkgemeenschap Ecolonie. Daarbij zal het niet gaan over praktische zaken, zoals regels, geld, huisvesting, projecten en noem maar op, maar vooral over de levensoriëntaties (mens- en wereldbeelden) van diegenen die meewerkten als participant of bewoner, welke beelden zich in hun handelen uitdrukte. Overigens, altijd wordt als we spreken over bewoners of participanten bedoeld dat het om zowel vrouwen als mannen gaat.

Op basis van die ervaringen uit de concrete werkelijkheid van deze woon- en werkgemeenschap, wil dit verhaal vooral het voedsel (compost) leveren voor de te 'herijken' visie; daarbij mede geïnspireerd en ondersteund door de levenswijsheden van hen die, door de tijd heen, hebben nagedacht over het leven en dit ook verwoord hebben.

Omdat zij met hun inzichten ons eigen bewustwordingsproces ondersteunen noem ik ze 'bondgenoten'. Zij zijn enerzijds kunstenaars die iets nieuws voor de geest staat, maar ook restaurateurs op zoek naar 'een oorspronkelijke staat van zijn', voor zover we daar ooit van kunnen spreken. Hun passie gaat uit naar het opnieuw tevoorschijn halen van een overgeschilderd oerschilderij. Denkers, betrokken op het leven, die door hun eigen zoektocht naar de waarheid een blik geworpen hebben op die oneindige werkelijkheid die wij als mens aanschouwen en waar wij tegelijkertijd in opgaan.

In dit verhaal komen maar enkele fragmenten van hun kennis en wijsheden naar voren. Ik heb die fragmenten niet willekeurig gekozen maar geselecteerd op basis van mijn eigen visie op het leven, vertrouwend op mijn inzicht en ervaring dat zij bouwstenen zijn van een zich ontwikkelende toekomst.

Tegelijkertijd drukt dit verhaal ook mijn eigen poging uit dieper in het leven te willen doordringen. Het is een uiting van een zoektocht die, zoals Peter Sloterdijk zegt - ik zal hem verderop in dit verhaal vaker citeren, 'per definitie de vorm van een onmogelijke opgave heeft, die we noch tot een goed einde kunnen brengen, noch kunnen negeren'.

Hoewel de komende veranderingen ook zichtbaar en concreet in de buitenwereld zullen plaatsvinden, wordt de eis tot veranderen in de allereerste plaats aan ons zelf gesteld. Deze niet vrijblijvende uitnodiging vraagt niet alleen een ambachtelijk oefenen van vaardigheden, maar vooral een gepassioneerd 'geheeld' oefenen, met ons hoofd, ons hart en onze handen.

Misschien tot vervelens toe zullen deze woorden over het oefenen steeds weer door dit verhaal heen klinken, wetend dat dit cruciale werkwoord in verschillende contexten en toonaarden herhaald moet worden, om de noodzaak ervan tot ons door te laten dringen.

Deze noodzakelijke verandering van denken en handelen is geen gemakkelijke opgave. In het algemeen niet, maar zeker niet op Ecolonie, welke plek je als een snelkookpan kunt beschouwen, waar van een ieder die hier wil meewerken, een meer

dan gemiddelde pioniersgeest en een meer dan gemiddelde motivatie om tot verandering te komen, verwacht mag worden.

Het is o.a. Emile Trommel geweest die deze oproep tot veranderen in zijn opmerkelijke boek "Het Zwaard van Michaël" op de volgende wijze heeft verwoord:

"Er zal moeten worden gewerkt aan de Aardevervuiling, maar nog meer aan de geestelijke vervuiling waaraan alle menselijke wezens (min of meer) lijden. Het niet vervuilen in welke vorm dan ook moet niet plaats vinden uit angst voor het 'eigen hachie', doch op basis van overgave aan het totaal van de Schepping. Dit laatste is een geheel ander uitgangspunt, dat voorbij gaat aan de menselijke behoeftebevrediging."

"Is het niet tijd tot bezinning te komen of is onze bezinning bedolven onder onze ongebreidelde begeerte naar steeds meer levensenergie en geluk? Is deze bezinning, die onhoorbare bel die in ons luidt, maar die overstemd wordt door onze daverende maatschappijklank verloren? De vlucht in oude denk - en gedrag patronen, ook op spiritueel en/of religieus gebied, zal niet veel baten, aangezien de daarin ontwikkelde wijzen van gebed niet geschikt zijn voor deze tijd (gebeden die verzoeken om bevoordeeld te worden). De tijd is nu gekomen om tot een andere vorm van gebed te komen, een gebed van overgave, waarin onze eigen (vermeende) behoeften eigenlijk nauwelijks een rol spelen. In dat veld van eenheid horen positief en negatief bij elkaar en zijn onverbrekkelijk met elkaar verbonden."

Emile Trommel spreekt hier over overgave als een kernbegrip. Hij weet waarover hij het heeft. Trommel is geen zwever, een 'geitenwollensokken-praatjesmaker', maar een wereldse man, die met beide benen op de grond staat. Die de werkelijkheid kent. Zijn leven lang heeft hij als ontwikkelaar van de buitenlandse handel gewoond en geleefd in allerlei landen. Heeft de Aarde bereisd als geen ander en is tot de slotsom gekomen, dat slechts Overgave aan de Oerbron de werkelijkheidszin is van ons bestaan op Aarde. De inhoud van zijn boek is beschikbaar op internet. De strekking van dit boek, zo stelt Trommel, "is om een zo duidelijk mogelijk beeld te schilderen van deze nog buiten ons "woordbeeld" liggende werkelijkheid. Daartoe zijn niet-bestaande woorden gemaakt en zinsconstructies gebouwd om de lezer geen "hapklare" brok voor te leggen, maar om inzicht te geven die overdenking behoeft. De paradox is de basis van dit gegeven. Voor de goede "verstaander" zal dan een nieuwe wereld opengaan."

Het eindresultaat wat ik zelf voor ogen heb, bij het schrijven van dit essay, zal aan het eind uit de doeken worden gedaan. Niet om het lekker spannend te houden, het is geen hoed waar ik het op het eind uit te voorschijn tover, maar op deze wijze werk ik in de traditie van degenen die scheppen. Robert Fritz zegt over die werkwijze in zijn boek 'De weg van de minste weerstand' (Ankh-Hermes / 1990) het volgende:

'Scheppers beginnen aan het eind. Eerst hebben ze een voorstelling van wat ze willen creëren. Soms is het een globaal idee, soms meer specifiek. Voor je kunt scheppen wat je wilt scheppen dien je te weten waar je naar toe wilt, wat je wilt laten ontstaan. Weten wat je wilt is op zichzelf al een vaardigheid.' (blz. 67)

Deze werkwijze helpt me om als het ware alle vezels - de duizend en één gedachten, inzichten en uitzichten - waaruit het is samengesteld of opgebouwd, tot hun recht te laten komen. Dit essay zou, samengevat, de 'weg naar dat eindresultaat' genoemd kunnen worden. Mijn uitdaging bij het schrijven is nu hoe ik op een dusdanige wijze die weg in beeld breng dat alle elementen die ik als van (grote) waarde beschouw, meegemaakt en overdacht heb, belicht worden. Het is geen 'rechttoe rechtaan' verhaal maar wel een lang verhaal, omdat ik 'de tijd' wil nemen, een niet onbelangrijk duurzaamheids-principe, om een zo volledig mogelijk beeld te schetsen. Het verhaal is niet lineair (dus rechtstreeks van A naar B) geschreven, het kent omcirkelende bewegingen, zijpaden, allemaal gebaseerd op

'het laten opborrelen van gedachten, beelden, citaten. Een opborrelen ook van talloze bellen, waarachter we ons eigen 'Atlantis', onze temps perdu kunnen vermoeden, zonder deze echter ooit haarscherp in het vizier te krijgen.' (pag.218)

Dit citaat is van Joke Hermsen uit haar mooie boek 'Stil de tijd', met de ondertitel 'pleidooi voor een langzame toekomst'.

Deze werkwijze sluit ook aan bij, wat ik 'mijn' intuïtieve wijze van denken zou willen noemen, een wijze die volgens mij recht doet aan het unieke en dynamische karakter van elk wordingsproces en zeker van dat van de ontwikkeling van Ecolonie.

'Ecolonie-Forge Neuve in de toekomst', zo luidt de titel van dit verhaal. Dat concrete, nog niet volledig uitgekristalliseerde beeld kondigde zich in de loop van het afgelopen jaar stapje voor stapje aan. Zoals een Lotusbloem alleen kan groeien en bloeien in het moeras, zo ontvouwde dit beeld zich waarschijnlijk dankzij mijn jarenlange reis door de duistere nachten van mijn ziel. Verderop in dit verhaal vertel ik daar meer over. De laatste maanden kreeg ik het beeld over 'het eindresultaat' steeds duidelijker voor ogen en heb dat beeld hier en daar gedropt om mijn denkproces verder te toetsen. Daardoor werd het mogelijk om weer op weg te gaan, na jaren van worstelingen, gevoelde stilstand en status quo.

Dit voorwoord wil ik beëindigen met er op te wijzen dat de essentie van de veranderingen die aanstaande zijn, die met dit hele verhaal symbolisch worden ingeluid en toegelicht, wordt geïllustreerd door het verschil in de titels van twee boeken. Hoe simpel kan het zijn...

Als eerste is daar het boek "**Je kunt de wereld veranderen**" van Ervin Laszlo (uitg. Ankh Hermes), dat wij sinds 2004 als leidraad aanbevolen aan degenen die zich wilden

verdiepen in bronnen die onze visie mee vorm gaven. In de titel ligt de nadruk op het woord *kunnen*. Het woord behelst een min of meer vrijblijvende uitnodiging: kom op, sta op, doe mee, jij kunt het ook, schroom niet, laat je angst varen!

Het tweede boek, waarvan de inhoud mede de kern uitmaakt van dit hele verhaal, heeft de titel: "**Je moet je leven veranderen**", daarmee aangevend, 'je hebt geen keuze', en is geschreven door de cultuurfilosoof Peter Sloterdijk (uitg. Boom- 2011). Kunnen of moeten, dat maakt een wereld van verschil, dat moge duidelijk zijn.

Noot: Dit verhaal is nog niet gecorrigeerd op grammaticale, spel en tik fouten.

Wat is het verschil tussen een reactieve levensoriëntatie en een die gericht is op het scheppen van een nieuwe werkelijkheid?

Tijdens de jaren '90 was ik jarenlang trainer in 'de kunst van het creëren', daartoe opgeleid in Engeland door een team van de Amerikaanse componist Robert Fritz. Ik gaf in die jaren trainingen en workshops en ook later op Ecolonie gaf ik in de zomer wekelijks lezingen in deze kunst. De kennis die ik daarmee verwierf heeft me in belangrijke mate geholpen om in mijn rol als 'speler/coach' vorm te geven aan het ontwikkelingsproces van Ecolonie. De stap om samen met Marya naar Ecolonie te gaan was zeer intuïtief en mystiek van aard; beter is het te spreken van een sprong. Een sprong in het duister zo bleek al spoedig. Hoewel we zelf heel andere plannen hadden werden we als het ware 'geroepen' om op deze plek te blijven, toen we op doorreis waren voor een vakantie elders in Frankrijk. Maar daarover later meer.

Behalve dat ik veel vaardigheden in deze kunst heb mogen leren ontwikkelen, is misschien wel de belangrijkste eye-opener geweest, die Robert Fritz en zijn medewerkers me hebben geleerd, het onderscheid te zien en maken tussen een reactieve-probleem-oplossende oriëntatie op het leven en een oriëntatie op het scheppende.

Robert Fritz zegt over de oriëntatie op het scheppende, over het creatieproces in zijn boek 'Je leven als kunst' (pag. 110) het volgende:

"Creëren is geen therapie. Het is geen proces van genezing. Het creatieproces is geen vorm van problemen oplossen waarbij we de complexiteit van ons leven hopen op te lossen met een aantal externe successen. Het is een manier om die dingen te genereren die je belangrijk en waardevol genoeg vindt om je tijd, talenten en energie aan te besteden."

Alles in het leven beweegt, groeit, is op weg in de tijd. Dit is een fundamentele dynamiek, waarin het leven zichzelf tot uitdrukking brengt en zijn eigen bestaan

manifesteert. Deze dynamiek heb ik op een andere plaats en op een ander moment wel beschreven als zijnde de Dynamische Kwaliteit, zoals Robert Pirsig in zijn boek 'Lila' dat zo mooi beschreven heeft. Robert Fritz zegt over deze dynamiek in 'Je leven als kunst' (pag.59):

"Verlangen is de menselijke expressie van deze dynamiek. Het is een creatieve vonk, een goddelijk geschenk waarin je met hart en ziel een visie kunt ontwikkelen voorbij dit moment naar een universum van dáárvoor ondenkbare mogelijkheden. Het is het hart en de ziel van het creatieproces. Het is werkelijk van jou. Niemand kan het je geven en niemand kan het je afnemen. Maar soms kunnen we het onszelf afpakken."

Ik heb ervaren dat leven - en doe dat tot op de dag van vandaag nog steeds - vanuit deze laatste oriëntatie inderdaad een bijzonder bestaan is. Met hem ben ik het eens, na al die jaren van lesgeven en creëren, dat je - ik citeer hem - *'iemand in de reactief/responsieve oriëntatie dan ook moeilijk kunt uitleggen hoe en wat precies het verschil is.'*

In mijn agenda heb ik in dit verband een citaat staan uit het boek 'Herinneringen van de Essenen' wat luidt: *"Het vanzelfsprekende moet nooit uitgelegd worden; het kan niet overgedragen worden. Men biedt het hoogstens aan en het wordt aanvaard als de mens zich op het kruispunt van zijn leven bevindt. Het wordt in feite slechts gericht op hen die begrijpen dat ze dorst hebben."*

In de praktijk van de dag, hier op Ecolonie, merk ik steeds weer, dat deze reactieve levensoriëntatie een belangrijk onderdeel uitmaakt van het mens- en wereldbeeld van veel mensen die ik ontmoet. Een vanzelfsprekende vaststelling als we bedenken dat opvoeding en scholing van ons allen, gebaseerd is op die oriëntatie. We leren nauwelijks iets anders.

In onze maatschappij worden we op geen enkele wijze vertrouwd gemaakt met de principes van de kunst van het creëren. Zonder het te beseffen verliezen we daardoor onder invloed van de omgeving het contact met onze dromen, wensen en idealen uit de 'jonge' jaren. Het is een sluipend proces waar de aandacht verplaatst wordt van een oriëntatie op de realisering van je wensen (het creatie proces) naar het oplossen van problemen (de reactief-responsieve oriëntatie).

Betrokkenen zijn zich daarom veelal niet bewust dat dit verschil tussen een reactieve en een levensoriëntatie op het scheppende, grote gevolgen heeft voor het leven. Bij wijze van voorbeeld, om een vergelijking te maken, gaat het om een zelfde grote verschil wanneer je tuin- en landbouw bedrijft met kunstmest en pesticiden (een reactieve oriëntatie: je wilt problemen oplossen) of wanneer je de natuur haar gang laat gaan, en bijvoorbeeld dit natuurlijke proces begeleidt met behulp van de methoden uit de biologische tuin- en landbouw (de scheppende oriëntatie - je wilt een vruchtbare bodem en gezonde producten creëren).

Op geestelijk/sociaal niveau werken deze levenswetten niet anders dan op het zichtbare materiële nivo!

Een en ander zal ermee te maken hebben dat wij mensen het maar moeilijk kunnen verdragen dat er onvrede heerst in onze geest; dat er pijn, eenzaamheid, boosheid, woede en heimwee is. Dat we ons niet gewaardeerd en gezien weten en noem maar gevoelens en gedachten op die ons niet aanstaan. We hebben de neiging die negatieve gevoelens zo snel mogelijk op te lossen, het liefst gisteren al. Een wijze van denken en reageren die de basis is voor het ontstaan van verslavingen in alle maten en soorten; zichtbare en onzichtbare, bewuste en niet-bewuste.

Onwetendheid en een gebrek aan geaardheid liggen aan dit reactieve patroon ten grondslag. Dit kan ontstaan omdat we onze verbinding met en het inzicht in de natuurlijke essentie van het leven zijn kwijtgeraakt. Die essentie kun je benoemen als o.a. trage, vaak pijnlijke duurzame processen en ritmes, waarbij je bent ondergedompeld in een niet weten (het vrouwelijke, het ontvangende). De mysticus meester Eckhart zei het zo:

"De godheid bij wie alles begint is uiterst donker. Zij is een 'niet-actieve' superessentiële duisternis die nooit een naam zal hebben en nooit een naam zal worden gegeven."

De huidige dominante mannelijke probleemoplossende cultuur krijgt daardoor de kans ons te laten geloven dat we haast moeten maken, dat we geen tijd te verliezen hebben. We zijn daardoor als rusteloze zwervers, voortdurend in de buitenwereld op zoek naar het 'betere', als reactie op het ongewenste; in plaats van de tijd te nemen om het gewenste, met alle geduld van de wereld, zelf te creëren vanuit het Niets!

Onder invloed van deze reactieve kijk op het leven, zijn er onnatuurlijke psychologische manipulatiemethoden en technieken ontwikkeld ter zogenaamde zelfverbetering van dat wat vooraf door onszelf als een afgebakend 'ik' is gedefinieerd.

In de hoop daarmee doorbraken in onze geestelijke/sociale ontwikkeling te forceren. Namens werkgevers hebben psychologen en andere kwakzalvers, mensen doen geloven dat ze daardoor een beter mens konden worden, niet vertellend of niet wetend dat het achterliggende doel winstmaximalisering was.

Deze innerlijke geestelijke beweging die gebaseerd is op deze reactieve respons, weerspiegelt als het ware de beweging in de buitenwereld en omgekeerd. Het gebruik van onnatuurlijke hulpmiddelen is, zoals hiervoor genoemd, vergelijkbaar met de wijze waarop de reguliere landbouw door middel van het gebruik van gif en kunstmest snel een 'betere' opbrengst en een 'betere' bodem meent te kunnen realiseren. Met alle negatieve gevolgen van dien op de middellange en lange termijn voor de vruchtbaarheid van de grond. Ter illustratie een artikel in het dagblad Trouw van 28/11/2011 met de kop: 'Een kwart van alle landbouwgrond ter wereld is sterk gedegradeerd.'

Dit eenzijdige streven naar maximalisering van de economische winst ligt aan dit leven vernietigende handelen ten grondslag; met alle bekende negatieve gevolgen van dien. Over die feiten hoef ik hopelijk in deze context niet meer uit te wijden en ik laat het daarom bij een onthutsend actueel voorbeeld van een bericht over de ernst van de toestand van onze planeet: 'De atmosfeer is nog nooit zo ernstig vervuild geweest als nu', Trouw, 25/11/2011. Al deze ontwikkelingen zijn sinds de Verlichting (het woord zegt het al...) ontstaan in naam van de Vooruitgang; synoniemen voor het mannelijke, patriarchale Godsbeeld, waar de westerse cultuur mee doordrenkt is.

Reeds in 1982 beschreef Bob Goudzwaard (1934) al aan welke voorwaarden moet worden voldaan om tot de uitweg van de ontsluiting van de tunnelsamenleving te komen:

"In de op groei gebaseerde samenleving worden kapitaal, arbeid en natuur door de tunnel geperst om er een zo groot mogelijke economische groei uit te distilleren. We zullen van deze ongebreidelde vulkaangroei terug moeten naar een beheerste organische groei zoals te zien is bij een bloem of een boom. "

Goudzwaard geldt als architect van de 'economie van het genoeg'. Hij zette het concept daarvoor uiteen in boeken als 'Kapitalisme en vooruitgang' (1976) en 'Genoeg van te veel, genoeg van te weinig' (1985). Volgens Goudzwaard is de huidige economie in ecologisch en sociaal opzicht niet duurzaam en heeft het onverbiddelijk vasthouden aan het groeimodel fatale gevolgen.

Als reactie daarop is er in de jaren '70 heel voorzichtig een beweging ontstaan die weer aandacht vraagt voor de natuurlijke geestelijke en materiële levensbronnen die ons in alle opzichten moeten voeden. Het authentieke menselijke weten - een wetenschap in de ware betekenis van het woord - die daaraan ten grondslag ligt, wordt heden ten dage met het begrip ecologie omschreven; waar o.a. het korte woordje eco of oikos (= thuis van de ziel) vanaf geleid is. Maar omdat dit begrip ecologie helaas vooral een materialistische, technologische betekenis heeft gekregen, komt daarmee de dieperliggende geestelijke inhoud ervan (het onbekende, niet rationele, de mystiek, de duisternis, de schaduwzijde) nauwelijks tot haar recht. In een poging die onbalans recht te zetten wordt er wel gesproken over 'deep ecology'. Een begrip dat nauwelijks ingeburgerd is geraakt. Misschien moeten we een poging wagen om een nieuw begrip te introduceren dat wel recht doet aan inhoud en beeldvorming. Een woord dat misschien symbool mag staan voor nieuwe ontwikkelingen die gedragen worden door een nieuw bewustzijn. Dat laatste is dringend nodig als ik zie hoe lang al mensen als Bob Goudzwaard en Kees Zoeteman op het aambeeld slaan met hun doordringende analyses. Misschien is de tijd rijp om van Ecolonie in deze volgende fase een plek te maken waar we meer dan ooit oefenen in dit nieuwe bewustzijn.

Werkelijk vernieuwen betekent onze levensbedding radicaal wijzigen

De Indiase wijsgeer J. Krishnamurti (1895-1986) verwoordde de gewenste aandacht voor acceptatie van de schaduwzijden van ons bestaan in zijn biografie in een gesprek met Pupul Jayakar (blz. 298) als volgt:

"Waar het om gaat is de onvrede van de mens, de onvermijdelijke onvrede. Zij is een kostbaar kleinood, een waardevol juweel. Maar men is er bang voor, men verwerpt haar, men gebruikt haar of staat toe dat ze gebruikt wordt om bepaalde resultaten te bewerkstelligen. De mens is er bang voor, maar ze is een kostbaar juweel, van onschatbare waarde. Leef ermee, neem haar dag in dag uit waar, zonder erin te interveniëren (tussen beide te komen), dan wordt ze als een vlam die het vuil verbrandt en alleen datgeen overlaat wat onmetelijk is en niet aan plaats gebonden. Neem dat alles goed in je op."

De beweging die gemaakt moet worden door de mensheid, die in de richting van de oude levensoriëntatie naar een nieuwe (wat heet...) gaat, zullen ook wij op Ecolonie op alle nivo's moeten ondergaan en vorm geven. Ik zeg moeten, om de dwingende noodzaak om het te gaan doen, duidelijk te beklemtonen. De mensheid staat tenslotte meer dan ooit met zijn rug tegen de muur. Daarbij dienen we ons wel te realiseren dat er, om tot gedragsverandering te komen, in alle opzichten geoefend dient te worden. Het woord oefenen en het daaraan gekoppelde handelen, zal alle aandacht moeten krijgen in een Ecolonie van de toekomst. In onze cultuur zijn we het inzicht kwijtgeraakt dat de betekenis van het woord oefenen, anders gezegd de waarde van deze zich herhalende handelingen gericht op een doel om datgene wat je wilt bereiken te vervolmaken, van zeer groot belang is. Om te oefenen, om als het ware ambachtelijk bezig te zijn, en daar uiteindelijk een bepaald resultaat mee te bereiken, heb je tijd nodig. Blijkbaar hebben we echter met elkaar afgesproken dat we die tijd niet meer hebben. Niet voor niets is er de overheersende stelregel: tijd is geld.

Altijd zijn er tegengeluiden geweest die de grondtoon van het leven, die nog zo 'unabgegolten' is, een stem hebben willen geven. Een van hen, Henri Bergson (1859 - 1941), je zou hem een tijdsfilosoof kunnen noemen, heeft daarom aandacht gevraagd voor een andere tijdsopvatting. Het is belangrijk om in dit verband zijn zienswijze ook hier ter sprake te brengen omdat deze andere tijdsopvatting, die hij 'duur' noemde, voornamelijk 'innerlijk' en vanuit een intuïtief contact met de werkelijkheid te ervaren is.

Bergson gebruikt het begrip 'zuivere duur' (tijdloosheid) en hij stelt dat 'we dit enkel waar nemen als we ons op de innerlijke ervaring concentreren.' Daartoe moeten we 'van de praktische gerichtheid van de geest afstand doen en in plaats daarvan een houding van belangeloze beschouwing aannemen.'

Kees Zoeteman ('Pioniers gevraagd'- uitg.Servire 1995), in die tijd adj. secretaris-generaal van het toenmalige Ministerie van Milieu:

"Als een opgejaagde jonge Faust geloven we nog dat we straks krijgen waar we steeds naar verlangd hebben: een enkele reis naar het paradijs en dat we daar voor een dubbeltje op de eerste rang mogen zitten. Maar dreigen we door onze gehaaste uiterlijke levenswijze niet beroofd te raken van het kostbaarste dat we bezitten , ons innerlijke koningschap, onze persoonlijke toegang tot de innerlijke bron van kracht?" (blz.251)

Iedereen lijkt op deze 'vuistregel - tijd is geld - van zogenaamd modern leven' te worden afgerekend. Alle uithoeken van de aarde worden met dat virus besmet door datgene waaraan we de naam 'globalisering' hebben gegeven. Zoeteman benoemt dit virus: '*..... het kapitaal dat als een elektromagnetische gier de wereld rondvliegt om zich zo snel mogelijk te vermeerderen,*'

Willen we een andere oriëntatie op het leven creëren, dan zullen we een weg moeten vinden vanuit de basis, vanuit Onszelf, vanuit het Niets. Niet als een reactie op de huidige maatschappij omdat we de genoemde 'vuistregel van modern leven' ongewenst vinden, maar omdat we met ons hele wezen weer contact hebben gemaakt, cq. willen maken met wat in onze ogen de essentie van leven is. Dat beeld, die concrete levenssituatie, die daaruit voortkomt, zullen we in de praktijk van de dag, zelf moeten creëren. Daarvoor hebben we een nieuwe, ambachtelijke, scheppende levensoriëntatie nodig en het inzicht dat, willen we daarin naar volmaaktheid streven (en waarom zouden we dat niet willen?), we moeten oefenen, oefenen en nog eens oefenen omdat een daaruit voortkomende levenswijze ons niet zomaar aanwaait.

Hoewel we geen behoeften meer hebben aan nieuwe kathedralen, uitingen van vooral religieuze oefenkunst, die bepaald werden door het eenzijdig gehoor geven aan de verticale kracht, kunnen we misschien wel een voorbeeld nemen aan het doorzettingsvermogen van hen die deze kathedralen bouwden. De bouwers, gedurende meer dan drie generaties lang, namen de tijd om het eindresultaat, wat men voor ogen had te bereiken. Ik heb begrepen dat de kathedraal de St.Jan in Den Bosch dit jaar voor het eerst sinds haar bestaan niet in de steigers stond...! Mogelijk kunnen we dezelfde energie die met die bouw gegenereerd werd als voorbeeld gebruiken, om onze eigen plannen te verwezenlijken. Anders gezegd, omwille van de realisering van utopische verlangens als menselijkheid, betrokkenheid en liefde; concreet vorm gekregen in de warme ontmoetingen tussen mensen onderling, tussen de mens en de natuur en o.a. uitgedrukt in een oneindige biodiversiteit van ecologische leefomstandigheden!

Daarbij dienen we steeds voor ogen te houden dat recepten of sleutels (ideologieën) voor een nieuwe levensoriëntatie en de daaruit voortkomende vormgevingen niet te geven zijn. Dat heeft de geschiedenis geleerd. Juist ook om die redenen is dit een uitgebreid verhaal en met veel omwegen geschreven. Ons gedrag wijzigen doen we niet zomaar als de achterliggende 'structuren' (onze waarden en normen, de gekozen levensoriëntatie) waar het gedrag een gevolg van is, niet helder worden. Die structuren kunnen we beschouwen als de bedding van een rivier. Wijzigen we die bedding dan zal de loop van die rivier zich ook wijzigen. Het water van die rivier stroomt namelijk volgens de weg van de minste weerstand. Onze levensstroom, dus ons gedrag, gedraagt zich op dezelfde wijze. Als ik het heb over een bepaalde levensoriëntatie dan heb ik het daarom, als vergelijking, over de bedding van die rivier.

Kees Zoeteman schreef (Pioniers gevraagd - pag. 258) al in 1995:

"Bij het zoeken naar uitwegen gaat het om twee zaken: de richting waarin we een uitweg zoeken en de manier waarop we ons in die richting gaan bewegen. Drie uitwegen zijn er te noemen die gekenmerkt worden door:

- 1 - het zich afzetten tegen de huidige samenleving,*
- 2 - het verbeteren van de samenleving zonder haar fundamenten aan te tasten,*
- 3 - het overstijgen van de bestaande tekortkomingen door nieuwe fundamenten te installeren."*

De eerste twee uitwegen komen overeen met wat Hans Korteweg verderop op pag. 13 de 'cosmetische veranderingen' noemt. Zoeteman spreekt in dit verband over de *"uitweg van de revisie. Het kenmerkende van deze groep denkers is dat zij daarbij alles blijven verwachten van de voortgaande ontwikkeling van de techniek. Zij behoren tot wat we de sociaal-technocratische utopisten noemen."* (Pioniers gevraagd - blz. 255) .

Ook Sloterdijk besteedt aandacht aan deze utopistische stroming waarmee hij laat zien hoe door de eeuwen heen steeds weer het heil verwacht werd van technologische doorbraken en uitvindingen, die hij ziet als reparaties die nieuwe onevenwichtigheden, nieuwe onvolkomenheden met zich meebrengen. Sloterdijk geeft een voorbeeld van deze 'heilsverwachting' door te verwijzen naar het werk van de filosoof/theoloog Jan Amos Comenius (1592-1670):

" De latere gelijkstelling van automatisme en zielloosheid is de ingenieurs van die tijd nog volkomen vreemd. Comenius zelf hield zich bezig met het construeren van een perpetuum mobile. Uit zijn aantekeningen blijkt dat hij vast besloten was zo'n ding, als het hem lukte te maken, te presenteren als een nieuw godsbewijs vanuit de techniek. Hij bad dan ook tot de hemel dat die hem zou gunnen, niet in de laatste plaats uit eigenbelang, zo'n perfecte machine te voltooien." (blz.370)

De verwachtingen van de huidige 'nul-punt-energie-beweging', over wat de 'techniek' voor de toekomst te bieden heeft, lijken op die van Comenius.

De laatste 'uitweg nr.3' sluit helemaal aan bij de essentie waarover ik het in dit verhaal heb, als ik duid op het radicaal veranderen van de bedding van de rivier. Dat dit een uitermate moeilijk verhaal is weten we, zoals Zoeteman dat ook laat blijken (pag. 258):

"Die laatste uitweg is een uitweg die moeilijk te vinden is en die moeilijk begaanbaar is, maar daarom niet minder essentieel. Het is een op zoek gaan naar moderne vormen van de organische en de spirituele utopie".

"Het is niet minder dan het verplaatsen van bergen".

Zoeteman stelt vervolgens: "Ook Bob Goudzwaard komt tenslotte met zijn eigen uitweg. Hij is na kennis genomen te hebben van alle andere uitwegen wijs genoeg geworden om niet in de valkuil te stappen van een alleenzaligmakende utopische blauwdruk voor de toekomstige samenleving. Maar hij wil een proces ontketenen waarin de barrières tegen verandering van onze vooruitgangssamenleving worden geslecht." (pag. 257 en verder - Pioniers gevraagd)

Naar de bodem van onze ziel afdalen

In de wetenschap dat wij deel willen uitmaken van dat proces vraagt dat van ons werkelijk te vernieuwen door onze levensbedding radicaal te wijzigen; radicaal betekent vanuit de wortel (radis). In het besef dat we de sprong moeten maken zonder te weten waar we uitkomen. Dat we zo moedig zijn om ons die initiatie te durven toestaan en daarmee ophouden alles in de hand te willen houden, te willen plannen en regelen. Allemaal (bij)verschijnselen van onze op angst gebaseerde technocratische beheerscultuur.

De na-oorlogse generaties zullen wakker moeten worden en ophouden in illusies te leven, die een reactie zijn op de basisangst van generaties daarvoor. Deze generaties hebben te lang voor half-geld mee gelift op een beweging die, zo wordt met de dag duidelijker, gekenmerkt kan worden als een economische ballon. Waarvan het er nu op lijkt dat deze doorgeprikt wordt. Er wordt gewaarschuwd dat de samenleving op een (economische/milieu) crisis dreigt af te stevenen. Maar hoe bang moeten we daarvoor zijn? Waarom is er zo weinig visie en wijsheid om deze zogenaamde dreiging in een breder perspectief te plaatsen? Je hoort nauwelijks opiniemakers die de waarde van deze crisis belichten, in die zin dat zij de betekenis van het begrip crisis toelichten, als zijnde een kans om te veranderen. Om een andere bedding te creëren. Alle aandacht is gericht op cosmetische veranderingen in plaats van te beseffen dat:

'een crisis maant, verscheurt, pijn doet, maar niet kiest. Juist in een crisis is men volkomen vrij. Alles staat immers op losse schroeven. Een mogelijkheid is inderdaad afgesloten, en het lijkt wel of dat alles is, maar op een dieper nivo kan men veel meer kanten uit dan men ooit tot zich door had laten dringen. Dat is juist zo beangstigend, want wat is goed, wat is passend, wie is men eigenlijk?'

Dit citaat komt uit het boek van Hans Korteweg e.a. (De Grote Sprong, over groei en inwijding; uitg. Servire 1990). Dit boek kan ik aanraden aan iedereen die de bereidheid heeft te willen veranderen. Dit boek leert ons het onderscheid te zien en begrijpen tussen radicaal je bedding wijzigen (de sprong, de initiatie) of binnen de grenzen van die bestaande bedding cosmetische veranderingen aanbrengen. Op blz. 59 zeggen Korteweg e.a. over dat laatste: "Oppervlaktekennis biedt geen antwoord." Voorbeelden van een cosmetische verandering kunnen zijn: verhuizen van Nederland naar Ecolonie zonder de reactieve levensoriëntatie (de ik gerichtheid) daadwerkelijk te veranderen. Omdat het spannend is; omdat het misschien wat oplevert; iets willen uitzoeken... maar een innerlijke sprong??

Over de initiatie, de sprong, schrijven Korteweg e.a.:

"Initiatie betreft daadwerkelijk de overgang naar een nieuw zijnsgebied. Initiatie is in de eerste plaats een innerlijk gebeuren dat zich vervolgens in de vormenwereld uitdrukt. De werkelijke meester, die werkelijke voortgang bezegelt, werkt in de stilte van je hart. Het is een onpersoonlijk gebeuren, dat de subjectieve persoonlijkheid geen voldoening biedt. Als de deur naar het grotere van binnenuit wordt geopend, neemt het grotere het kleinere in zich op. Ben ik het dan nog wel? En weet ik, mijn persoonlijkheid die steeds meer instrument wordt, het volgende moment nog wel precies wat voor leven er door me heen ging?" (blz. 27)

"Het gaat er niet om dat hij in de storm zijn scheepje behoudt maar dat hij zich verbindt met een Kracht die groter is dan welke storm dan ook." (blz.28)

Werkelijk vernieuwen betekent, op een andere manier gezegd, vooral naar de bodem van onze eigen ziel afdalen, en om met meester Eckhart te spreken, ontdekken dat 'de bodem van je ziel donker is.' Deze beweging (van licht naar duisternis) kunnen we zien als een gaan naar of een geworpen worden in - een initiatie - een andere levensbedding. We veranderen als het ware de bedding van onze levensstroom met alle gevolgen van dien.

In bijlage 4 van onze visie en huishoudelijk reglement wordt aan dit aspect van de duisternis reeds aandacht besteed. Ik citeer hier enkele passages uit die bijlage van Rupert Sheldrake en Mathew Fox, om het beeld wat ik wil schetsen zo helder mogelijk te krijgen:

"In onze cultuur wordt er snel naar oplossingen gezocht. Veel van onze verslavingen zijn het gevolg van pogingen de duisternis te overwinnen. Maar volgens de mystieke traditie valt er juist veel te leren van de reis door de duisternis. Duisternis = lijden = verdriet en afkoelen = stilte of wegzinken. Daarom zijn veel pogingen in de wereld van de spiritualiteit volgens mij vergeefs, want zij zoeken naar het licht; zij willen het licht en de warmte zo

graag in de wereld brengen, dat zij vergeten eer te betonen aan de duisternis, aan het zinken, het lijden en de schaduw."

"Het gaat erom op te houden te projecteren en beelden op te roepen. Ik denk dat de metafoor van de baarmoeder ook daaraan refereert, de duisternis van de baarmoeder."

De worsteling van participanten en bewoners met de verschillende levensoriëntaties

We merken dat het gegeven van 'de dringende noodzaak om werkelijk op alle nivo's van het bestaan te veranderen', nog onvoldoende doordringt bij velen die hier aanwezig zijn (geweest), ondanks de waardevolle bijdrage die geleverd wordt aan de (uiterlijke) ontwikkeling van Ecolonie. We merken dat aan allerlei uitingen van verzet en negativiteit; aan het mopperen over onbenullige dingen; aan het roddelen, de murmeratio, aan het niet accepteren van regels, aan het je afvragen of veertig uren werken misschien niet teveel is, aan het roken etc. Wij vragen ons regelmatig af: 'waarom zijn de personen die dit betreft hier eigenlijk? Hebben ze onze visie en uitgangspunten eigenlijk wel gelezen?' 'Nemen ze die wel serieus of denken ze: 'ach dat zal in de praktijk wel zo'n vaart niet lopen?'

Tegelijkertijd - de paradox - weten wij, om met Krishnamurti te spreken, dat deze onvrede een kostbaar kleinood is of zoals Harry Salman, antroposoof, erover zegt:

"Het is op zich niet te vermijden dat deze negatieve krachten op de weg van innerlijke ontwikkeling vrijkomen. Elke persoonlijke zwakheid wordt op deze weg zelfs nog versterkt. We moeten door de afgrond van de ziel heen als we een hoger bewustzijn willen ontwikkelen. We moeten de verloren 'vrouwelijkheid' terugvinden." (uit 'de Innerlijke Zon')

Een van de toenmalige permanente participanten schreef jaren geleden (2003) over dit thema van de negatieve krachten, die zoals genoemd ook op Ecolonie aanwezig zijn, een klein referaat met de veelzeggende titel: "Au-Colonie". De ondertitel luidt: 'Korte studie naar de omgekeerde waarheden van Ecolonie en naar de redenen waarom zij soms 'au' doen'. Twee voorbeelden van door hem genoemde omkeringen wil ik hier noemen:

- 1 - "we koesteren het actief handelen op Ecolonie omdat het tegenkrachten oproept!"
- 2 - "juist de regels en grenzen maken het mogelijk dat Ecolonie een duurzame plaats is om geestelijke vorming te ontvangen, te beleven en te geven."

Het genoemde referaat wordt als bijlage bij dit verhaal toegevoegd.

Ook hieruit blijkt dat dit kostbare kleinood, dit juweel van onschatbare waarde (Krishnamurti) - deze onvrede, in al zijn uitingsvormen - altijd al rijkelijk

aanwezig was en is bij veel van de tijdelijke participanten en bewoners die hier de afgelopen twee en twintig jaar zijn geweest (plusminus 2500). Kortom: hier kwamen dus mensen van vlees en bloed.

Een belangrijk deel van hun levensoriëntatie, gebaseerd op 'ik-gerichte' persoonlijke groei, uitte zich in diverse motivaties: het zoeken van 'rust', een bezinningsplaats, weer werkritme opdoen, zoeken van een partner, iets leren en noem de vele motieven maar op, die ook op onze site staan. En natuurlijk stond hier iets tegenover: zij bouwden mee aan een prachtige, tastbare ontwikkeling van Ecolonie. Eenduidige uitingen van motivaties die er op zouden kunnen wijzen dat betrokkenen hier vooral waren (en daarmee zichzelf dus tussen haakjes plaatsend) om enkel en alleen een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van dit 'eiland van de toekomst' kwamen niet veel voor.....!

Uit o.a. de keuze van de citaten met de woorden 'juweel van onschatbare waarde' etc., blijkt wel dat deze constatering niet gedaan worden met een 'naar-een-ander-wijzend-vingertje'! De structuur van werken, de opbouw fase, eerder benoemd als het voeden en kleden van 'het kind Ecolonie', de uitnodiging om te komen helpen, dat 'alles met elkaar', zorgde ervoor dat Ecolonie mede verantwoordelijk was en is voor de geschetste situatie. Immers wij creëerden de voorwaarden voor deze 'deal'!! Ecolonie en de participanten gebruikten elkaar als het ware met wederzijds goedvinden!! Gechargeerd gezegd: "wij zien je ik-gerichte motivatie wel, we ergeren ons eraan, maar we houden onze mond erover; we gedogen die tot zekere hoogte, als jij maar meewerkt".

En tegelijkertijd was en is daar het inzicht (ook hier de paradox): Het is op zich niet te vermijden dat deze negatieve krachten op de weg van innerlijke ontwikkeling vrijkomen; daarvoor is deze plek er ook.

Deze paradox, die we vaak als een dilemma beleefd hebben, kwam en komt voort uit het feit dat we een veelzijdige laagdrempelige ontmoetingsplaats willen creëren, die wat inhoud en vormgeving betreft uitstijgt boven een plek met een enkelvoudige benadering. Deze aanpak vraagt relatief veel menskracht, mede omdat per jaar bijna 2800 gasten ons bezoeken (gemiddelde bezoekduur is 6 nachten). Dit alles komt voort uit ons doel 'om het ecologisch gedachtengoed in de breedste zin van het woord te verspreiden en vorm te geven en het bevorderen van toerisme op ecologische basis' (statuten).

Roel Barendrecht (student culturele antropologie) schrijft over deze relatie met de tijdelijke participanten het volgende in zijn eindscriptie culturele antropologie:

"Tijdelijke participanten helpen op die manier te bouwen aan het ecovillage paradigma en zijn aan de andere kant juist potentiële nieuwe dragers van het ecovillage paradigma." (pag.60) Verderop zal ik Roel nogmaals citeren en zijn scriptie verder omschrijven.

Het utopisch verlangen geeft een enthousiast gevoel, maar dat is niet genoeg...

In deze overgangsfase is het tijd geworden om dit allemaal te benoemen en te onderkennen, voorzover dit intern al niet in andere verbanden gedaan is, waarbij het de kunst is om niets in deze beschrijvingen van de realiteit van de afgelopen 22 jaren in negatieve zin af te wijzen. Onze eigen duisternis, de keerzijde van de zeer vruchtbare creaties die al die 22 jaren hebben plaats gevonden, zullen geaccepteerd en daarmee geïntegreerd moeten worden, willen we een volgende fase in kunnen gaan; wil er een synthese plaats vinden. Daarbij beseffend dat deze synthese, als nieuwe creatie ('Ecolonie in de toekomst') onvermijdelijk opnieuw weerstanden zal oproepen. Tenslotte kan er zonder weerstand geen evolutie zijn.

Dit benoemen en onderkennen van de realiteit is in het algemeen eveneens van belang als we de kunst van het creëren optimaal willen uitoefenen als levenshouding. We dienen dan n.l. *én* onze huidige situatie tot in detail helder trachten te beschrijven, daarmee alles wat er toe doet in beeld brengend *én* dit zelfde hebben we ook te doen met betrekking tot het gewenste eindresultaat. Daardoor zien we als het ware heel duidelijk het verschil tussen de omstandigheden die *nu* deel uitmaken van onze werkelijkheid(sbeleving) en de omstandigheden waarvan wij willen dat die in de toekomst mogen ontstaan. Met de omschrijving van deze twee polen bouwen we n.l. *structurele spanning* op; dé voorwaarde om te kunnen creëren. Als een van de twee polen ontbreekt zal het creatieproces niet werkelijk tot ontwikkeling kunnen komen.

Natuurlijk is er bij velen een vermoeden dat er een en ander gaat veranderen, niet alleen hier, maar in de hele maatschappij; je zou het een wakker worden van een utopisch verlangen kunnen noemen. Ook daarom komen velen (dus onafhankelijk van de genoemde ik gerichte motivatie), in toenemende mate, naar deze plek. Een plek die min of meer symbool staat (kan staan) - samen met gelukkig een oneindig aantal andere initiatieven - voor die gewenste veranderingen. Dat utopisch verlangen geeft vanzelfsprekend een enthousiast gevoel. Maar dat is niet genoeg. Dat gevoel zal werkelijk zoals gezegd, in alle facetten van het bestaan omgezet moeten worden in denken en daden. En juist dan, op dat moment suprême, wanneer er bijvoorbeeld van iedereen verwacht wordt om eigen gewoonten (verslavingen) te veranderen (voorbeeld: stoppen met roken) zie je hoe weerstanden zich versterken.

Prachtig om te zien hoe het ego (is eigenbelang: dit is van mij, dit is mijn behoefte, dit is mijn gewoonte, daar blijf je af, ik ben autonoom, ik ben vrij) zich opblaast. Dat roept de vraag op: zijn we ons wel bewust hoe deze weerstandsmechanismen - ze worden ook wel Luciferiaanse krachten genoemd - werken?

Binnen de structuur van Ecolonie vinden bijvoorbeeld dezelfde autoriteitsconflicten plaats als bewoners iets verwachten of vragen van participanten, als wanneer op een

ander geestelijk nivo, een 'energie uit de Planetaire Hiërarchie' van ons vraagt een en ander achter ons te laten en op weg te gaan naar..... ('uw wil geschiede'). Ook deze verschijnselen vragen om bewustwording en oefening.

Van zero-denkers tot complottheorieën

Steeds weer zal die individuele mens zijn/haar eigen transformaties moeten doormaken ondanks en dankzij het tijdperk waarin deze leeft. Dat besef zorgt er voor dat je niet kunt denken dat het leven pas begint op het moment dat jij je ogen open doet of op het moment dat jij begint na te denken. Of denken dat het jaar 2012 of welk ander zogenaamd mythisch jaargetal, jou wel zal helpen te transformeren zonder zelf die pijn van een initiatie door te hoeven maken. Ik wil er mee zeggen: zonder historisch bewustzijn word je een 'zero denker'. Dat is iemand die denkt dat het leven pas begint op de plek waar hij of zij zich op dat moment voor het eerst bevindt. We zien dat verschijnsel ook regelmatig bij participanten die hier voor het eerst komen en geen belangstelling hebben voor onze geschiedenis. Die niet werkelijk nieuwsgierig zijn naar onze ontstaansgrond.

Mijn ervaring heeft tevens geleerd dat behalve door deze zero- denkers, de genoemde grondtoon vaak ook niet begrepen wordt door degenen die zich in hun levensoriëntatie overheersend richten op de al eerder genoemde reactieve respons. Bij hen zag ik deze jaren hier op Ecolonie vaak dat ze hun eigen onverwerkte negatieve gevoelens projecteerden op degenen die ze verantwoordelijk achten voor hun blijvend ongenoegen. Ik schreef daar al eerder over.

Hoewel de motivatie om hier te komen dan verwoord wordt in termen van 'ik wil helpen', blijkt tijdens het verblijf dat deze motivatie tegelijkertijd samen gaat met de ik-gerichte behoefte om iets in zichzelf op te lossen: de onvrede. Hans Korteweg brengt deze geesteshouding in zijn boekje 'Sta op en ga' - ik zal later nog uitgebreid op de inhoud terugkomen - als volgt onder woorden:

"Het voortdurend kijken naar jezelf en het projecteren van je voorstellingen op de ander breekt het universum in kleine stukjes, die ieder door een 'ik' worden bewoond. Al die 'ikken' zijn vreemdelingen van elkaar, die elkaar taxeren op waarde en het eventuele gevaar inschatten. En dan proberen ze weer verbinding met elkaar te krijgen door zich rond een min of meer gemeenschappelijke projectie te verzamelen. Wat een triest en eenzaam gebeuren. Terwijl alles hier op aarde klaarstaat om in liefde te worden aangewend."

Deze houding zie je ook terug bij diegenen die geloven in complottheorieën. In de NRC van 20/4/2011 stond een artikel met de kop: "Complotdenker zou het liefst zelf samenzweren." Volgens de onderzoekers Karen Douglas en Robbie Sutton "treedt bij complotdenkers 'psychologische projectie' op, de neiging om de eigen houding toe te dichten aan anderen."

Een bekende organisatie die complottheorieën aanhangt is Niburu. Opvallend is dat zij zelf hun negatieve projecterende houding erkennen. Op hun website stond (8/11/2011) bijvoorbeeld:

"Niburu acteert echter niet meer vanuit een negatieve benadering zoals gebruikelijk was in het klokkenluiders tijdperk, zoals met chemtrails, straling, mind-control, vaccins, genetisch gemanipuleerd voedsel, media- en tv-manipulatie, de grote misleiding en de ondergang van de Illuminati. Niburu wil nu graag de positieve boodschap brengen en de mensen bewustmaken, het is tenslotte het doel van het leven, de evolutie van de mens met betrekking tot bewustzijn."

Blijkbaar dringt het feit dat ze deze houding hebben (hadden?) ook tot hen door en kondigen ze een verandering aan: de positieve boodschap. De vraag is of hun aankondiging om te veranderen werkelijk gebaseerd is op pijnlijke processen van transformatie, inzicht - die zij ook verwachten van de maatschappij, waar ze veel kritiek op hebben - of is deze cosmetisch/pragmatisch van aard? Het is in dit verband namelijk veelzeggend dat het woord 'acteren' dat zij gebruiken, 'toneelspelen' betekent (v.Dale)!

In wording zijn, je natuurlijke staat

Onvrede aangaande ons innerlijke zelf vertalen in termen van 'de waarde van een juweel', zoals hierboven door Krishnamurti e.a. is gedaan, is van groot belang om tot overgave, om tot 'niet reageren' te komen. Dit 'niet handelen' kan beschouwd worden als een oriëntatie op het zijn. Waarmee niet gezegd wil worden dat de staat van 'zijn', een passieve, statische inhoud heeft! Zijn zou je kunnen definiëren als het waarnemen van 'verandering, als een in wording zijn', zonder dat je die verandering stuurt, beheerst, bent, zonder dat je ingrijpt e.d. Een 'in wording zijn' is je natuurlijke staat, je grondtoon, je verbinding met het Niets, met De Leegte achter de Leegte, zonder dat je weet hebt van die verbinding.

Dit 'in wording zijn' wordt door middel van je dagdromen, je wensen, je utopische verlangens indirect zichtbaar, voelbaar en denkbaar en zij kunnen (!) door middel van een scheppende oriëntatie op het leven vorm krijgen. Het uitroepteken achter het woord kunnen geeft aan dat daarin een keuze te maken is. Kiest de mens voor een reactieve respons of voor een scheppende oriëntatie op het leven..

Twee schijnbaar paradoxale levensoriëntaties, 'zijn' en 'scheppen', 'niet doen' en 'doen', dienen in mijn ogen de basis te vormen van een visie op het leven. Op Ecolonie kunnen we dit oefenen.

Pioniers gevraagd

Niet voor niets heeft Peter Sloterdijk het in zijn filosofie, wanneer hij het over de toekomst heeft, over een 'avant-garde' die 'de kar' op weg naar een nieuwe levensoriëntatie (wereldverbetering) moet gaan trekken. De belangrijke vraag is: willen we als vereniging, wil jij als persoon, daar bij horen? Liever spreek ik overigens over pioniers dan over een 'avant-garde', al begrijp ik Sloterdijk zijn beweegredenen wel: wees niet bang om elitair te zijn, dompel je niet onder in het bestaande systeem uit angst om veroordeeld te worden; durf je te onderscheiden. Het was Kees (Bas) Zoeteman die in 1995 het boek 'Pioniers gevraagd' publiceerde - ik noemde hem eerder -, waarin hij reeds de oproep deed te komen tot nieuwe samenlevingsvormen, waarin geëxperimenteerd kon worden met o.a. ecologische uitgangspunten en niet te vergeten de mystiek! Hij schreef met vooruitziende blik (pag.250) :

"Bij de cultuurvernieuwende experimenten en gemeenschappen hebben de deelnemende burgers nog veel moeilijkheden en innerlijke onvolkomenheden te overwinnen. Maar de moed waarmee deze pioniers beginnen is het vuur dat de verheffing van onze cultuur mogelijk maakt. We kunnen deze innoverende groepen dan ook zien als cultuureilanden, als bruggenbouwers naar een nieuwe weer bezielde samenleving."

In mijn ogen hebben we op deze plek de unieke kans om datgene te oefenen, samen met anderen, wat in dit verhaal uitgebreid wordt besproken. Daarmee beginnen we niet pas vandaag de dag. Werken en zijn op Ecolonie is namelijk nooit een vrijblijvende zaak geweest; anders was de ontwikkeling na 22 jaar niet zover gekomen als deze nu is. De essentie van datgene waarvoor deze plek bestemd is - ik weet dat het grote woorden zijn voor een humanist, maar ik 'geloof' heilig in die bestemming - wordt met dit verhaal opnieuw tegen het licht gehouden.

De concrete toekomst zal er anders gaan uitzien dan in de fase hiervoor. Van een jong volwassene mag je tenslotte iets anders verwachten dan van een kind. Het woord 'moeten' in de titel van het boek van Sloterdijk wijst erop dat er noodzakelijkerwijs anders gewerkt gaat worden. Die constatering brengt me bij een 'doorgeving' die Marya in 1999 kreeg, en dan vooral de laatste zin, van een zich 'aartsengel Michaël' noemende energie die o.a. over Ecolonie zei:

"Voel je bevoorrecht aan dit Grote Plan te mogen deelnemen, ieder van jullie op zijn of haar eigen manier. Het is een geweldig avontuur wat zich in jullie leven heeft aangediend, waarvan sommigen van jullie langere tijd en anderen kortere tijd hun energie mogen schenken. Weet wel dat er veel van je gevraagd wordt".

Het zal duidelijk zijn dat Ecolonie geen plek kan en mag zijn waar je je uit frustratie over de wereld terugtrekt of oogkleppen op doet omdat je denkt dat die wereld dan

wel aan je voorbij gaat. Als je meewerkt aan de ontwikkeling van Ecolonie, als je hier wilt verblijven, als bewoner of als participant, langdurig of kort, wordt er iets anders van je verwacht! Die verwachting beschrijft Roel Barendrecht, student culturele antropologie aan de universiteit van Utrecht, zo treffend in zijn afstudeerscriptie over Ecolonie met de titel: 'Environmentalism: the consequences of modernity':

"Deze 'nieuwe vorm van beschaving' vraagt om een breed gedeeld wereldbeeld waarin tot op zekere hoogte overeenstemming is over wat die 'wezenlijke' behoeften zijn voor de mens (Van Egmond 2010). In een tijd waarin zelfs modernisten het vertrouwen in hun wereldbeeld lijken te verliezen (Van Gelder1999), is er een dringende behoefte aan pioniers die ons voorgaan in deze 'nieuwe vorm van beschaving'. ECOLonie als ecologische woon- en werkgemeenschap is een frontier waar deze pioniers ruimte en mogelijkheden voor zichzelf gecreëerd hebben (exit) om deze 'nieuwe vorm van beschaving' vorm te geven.

De permanente bewoners van ECOLonie zijn de cultural creatives van deze tijd. De cultural creatives, vaak getypeerd als the new middle class (Szerszynski, Wallace & Waterton 2003), zijn doorgaans hoger opgeleide personen, pioniers, die de voorlopers zijn van sociale veranderingen (Ray 1997).

Scheppende energie staat centraal bij de cultural creatives. Scheppende energie is nodig om voorbij het systeem te denken, om nieuwe samenlevingsvormen aan te gaan, om het modernistisch materialistisch wereldbeeld van binnenuit te kunnen ontstijgen (Ray & Anderson 2000: 81-4). Nu anno 2011 het modernistisch denken, waar een gefragmenteerd wereldbeeld, dat rust op ongecontroleerde groei, zijn scheuren begint te vertonen, neemt de behoefte aan nieuwe vormen van beschaving toe. Initiatieven als ECOLonie geven een praktische vorm aan deze behoefte en stemmen mij dan ook hoopvol voor de toekomst. Een toekomst waar in samenhang met elkaar, de natuur, de aarde en kosmos geleefd wordt. De toekomst is nu.

De eindschets van Roel Barendrecht staat op de website. Uitleg over begrippen als 'environmentalisme' staan daarin vermeld, o.a. op pag. 4.

Korte levensschets

De duizend en een gedachten, de inzichten en uitzichten werden en worden gevoed door levenservaring en studie. Drie en veertig jaar ben ik bewust mijn weg aan het zoeken. In 1969 maakte ik al een schets van een woon- werkgemeenschap zoals wij die hier nu kennen. Een paar jaar geleden kwam hier een oud studiegenoot uit die tijd op bezoek en die herinnerde mij eraan dat die schets wel erg veel leek op

hetgeen hij hier nu aantrof. Er zat dus dertig jaar tussen dat moment van uitbeelding en de komst van Marya en mij naar Ecolonie. Terugkijkend naar die jaren (vanaf nu) zijn het niet anders dan levensklassen geweest die ik heb doorlopen. Vanaf 1969 tot 1988 was ik maatschappelijk werker; een tijdspanne die in 1975 werd onderbroken door enkele jaren waarin ik een biologisch groenten-tuinders-bedrijfje runde. In 1988 begon ik als een van de eerste Reikileraren in Nederland en heb daardoor een aantal jaren een duizendtal mensen mogen initiëren. Door deze laatste 'levensklas' maakte ik kennis met het verschijnsel energie, met begrippen als initiaties, rituelen en transformaties. In die tijd waren dat nog weinig bekende begrippen. Maar wat me vooral in die jaren fascineerde waren de vragen: hoe kun je datgene scheppen waarvan je graag wilt dat het er mag zijn, dat het mag bestaan, ja soms moet bestaan en hoe werken die energiewetten, de wetmatigheden - voor zover die er zijn - om dat te realiseren? Ik werd zoals genoemd, trainer in de 'kunst van het creëren'. Deze ervaringen hielpen me uiteindelijk ook mijn eigen vraag te beantwoorden: 'wat wil *ikzelf* ten diepste dat er mag ontstaan wat er nu nog niet is.' Uit dat zelfonderzoek ontstond het Eigentijds Festival, gebaseerd op de dieperliggende motieven (visie) om ontmoetingsplaatsen te mogen creëren voor gelijkgezinde mensen in een steeds meer individualiserende samenleving. Daarna kwam Ecolonie op mijn (onze) weg.

Ik gericht navelstaren en incubatietijd

Als ik dit zo in het kort opsom heb ik het over eindresultaten en niet over de weg naar die resultaten toe. Die weg doet er n.l. niet zoveel toe; de weg volgt je vanzelf, als je maar weet wat je wil. Ik zou zelfs willen zeggen: bemoei je niet met de weg. Dat is het leven, dat is zen. En als ik zeg die weg doet er niet zoveel toe, dan bedoel ik dit in het licht van dat eindresultaat. We weten niet hoe onze weg er uitziet om bij de (onze) bestemming te komen. Die weg kunnen we niet plannen, hoe graag de huidige beheerstechnologie-cultuur dat ook wil doen. Maar in een ander opzicht doet natuurlijk elke levensdag ertoe. De paradox is dat we vanuit dat perspectief gezien geen tijd te verliezen hebben (dat is iets anders dan haast hebben), waar het onze inzet betreft om een scheppend wezen te zijn. Soms of misschien te vaak, weten we niet wat we willen. Dat 'niet weten' is de ruimte - de leegte - tussen de muzieknoten. Daar waar de muzieknoten uit ontstaan zou je kunnen zeggen; misschien wel het belangrijkste gedeelte van de partituur. In zo'n fase van niet-weten telt vooral de kunst van het wachten. Niet voor niets is dit ook de naam van een hexagram - nr.5 - in het 'boek der veranderingen', de ITjing.

Dit verhaal over de toekomst van Ecolonie, dat voor een deel verweven is met mijn persoonlijke levensverhaal, is niet iets dat plotseling uit de lucht komt vallen maar kent zoals gezegd, een langdurige rode draad van doen, doen, doen en nog eens doen en studeren. Steeds maar weer kennis nemen van de inzichten en uitzichten (visies) van anderen in de wereld. Deze toetsen aan eigen ervaringen en dat geheel,

die mixture, als compost gebruiken voor nieuwe ideeën en initiatieven. Onvermoeid en oververmoeid doorgaan omdat ik weet heb van wat me te doen staat, ondanks twijfels, transformatiepijnen, tegenstand of hoe je het ook wilt noemen.

Met de korte levensschets wil ik ook aan al diegenen, die inspirerende utopische dagdromen hebben, duidelijk maken: besef dat het tijd vraagt om iets 'ingewikkelds' te realiseren. Laat je niet ontmoedigen als het lijkt dat je zijstraten ingestuurd wordt. Hou contact met de essentie van je dagdroom. Dat vraagt geduld en vertrouwen. Soms kan het heel lang duren dat je in de schaduw van je droom leeft en er ogenschijnlijk niets gebeurt. Maar weet dat dit de incubatie-tijd kan zijn van het zaadje dat zich in de donkere aarde van je levensveld (morfogenetische veld) bevindt en heel voorzichtig aan het ontkiemen is. Schijnbaar in afwachting van 'de vraag' of jij diep in je hart trouw blijft aan je verlangens, aan je wensen. En in de tussentijd raad ik je aan: oefen, oefen, oefen met vooral simpele en soms meer ingewikkelde korte termijn creaties.

Creator zijn we van nature allemaal,

ook al heeft onze opvoeding en opleiding ons andere, meer reactieve/responsieve waarden en technieken bijgebracht, die behoren bij een probleemoplossende levensoriëntatie. Daarachter of daaronder ligt onze essentie. Blijf gaan, blijf bewegen ook al voel je je soms als een zwerver, een geestelijke nomade, die niet weet waar hij thuishoort; die ver verwijderd is van zijn bestemming. Ik raad je aan: kom je al zwerfend bij een splitsing in de weg en je weet niet meer welke je moet nemen? Neem die splitsing....

Deze levenshouding, die afwijkt van wat als gewoon gezien wordt, roept zoals gezegd weerstanden op. In de eerste plaats in jezelf; de innerlijke twijfels en onzekerheid waarmee dit proces gepaard gaat vind je buiten jezelf geprojecteerd in anderen. Maar ik adviseer je, ga als reactie op die weerstanden uit je omgeving (o.a.: 'wat doe je nu, ben je gek geworden, dat is niet haalbaar' etc) je vooral niet met jezelf bezighouden. Ga vooral niet navelstaren en denken dat je pas iets in de wereld mag neerzetten, wat er in jouw ogen toe doet, op het moment dat jij denkt zonder fouten te zijn. Of dat je wacht op het moment dat je omgeving juichend aan de kant staat om je aan te moedigen als jij met ideeën komt.

Weet dat scheppende mensen beseffen dat elke emotie verandert. Ze zien in dat hun emoties niet noodzakelijkerwijs een signaal van de omstandigheden zijn. Ze creëren op dagen van diepste wanhoop en op dagen van grote blijdschap,

Steeds meer manipulerende zogenaamde zelfverbeteringstechnieken die op geestelijke groei gericht zijn, worden tegenwoordig n.l. aangeboden en lijken gemeengoed te worden in bepaalde kringen. Ze hebben het doel om je in een neerwaartse spiraal van narcisme (= navelstaren) mee te sleuren. Ik beschreef dat al

eerder. Vaak gaat het gepaard met methoden en technieken - ik noem het onnatuurlijke geforceerde pogingen - die jou aanzetten om je gevoel te tonen, om zogenaamd jezelf te worden. Onder het mom dat je daarmee je ware aard, het kind in jou, je ware menselijke gezicht laat zien of welke woorden je er ook aan wilt geven. Het tegendeel gebeurt echter als je je op dat pad begeeft; je raakt steeds verder van 'huis', wat in mijn visie betekent, jezelf tussen haakjes te plaatsen en dienstbaar te zijn. O ja, deze pogingen zijn vaak goed bedoeld, maar een ding is daarbij zeker, ze zijn beslist niet doordacht. Ze komen vooral voort uit onwetendheid en angst. Met name de angst niet goed genoeg te zijn, met als gevolg de eerder genoemde reactieve respons.

Het enige wat ik de betrokkenen die dit lezen en op zichzelf betrekken kan aanraden: wees je zelf; daar hoef je nu juist helemaal niets voor te doen (overgave weet je well!). Die authenticiteit is je gegeven, is je geboorterecht, inclusief al je gevoelens, gedachten, opinies, talenten, zwakheden etc. Hoe onredelijk je ook bent in de ogen van anderen; hoeveel twijfel je ook hebt over jezelf, het doet er niet toe in welke vorm die onvrede, die duisternis zich allemaal uit. In dit verband citeer ik graag de grote Ierse schrijver George Bernard Shaw, die ooit schreef :

*"Redelijke mensen proberen zich aan de werkelijkheid aan te passen.
Onredelijke mensen proberen voortdurend de werkelijkheid aan zich aan te passen. Daarom is alle vooruitgang te danken aan onredelijke mensen."*

Terug naar een andere draad van dit verhaal

Allemaal draden waarmee ik mijn eerder genoemde eindresultaat tracht te weven tot een geheel. Iedereen die zich geroepen voelt om veranderingen door te voeren raad ik aan het niet alleen bij het concrete handelen te laten, hoe positief ook. Naast het handelen zullen ook de geest en het hart aandacht dienen te krijgen: le moi profond, het diepe zelf, zoals Bergson dat verwoordde. Joke Hermsen zegt over Bergson zijn visie in haar boek 'Stil de tijd' (pag.44) het volgende:

"Het beeld dat aldus uit Bergsons werk opdoemt, heeft wel iets van een stemmige mens, de ene stem is die van het handelende en rationele ik, dat probeert de weerbarstige materie om hem heen te beheersen en zich tegenover een vijandige omgeving te wapenen. De tweede stem is geen werktuig van onze meer praktische inspanningen, maar wordt door Bergson als le moi profond, het diepe zelf gekarakteriseerd. En alleen dit laatste is volgens hem 'werkelijk' te noemen omdat het als het ware 'voortduurt', nooit stolt of verstart tot een gefixeerde identiteit, maar voortdurend verandert, kortom altijd wordend is. Waar de taal en de ratio vanwege hun noodzakelijke abstracte en algemene karakter wegvoeren van de ervaring van de tijd als duur, kan de intuïtie ons juist weer daarnaar terugvoeren."

Deze prachtig door Henri Bergson en Joke Hermsen verwoorde tweestemmigheid raakt de kern van ons eigen bestaan en daarmee van het bestaan van een toekomstig Ecolonie. Tweestemmigheid: de ontmoeting van een oriëntatie op het zijn en de oriëntatie op het scheppende.

Om die weg van 'tweestemmigheid' te gaan hebben we bondgenoten nodig. Behalve die van de praktijk van de dag, waarmee we samen koken, in de tuin werken, met wie we hardop denken, zijn dat ook diegenen die hun beelden en gedachten over die vroegere, huidige en toekomstige werkelijkheid hebben weten te verwoorden. Die in staat zijn (geweest) om een overgeschilderd oerschilderij opnieuw tevoorschijn te halen.

Soms zijn de beschrijvingen over de werkelijkheid, door anderen gedaan, niet altijd goed te volgen. Als je niet geleerd hebt te lezen of abstract te denken of technologisch georiënteerd bent, is het niet altijd eenvoudig om je filosofische beschrijvingen eigen te maken. Dat kan bijvoorbeeld al gelden voor dit verhaal. Bedenk echter dat dit ook oefening vraagt, net als alle andere vaardigheden die je wilt leren. Het is misschien wel de essentie van het leven, zoals ik al eerder noemde: oefenen, oefenen en nog eens oefenen. Niet alleen om vaardigheden te leren, maar vanuit de diepere motivatie een compleet mens te willen zijn, die al zijn/haar talenten en mogelijkheden gebruikt; die streeft naar volmaaktheid voor zichzelf en zijn leefomgeving.

Als je niet leest, niet studeert en niet discussieert (= hardop denken) is de kans groot dat je in je eigen-gedachten-cirkeltjes blijft ronddraaien en dus doldraait. Dat je gaat navelstaren en daarmee alleen maar je eigen mythe in stand houdt. Terwijl de enige mythe die in de naaste toekomst het overdenken waard zal zijn, om met de woorden van Joseph Campbell (1904- 1987) te spreken,

'er een is over de planeet met iedereen er op; die het individu niet met zijn plaatselijke groep zal vereenzelvigen maar met de planeet...'

De 'opdracht' die daar uit voortvloeit vraagt om een kosmopolitisch mens te zijn die zijn leef- en denkwereld uitbreidt in plaats van inperkt. Dit inzicht zal ik later praktisch 'vertalen' in de vormgeving van het eindresultaat.

Over Joseph Cambell, professor in de mythologie, en zijn werk (o.a. Mythen en bewustzijn) kom ik later terug.

.... hoe meer een beginervaring aanspreekt, hoe verder men zich van die oorspronkelijke ervaring verwijderd....

Toen het beeld van 'Ecolonie in de toekomst' het laatste half jaar zich gaandeweg aan mij liet zien raakte ik enorm enthousiast; dat gevoel werd alleen maar sterker toen vervolgens, tijdens dat uitbeeldingsproces, in toenemende mate ook alle mogelijkheden tot me doordrongen. Ik vroeg me af: "is dat wat er bedoeld werd toen er gesproken werd over het Grote Plan? " Een enthousiasme dat vergelijkbaar was

met de eerste jaren nadat Marya en ik de een na de andere, noem het maar mystieke, profetische ervaring meemaakten. Deze ervaringen interpreteerden we als zijnde bakens in een oneindige oceaan, waarop we op ons vlot dreven, stuurloos, op weg naar een ons onbekende bestemming. Maar meteen was er ook een beweging in mij die dit energierijke haast bovenpersoonlijke inzicht weer terzijde schoof en het als een illusie beschouwde, een soort fata morgana. Daarmee de diepgang en waarde van deze ervaring ontkennend. Terwijl we in onze taal toch niet voor niets de uitdrukking hebben: 'het kwam zomaar uit de lucht vallen' als het om ideeën gaat.

Deze gedachtengang herinnerde mij aan een zelfde soort beweging ongeveer 13 jaar geleden, toen ik vanuit, noem die profetie maar een inspiratiebron, terugviel op een soort eendimensionale motivatie. De essentie van deze laatste motivatie bestaat uit hard werken, gericht op concrete, tastbare doelstellingen die vooral functioneel zijn, om op die wijze én te voorzien in de vervulling van de dagelijkse behoeften én voorwaarden te scheppen voor wat dan misschien ooit nog komen gaat.

André Droogers, enige jaren terug bezoeker van Ecolonie, emeritus hoogleraar culturele antropologie, beschreef dit verschijnsel in zijn afscheidsrede (23/6/2006) met de titel "Het gedwongen huwelijk tussen Vrouwe religie en Heer macht" en wel als volgt:

"De paradox is dat hoe meer een beginervaring aanspreekt,....., hoe verder men zich van die oorspronkelijke ervaring verwijdert, juist omdat succes machtsuitoefening nodig maakt." (pag.19).

Vooraf de woorden "juist omdat succes machtsuitoefening nodig maakt" heb ik tot in mijn botten begrepen en me ook eigen gemaakt, als zijnde een belangrijke voorwaarde voor een verdere ontwikkeling. Ik wilde het niet laten bij die beginervaring.

Die vaststelling zorgde voor o.a. een spagaat, een paradox, waar het mijn positie betrof en betreft in de ontwikkeling van Ecolonie. Als iemand meer duidelijkheid wilde over mijn rol/positie gebruikte ik de volgende metafoer:

"zie mij als een meespelend coach van een voetbalelftal; daardoor veel invloed hebbend op de tactiek, maar als speler komen ook mijn voorzetten regelmatig niet aan. Als die dubbelrol in je omgeving niet begrepen wordt, heb je een probleem."

Eenzijds was de zogenaamde 'profetie' de aanleiding om op deze plaats van start te gaan, in combinatie met de wens eigen dagdromen te realiseren (de vraag is: in hoeverre spiegelt de dagdroom de profetie of omgekeerd), anderzijds was er dus die positie om sturend op te treden, omdat de wil tot succes 'machtsuitoefening nodig maakt'. Met alle negatieve en positieve gevolgen van dien. Met de negatieve was ik in mijn leven niet vertrouwd geraakt; die waren nieuw voor mij. Iemand wees mij er op dat deze rol in de bijbel omschreven staat als zijnde de positie van 'een zachtmoedige'. Een uitleg ervan vond ik op internet:

"Zachtmoedigheid heeft niets te maken met zachtheid, het is ook geen psycho-logische karakterschets of type, het heeft niets te maken met

inschikkelijkheid of braafheid, nooit nee durven zeggen of met minderwaardigheidsgevoelens. Het is geen oproep tot slaafsheid etc. Nee, een zachtmoedige is een hartstochtelijk, dominerend type, dat weet wat het is om woedend te worden en met de vuist op tafel te slaan, een type met leiderscapaciteiten, dat zich ondergeschikt maakt aan de leiding van 'een Onzichtbare Macht'. Dat in alle kracht had leren luisteren en onderschikken en volgen. Het is een geesteshouding. Eigenlijk een omkering van onze innerlijke houding. Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven, zo staat er in de bijbel. De aarde staat hier dus voor alles wat het natuurlijk bestaan aan dromen en verlangens in zich draagt. Zachtmoedigen hebben door pijn en verbittering heen, leren loslaten, omdat die Onzichtbare Macht met hen aan het werk gaat. Ze krijgen bijzondere beloften."

De grondtoon

Ongelooflijk hoe alle elementen uit deze omschrijving van toepassing zijn op de situatie waarin ik mij de afgelopen dertien jaar, tot op de dag van vandaag, in het begin vaak en tegenwoordig een enkele keer, bevond. Toen ik begon was ik zeer naïef en had ik nog geen weet van al deze gevolgen die 'onze keuze' met zich meedroeg. Ik beschrijf deze ervaring omdat de 'mystieke' aanleiding van onze komst en aanwezigheid hier al die jaren de grondtoon, de sfeer, heeft bepaald of misschien wel de grondtoon is. Door het begrip grondtoon in het beeld van een metafoor te plaatsen zou je ook kunnen zeggen dat als wij 'de opdracht' hebben gekregen en aangenomen om een symfonie te componeren (Ecolonie/Forge Neuve), daarin voor te gaan, dan hebben we bij het maken van die symfonie niet de absolute vrije hand gekregen, maar zijn we gehouden om de gegeven grondtoon als basis daarin te 'verwerken', daarin herkenbaar door te laten klinken.

De mythologie beschrijft in duizend en één verhalen de essentie van deze grondtoon. Niet voor niets heet ook een van de boeken van Joseph Campbell "De held met de duizend gezichten.' Campbell zegt daarin ook, dat omvorming met pijn gepaard gaat; het niet gemakkelijk is jezelf te verliezen, persoonlijk af te sterven. Het betekent n.l. dat wat vertrouwd was, in het licht stond, niet meer absoluut is. Het is letterlijk de pijn lijden van de dood. Dat is het woordgebruik van de mystiek, zegt Campbell. En in dit verband maakt het onderdeel uit van wat ik de grondtoon noem; de toon die door de hele compositie heen resoneert.

Wat de uitwerking en invloed van die grondtoon betreft is er voor mij steeds sprake geweest van een enorm dilemma met betrekking tot de dagelijkse gang van zaken. Hoewel we in het begin nog wel eens 'ons mystieke of profetische verhaal', dat aan onze komst voorafging, vertelden, deden we dat al snel niet meer. Enerzijds door onze eigen twijfels en opvattingen (laten we het verhaal niet als een alibi gebruiken om er gezag aan te ontleen), anderzijds stuitte we op de gevolgen van een maat-

schappelijke ontwikkeling, waarin weinig erkenning meer was voor het gezag van mystieke ervaringen. Dat zal te maken hebben met het zgn. 'gelijkheidsdenken' dat bij nieuwe generaties in steeds sterkere mate een rol speelt. In hun denken halen zij daarbij vaak de begrippen gelijkheid en gelijkwaardigheid door elkaar.

Het valt me in dit verband verder op dat in toenemende mate veel (beheers)-technologisch georiënteerde personen (van landbouw tot ict, van welzijnswerk tot management, elke arbeidssector lijkt ermee vergiftigd) niet vertrouwd zijn met open, niet dogmatische levensoriëntaties op het scheppende, op het zijn, zen, mystiek of welk woord je er maar aan wilt geven. Je ziet hen vroeg of laat weer een 'hele sprong terug' maken naar het andere uiterste van het levensspectrum, ik schrijf daar later nog over, vaak 'het Midden' overslaand.

Meer dan ooit besef ik dat onze dieperliggende oerangsten om ons over te geven (dat vooruitzicht op de dood.....) er voor zorgt dat wij ons vastklampen, door middel van vermijdings- en vluchtgedrag (verslavingen heet dat), aan 'het licht', aan 'de vooruitgang' of welke synoniem je daar voor wilt geven. Om maar niet tot 'het naadje' - de uiteindelijke overgave - te hoeven gaan.

Maar tegelijkertijd is er natuurlijk het weten, en daar gaat dit verhaal ook over, dat de duisternis (pijn, woede, angst, verdriet, 100 jaar eenzaamheid), die gepaard gaat met deze confrontaties, universeel zijn en deel uit maken van transformaties en daarom niet ontgaan zijn van enige zin. Daardoor zijn mythen, verhalen, legenden misschien niet anders dan troostende woorden, doorgegeven door onze voorouders in verhaalvorm, omdat ze weet hadden van 'de diepere betekenis van ons bestaan'.

Oefenen in tweestemmigheid

Ik vertelde al eerder dat Ecolonie de eerste 22 jaar van haar bestaan, en dan met name de laatste 12 tot 13 jaar, vooral ééndimensionaal (eenstemmig) bezig is geweest; wat wil zeggen dat er hard gewerkt is, gericht op concrete, tastbare doelstellingen die vooral functioneel waren en zijn, om op die wijze én te voorzien in de vervulling van de dagelijkse behoeften, maar ook om voorwaarden te scheppen voor datgene 'wat komen gaat.' Ik beschreef die 22 jaar al eerder in termen van een metafoor: zwangerschap (1989 - 1998); kindperiode (1998 - nu) en dan nu de overgang naar jong volwassenheid.

Deze jong volwassene zal moeten gaan oefenen in de genoemde tweestemmigheid. De tonen van het scheppende (de concrete daden), vermengen met de tonen van het geestelijke, het transcendente, het zijn. Dit beeld van de geïntegreerde twee-eenheid staat er niet zomaar in de werkelijkheid. Daarvoor zal er naast het voortzetten van de materiële voeding ook

veel geestelijke voeding aangedragen dienen te worden. Geestelijke voeding die niet zomaar als 'losse eindjes' verzameld wordt, willekeurig bij elkaar geharkt. Verre van dat.

Er zal als het ware een selectie gemaakt dienen te worden inzake de inhoud van die geestelijke voeding. Net zo goed als we bij gewone voeding ook een keuze maken voor het biologische/vegetarische, zo zal die keuze ook gemaakt dienen te worden uit het grote aanbod van geestelijk/filosofisch voedsel. Tot nu toe heb ik al blijk gegeven in welke richting deze keuzes dienen te gaan.

Dat klinkt nogal dwingend - dat woord dienen - en voor de goede orde, ik wil niet schijnheilig zijn, zo is het ook bedoeld.

Mijn oordeel is n.l. niet willekeurig en komt, zoals eerder gezegd, niet zomaar uit de lucht vallen. Het is gebaseerd op een 'levenslang' proces van ervaringen, studies, intuïtief denken en vooral dit alles willen leven en vormgeven in de concrete, weerbarstige, vreugdevolle en pijnlijke werkelijkheid van het nu. Alles wat ik in mijn leven meegemaakt heb, wijst er op dat ik het als mijn taak mag beschouwen, in modern spiritueel jargon gezegd, noem het mijn bestemming, aan dit proces dienstbaar te zijn.

Dat is geen ongezonde machtshonger, zoals sommigen denken, die deze genoemde grondtoon niet of maar moeizaam verstaan, maar een uiting van zelfbewustzijn. Dat kan ik nu zeggen na een periode, waarin de duisternis van de nachten dominant aanwezig was en ik aan alles twijfelde wat me 'gegeven' was.

Gezien vanuit het perspectief van nu, kan ik tegelijkertijd zeggen dat deze eerste dertien jaren hier op Ecolonie, me geleerd hebben dat de visie en uitgangspunten en de werkwijze die daaruit voortkwam, in essentie juist zijn en dat de koers voortgezet kan worden, ondanks soms enorme weerstanden en twijfels; ondanks dat bemanningsleden van 'het schip', waaronder ikzelf, het soms helemaal niet meer zagen zitten, en overboord wilden springen of daadwerkelijk sprongen of keurig afmonsterden.

Composteringsproces

Het zal niet verbazen na het voorgaande, dat ik die enorme weerstanden en twijfels zou willen zien als een diepgaand geestelijk composteringsproces. Gelijk als bij een echte composthoop komt daarbij veel warmte, ja zelfs hitte vrij.

Juist daarom, en ik bedoel daarmee dat ik weet dat alleen weerstand (=warmte) je verder brengt, kan ik nu pas dit verhaal schrijven. Een verhaal dat enerzijds terugblijkt en daarmee op een bepaalde wijze ordent en verantwoording aflegt, anderzijds, juist door die dertien jaar ervaring, de ontwikkeling van Ecolonie kan plaatsen in een veel breder verband, het eerder genoemde multidimensionale beeld. Naar dat beeld verwijzen ook de woorden 'het Grote Plan' en 'bestemming'.

In mijn ogen in eerste instantie grote, verheven woorden, die ik in de loop van de afgelopen dertien jaren steeds minder ging gebruiken, omdat ik zoveel tegenstrijdig-

heden meemaakte, waardoor de door mij ingevulde betekenis/waarde van die woorden, voor mij aan gezag inboetten.

Het waren voor mij profetische begrippen en inhouden die me werden aangereikt toen ik Marya voor het eerst ontmoette (mei 1996) en die misschien wel de essentie van onze ontmoeting genoemd mag worden. Een profetie die mij verwachtingsvol maakte en motiveerde aan de slag te gaan; onvoorwaardelijk mijn keuzes te maken in de richting die mij werd 'aangewezen'. Ik voelde me geroepen en was diep van binnen vol zelfvertrouwen. Ik realiseerde me ook dat het leven me veel kennis en vaardigheden in handen had gegeven om deze uitermate moeilijke taak op me te nemen. In gesprekken hierover zei ik dan ook dat, als ik achterom keek, ik me realiseerde dat het net leek of ik allemaal klassen had doorlopen en nu pas begreep waarom ik me zo vaak een zwerver had gevoeld. Maar innerlijk raakte ik gaandeweg meer verscheurd, onzeker en wantrouwig over de waarde van die innerlijke leiding, wat ik 'een profetie' noem, met name door de confrontatie met de toenemende pijnen van Marya en met mijn eigen vluchtneigingen.

Hoe kon die 'planetaire hiërarchie' (ik geef er maar een naam aan), die ons met haar profetische aanwijzingen op weg had gestuurd naar een concrete hoopvolle, utopische toekomst (er werd gesproken over het Grote Plan), haar tegelijkertijd zo in de steek laten, tot op de dag van vandaag zo laten lijden? Waarom die neiging van mij om te vluchten en mijn beloftes niet na te komen? Waarom die gigantische worstelingen achter de schermen van dat ongelooflijke wonderbaarlijke scheppingsproces dat Ecolonie is.

De dichter Mashuo Basho (1644-1694) dichtte onderweg, op de wrede weg:

**Met een vleug waanzin in mij
wat poëzie is
ploeter ik langs de weg
temidden van het loeien van de wind.**

Hadden mijn vluchtpogingen te maken met mijn diep verankerde, weggestopte wantrouwen inzake de waarde van 'het transcendente'? Was het een uiting van een oerconflict? Speelde mijn humanistische opvoeding daar mogelijk een rol in? Maar misschien is de onwetendheid (een mooier woord voor wantrouwen) wel veel universeler en is die bij iedereen 'ingebakken' in het proces van menswording. Tenminste als ik Hans Korteweg mag geloven, die door de inhoud van zijn prachtige boek "Sta op en ga" (Felix uitg.) mij op het spoor bracht van het verhaal over Jona. Ik vertel daar verderop meer over. Voor mij is het een troostend verhaal, maar geldt dat niet voor elk inzicht in de diepere zin van het leven dat een bijdrage levert aan het zingevingsspel? Het helpt me mezelf niet te veroordelen, omdat het verhaal me laat zien dat het eigenlijk heel universeel is te vluchten voor de opdracht waartoe de mens zich geroepen weet.

Was het niet Nelson Mandela die in een toespraak de mensen er op wees dat wij vaak veel meer angst hebben voor onze kracht dan voor onze zwakte! Zonder dat ik het goed door had gebeurde dit ook bij mij. O zeker, naar buiten toe liet ik mijn scheppende kracht zien, als een 'stier' zette ik door, maar met betrekking tot mijn verbinding met Marya verzaakte ik, vluchtte ik. Daarmee saboteerde ik op een bepaalde manier het proces, bang om in het volle licht te gaan staan; bang om trouw te zijn aan werkelijk alles waar ik trouw aan had beloofd; er voor te gaan staan!! Voor zover ik daar een oordeel over kan geven deed Marya juist het omgekeerde; zij voelde zich niet werkelijk vertrouwd met het eendimensionale, functionele Ecolonie. Dat kan een reactie zijn op mijn ontrouw, maar zou ook te verklaren zijn doordat wij mensen nu eenmaal ten diepste onze 'opeenhopingen' tot 'het einde' moeten uitwerken en doorleven en daar allemaal onze eigen weg in hebben te gaan. Soms opeenhopingen uit dit leven, soms lijkt het te gaan met een terugwerkende kracht van 27000 jaar.... Om met Sloterdijk te spreken: *'waarachter we ons eigen Atlantis', onze temps perdu kunnen vermoeden, zonder deze echter ooit haarscherp in het vizier te krijgen.'*

Zelf ben ik mijn leven lang nieuwsgierig geweest naar de wetmatigheid achter deze bewegingen, je kunt het ook de waarheid noemen. Nooit genoeg nemend met het bestaande. Steeds grenzen opzoekend en deze willen overschrijden. Daarom noemde ik mezelf ook een zwerver. Toen ik naar Ecolonie ging was dat gegeven ook vooral mijn grootste uitdaging. Enerzijds wetend dat die plek een lange adem van mij vroeg om tot ontwikkeling te komen (de roeping/ de opdracht), anderzijds die sterke drang om verder te gaan, zwerver te zijn en te zoeken naar de waarheid, die misschien wel verderop zou liggen. In de loop van de tijd heb ik wel eens spottend gezegd, om mezelf, mijn tweespalt, te verzoenen, dat het er op lijkt dat Ecolonie 'een thuis is voor zwervers.'

De mythologie kan ons helpen

De mythologie kan ons helpen op deze oervragen over het leven 'antwoorden' te vinden. Zo ook het verhaal van Jona. Uit het boek 'Sta op en ga' van Hans Korteweg neem ik een paar passages over die gaan over het verhaal Jona, om daarmee o.a. mijn eigen proces te illustreren, c.q een plaats te geven. Eerst schets ik het verhaal in een paar woorden.

Jona krijgt de opdracht/ wordt geroepen. Jona vlucht voor die opdracht. Scheept in. Op zee ontstaat noodweer. De bemanning beseft dat dit noodweer te maken heeft met hun passagier. Zij willen niet met hun schip vergaan en zij gooien hem overboord. Jona wordt door de grote vis opgeslokt. In de buik van die grote vis beseft hij wat hij heeft nagelaten te doen en belooft beterschap. De vis spuwt hem uit en Jona doet wat van hem verwacht wordt...

'Ieder kind kent wel het versje van Jonas en de wallevis en de meeste kinderen zullen wel eens aan armen en benen heen en weer zijn geslingerd terwijl de omstanders dit liedje zongen. Kinderen vinden het niet belangrijk dat het boekje Jona een religieus geschrift is en dat het deel uitmaakt van de verzameling van de zogeheten Twaalf Profeten. Het interesseert hen ook niet of er een bepaalde moraal of spirituele les aan ontleend kan worden. Integendeel zelfs, wanneer de moraal er te dik bovenop ligt knikken ze misschien braaf maar deinzen ze van binnen terug.'

'De weerspannige duif

En het woord van de Eeuwige werd waardig in Jona, zoon van Amitai, en sprak: "Sta op en ga naar Nineve, die grote stad, en roep daarover uit dat hun kwaad is opgestegen tot voor mijn aangezicht." En Jona stond op om te vluchten naar Tarsis, weg van het aangezicht van de Eeuwige. Jona 1:1-3'

'Jona is het Hebreeuwse woord voor Duif. Jona is de zoon van Amitai, wat Waarheidsgetrouw betekent. Zijn naam is dus Duif, de zoon van Waarheidsgetrouw. Deze duif is een held waarmee jong en oud zich kan identificeren. Het is een duif die om te beginnen niet de kant uitvliegt waarnaar hij wordt gezonden.'

'Het oerconflict van het schepsel dat geen gehoor geeft aan de opdracht van de Schepper, wordt droog constaterend beschreven. De lezer kent dat conflict, wordt deelgenoot van het verhaal.'

'Leegte voor en leegte na.

Niets is nadrukkelijk in het boek Jona. Zelfs het begin en einde niet. Het begint open en het eindigt open. De absolute hoofdpersoon, de Eeuwige, is zo vriendelijk de andere hoofdpersoon, de weerspannige held, te verduidelijken waarom Hij handelt zoals Hij handelt..... Nu ontstaat de verwachting dat de weerspannige held door de toelichting tot inzicht zal komen of misschien een tegenwerping zal maken, dat er in ieder geval meer duidelijkheid zal ontstaan in de situatie, en dat er dan een mooi afgerond einde zal komen..... Maar niets van dat alles gebeurt. Het is leegte voor en leegte na. Daartussen is het verhaal.'

'Het boek Jona is waarschijnlijk tussen 2300 en 2500 jaar geleden geschreven en al die tijd inspireert het en zet het mensen aan het denken. Voortdurend ontdekt men andere nuances en diepten.

'Jona is een profeet. Dat is niet een toekomstvoorspeller, maar een verkondiger van wat hem te horen wordt gegeven door de Ene. Je kunt zeggen

dat hij een man is die innerlijke leiding krijgt. Hij hoort het scheppende woord en het is aan hem om dat te verkondigen. Dat is zijn reden van bestaan. Hem wordt opgedragen ergens naar toe te gaan en daar de waarheid te zeggen. Maar hij vreest voor de gevolgen Daarom slaat hij op de vlucht. De klemtoon van het verhaal ligt op de poging om te ontsnappen aan wie hij eigenlijk is en de gevolgen daarvan, en niet op zijn heiligheid als verkondiger. Dat maakt het voor iedereen zo herkenbaar.

'Innerlijk weten of innerlijke leiding, dat klinkt heel mooi, maar het is niets als het niet wordt gerealiseerd. Zoveel mensen scheppen genoeg in wat ze eigenlijk weten, terwijl ze in de dagelijkse praktijk dat weten niet concretiseren. Innerlijke leiding biedt geen antwoorden of oplossingen op een presenteerblaadje. Het is aanzet tot en wordt pas werkelijkheid als je ook bereid bent aan dat weten een stem te geven en het woord bij de daad te voegen. Precies dit is aan de orde wanneer geweten wordt wat Nineve is en waar Nineve is en wat daar gezegd moet worden. Aarzelen of het nog eens goed overdenken heeft dan geen enkele zin. Je moet er gewoon naartoe gaan. Of je er goed aan hebt gedaan die stappen te zetten en jouw boodschap uit te spreken weet je alleen nadat je het hebt gedaan. Niet van te voren. Het is bijzonder ongenoeglijk, maar toch is het zo: alleen als je handelt in overeenstemming met je diepste weten, kun je met jezelf leven. Alleen als je je verlangen vanuit eenheid te leven sterker laat wegen dan je persoonlijke belangen, kun je in vrede leven. Dan ook zul je merken dat je steeds minder afhankelijk wordt van je toekomstvisie en steeds meer ontvankelijk wordt voor de stem die in je spreekt.'

Hans Korteweg zijn boekje staat vol met diepgaande wijsheden die de wetmatigheden van het leven, de oerbetekenis, de waarheid of welke naam je er maar aan wilt geven, weerspiegelen. Zijn inzichten helpen me mijn pad te vervolgen en de noodzaak onder ogen te zien dat leven vanuit eenheid sterker is dan vanuit mijn persoonlijk belang. Helpen me de woorden van Peter Sloterdijk in gedachten te nemen die zijn belangrijke boek 'Je moet je leven veranderen' begint met een citaat van de dichter Rilke:

**“Geen plek aan hem die jou niet ziet,
zo doorgaan in je leven kun je niet.”**

Joseph Campbell heeft eens geschreven dat de essentie van spiritualiteit het vermogen is je te laten helpen..... Ik ben het nooit vergeten, vandaar dat lezen en nog eens lezen, studeren en nog eens studeren, dat hardop denken, dat handelen, die gedrevenheid, die onredelijkheid om de werkelijkheid zich aan mij te laten aanpassen.

Een tijdelijk participant omschreef deze energie onlangs nog met het woord fanatisme. Vanuit zijn perspectief gezien begreep ik dat oordeel toen hij vertelde dat hijzelf niet echt durfde te leven; dat hij er niet echt voor durfde te gaan. Hij zocht de oorzaken van die houding in zijn verleden in plaats van de verantwoordelijkheid te nemen, door nu een keuze te maken door gepassioneerd te gaan creëren. Hij vertelde me dat hij die zaken uit het verleden eerst wilde oplossen met behulp van wat ik eerder al een zelfverbeteringstechniek noemde. Illustratief voor een reactieve respons oriëntatie op het leven.

Dit meedoen voor 'half geld', (wat betekent er niet volledig voor willen gaan) zoals ik dat eerder noemde, en daarmee Sloterdijk citerend, of 'voor een kwartje op de eerste rij willen zitten', zoals Zoeteman zei, wordt zichtbaar via veel voorbeelden. Er zal toch een andere wind moeten gaan waaien in de decadente westerse cultuur om een werkelijke verandering te realiseren. Ik volgde wat dit onderwerp betreft een discussie in de Volkskrant waarin Lars Anderson in een opiniërend artikel (3/12/2011) met de titel "Wat wil links dan wèl in Nederland" haarscherp analyseerde dat 'links' vooral zegt waar ze niet voor staat. Zelfs Youp van 't Hek schrijft: 'Wij moeten dit niet willen.' Een goed voorbeeld van een reactieve respons, vertellen wat je niet meer wilt, die een beweging die symbool zou moeten staan voor de energie van de Dynamische Kwaliteit, van de oriëntatie op het scheppende, al geruime tijd volledig lam legt.

Op kleinere schaal zie ik die ingehouden houding dus ook terug bij sommige, vooral jonge mannen - ik schetste zojuist een voorbeeld - die hier op Ecolonie komen om een bijdrage te leveren. Ik mis in hun houding regelmatig de passie en de drijfveer om er voor te willen gaan. Hen ontbreekt het besef dat het werkelijk mede van hen afhangt of die 'laatste uitweg', dat verplaatsen van de levensbedding, mogelijk wordt. Misschien komt dat door een gebrek aan die broodnodige identificatie in hun opvoeding en opleiding met voorbeelden van mannelijke scheppende 'krijgers'. Daardoor overheerst mogelijk de angst om zichzelf geweld aan te doen; de angst om te handelen vanuit hun hart. Ik hoorde eens een participant zeggen: "ik voel die liefde niet." Dat zal zeker te maken hebben met een te eenzijdige identificatie met de vrouwelijke krachten. Niet voor niets wordt er de laatste 25 jaar veel geschreven over de 'afwezige vaders', in die zin dat zij door de aard van hun werk, geen voorbeeldfunctie meer konden en kunnen vervullen. ('Afwezige vaders, verloren zonen' - Guy Corneau - uitg. Servire - 1991).

Die bedoelde jonge mannen zullen zichzelf toe moeten staan zichzelf 'geweld' aan te doen; wat betekent grenzen te overschrijden; het verstand op nul; er voor gaan en later wel zien waar je uitgekomen bent. Durven fouten te maken. Het volgende citaat uit 'Je moet je leven veranderen' is daarom van toepassing op het bovenstaande (blz.220):

"Een waarlijk ijverig mens is tot alles bereid. Zeker, de strijd tegen de hartstochten vergt meer zweet en inspanning dan lichamelijke arbeid. Waak over jezelf, monter jezelf op, spoor jezelf aan. Je zult precies zoveel vooruitgang boeken als je je zelf geweld aandoet."

Thomas a Kempis (1399 - 1471) - De imitacione Christi

Amor fati

In dit verband moet ik ook denken aan een interessant idee van Nietzsche, over de Amor fati, de liefde voor je lot, dat in feite je leven is. Zoals hij zegt,

"als je een enkele factor in je leven afwijst, heb je het geheel ontregeld. Bovendien hoe uitdagender en bedreigender de situatie of context die men zich eigen moet maken of bevestigen, des te groter het formaat van de mens die dat bereikt. De demon die je kunt verzwelgen geeft je zijn kracht, en hoe groter de pijn van het leven, des te groter de reactie van het leven."

Daarnaast zijn er geen grote mythen meer, zoals Cambell zegt, om jonge mannen en vrouwen te helpen met de wereld om te gaan of te begrijpen wat erachter schuilgaat.... Tegenwoordig hebben we te maken met een gedemythologiseerde wereld. Waar blijft onze nieuwe mythologie voor de eigentijdse weg van de mens? Campbell zegt daarover: "We zullen heel, heel lang niet zo'n mythologie kennen. De dingen veranderen te snel om ze te mythologiseren." Hij pleit er daarom voor dat we een aspect van de mythe zoeken, dat verband houdt met ons leven.

Misschien dat Ecolonie een aspect kan vertegenwoordigen, mits we natuurlijk oefenen in de langzame toekomst, mits we de tijd nemen om de functies van een mythe vorm te geven. Twee belangrijke functies noemt Campbell: 1 - de mystieke (bewust zijn van het wonder dat jij bent, het heelal is, en dat je ontzag voelt voor dit mysterie); 2 - de pedagogische functie; hoe je onder alle denkbare omstandigheden je leven moet leiden.

Dat het op daden aankomt wist ik al heel vroeg in mijn leven. Niet voor niets staat er al jarenlang een citaat uit 'Herinneringen van de Essenen' permanent in mijn agenda dat nauw aansluit bij Korteweg zijn woorden:

"Als het woord daad wordt is het doel bereikt, want het transmuteert. Ziedaar de enige energie die jullie moeten gebruiken., de enige die kracht heeft, want hij is scheppend."

Zowel in dit citaat als in dat van Korteweg komt het fenomeen scheppen nadrukkelijk aan de orde. Mijn oriëntatie op het scheppende heb ik reeds uitgelegd.

Daarnaast is het prachtig om te zien hoe de wijsheden van Korteweg, Sloterdijk, Rilke, Campbell, Zoeteman, Droogers, Moore, Stiekema e.a. allemaal wijzen in de zelfde richting: de toekomst, de eenheid, de hoop, de passie, de utopie, de opdracht,

de vernieuwing. Opmerkelijk hoe de taal steeds weer andere woorden 'heeft' voor een en het zelfde fenomeen, begrip, beweging, ondertoon. Het huis van de taal heeft vele kamers. En dan heb ik het nog niet eens gehad over mijn geliefde schrijver Robert Pirsig ('Zen en de kunst van het motoronderhoud' en Lila) die met zijn vernieuwende begrippenkader 'Metafysika van de Kwaliteit' zulke boeiende begrippen heeft geïntroduceerd, zoals de Dynamische en statische Kwaliteit (ja statisch moet met een kleine letter...).

Misschien is Dynamische Kwaliteit wel het allesomvattende begrip voor die enorme mystieke kracht die ons allen bij de haren erbij sleept, ons een schop onder de kont geeft (dat heet in spirituele termen heel netjes 'geroepen' zijn); die ons in verwarring en chaos achterlaat, ja voor alles staat wat in dit verhaal te berde wordt gebracht. En wie niet meewil, die niet tot transformatie bereid is, die wil vluchten in zijn verslavingen, noemt Sloterdijk 'de laatste mensen'.

Ook Joseph Campbell doet in dit verband een stevige duit in het zakje:

"Men zegt dat wij alleen maar op zoek zijn naar de zin van het leven. Ik geloof niet dat we die werkelijk zoeken. Ik geloof dat wat wij zoeken een ervaring is van levend zijn, zodat onze levenservaringen op het zuiver fysieke vlak weerklank vinden binnen ons eigen innerlijkste wezen en werkelijkheid, zodat we de werkelijke verrukking van levend zijn ervaren. Daar draait het om en mythen helpen ons dat in ons zelf te vinden."

Han Stiekema verwoordt het weer anders in zijn essay "De Zijnsrevolutie":

"De geboorte van het Nieuwe, dat is de enige oriëntatie in het leven. Zeker in deze tijd, waarin het oude - niet alleen in jouw ogen, maar voor iedereen herkenbaar - heeft afgedaan. Zou de mensheid als geheel opnieuw geboren kunnen worden? Moet zij daartoe net als jijzelf eerst sterven? Heb jij - gezien je 'achtergrond' - daarin een rol in te spelen, een taak, een opdracht te vervullen?" (nr.37)

Er valt niets te begrijpen, ook niet uiteindelijk.

Vragen waren altijd al mijn metgezel. Vragen en nog eens vragen. De een-dimensionale oorzaak-gevolg antwoorden voldeden steeds minder. Steeds meer kwam ik in dat opzicht met lege handen te staan. Niet voor niets schreef de dichter Rutger Kopland:

"Er valt niets te begrijpen, ook niet uiteindelijk."

Maar paradoxaal genoeg ontdekte ik daardoor opnieuw de betekenisvolle antwoorden in sprookjes, mythen, legenden en sagen. Ik ontdekte dat de sprookjesheld iemand is die uitbreekt, het onbekende tegemoet gaat ... de begaafde mens zonder meer. Daardoor herontdekte ik weer de waarde van dagdromen waaruit heimwee en het verlangen spreekt, misschien wel de enige eerlijke eigenschappen van

alle mensen. Die sprookjesheld is een grensoverschrijder, een realistische fantast die het utopicum zoekt. Niet om in een roes te komen maar om voor eens en altijd uit de roes te komen; de roes dat deze wereld de echte, werkelijke wereld is. Die sprookjesheld wil ik zijn.

Het meehelpen verwoorden van dagdromen en wensen is eigenlijk onze voorname bezigheid. Om vervolgens samen na te gaan hoe deze wensen vaste vorm kunnen krijgen, hoe er mee gewerkt kan worden, hoe er aan gewerkt kan worden. Met ons hoofd, hart en handen!

Dat is allesbehalve een gemakkelijke zaak, Basho dichtte er over. Het realiseren van wensen en dagdromen is ook niet een rechtlijnige zaak; het vraagt vaak correctie. Een mens kan immers verkeerd wensen. Soms is dat direct merkbaar, vaak lang niet altijd direct herkenbaar. Maar dat is niet erg. Van Robert Fritz (De kunst van het creëren) heb ik geleerd dat het beste wat een schepper/creator kan overkomen is dat hij/zij fouten durft te maken. Die maak je alleen als je op weg gaat. Die fouten brengen je bij waar je wilt/moet zijn!

Ook in de Kabbalah, het grote mystieke boek van de Joden en inspiratiebron van de Chassidim en dus ook van Buber ("Ik en Gij" - zie Visie en Uitgangspunten) is het hoofdthema dat de mens nog in ballingschap verkeert, hij moet er uitgehaald worden; het is de grote mythe van het nog-niet-thuis zijn. Volgens de Kabbala heeft God meerdere werelden geschapen, maar ze weer vernietigd omdat de mens er niet in voorkwam. God als 'Schechina', (het vrouwelijke principe) de ziel op zwerftocht die andere zielen moet zoeken. De schepping van de wereld was de gevangenschap van de mens, zegt de Kabbalah. Wij moeten alsnog uitbreken, zegt daarop de filosoof van de hoop, Ernst Bloch.

De wereld die nog on-af is, de mens die nog zwerft, er nog niet is, deze grote thema's heeft Bloch in zijn 'De wereld in wording', het gevecht tussen het goede en het kwade, beschreven. De Kabbalah is Utopie: uitgaan uit het knechtshuis, vertrekken naar het licht. Dat wat ingesloten, opgesloten zit moet uitgebroken worden. De Alchemisten en de Kabbalisten wisten hiervan. Paracelsus wilde het verstarde weer vloeibaar maken. "Bloei open, bevroren mens" zingt hij.

Samenvatting van deel 1

We schetsten door middel van een metafoor dat Ecolonie de eerste 22 jaar van haar bestaan 2 belangrijke fases heeft doorlopen : de 9-jarige zwangerschapsperiode en een daaropvolgende 13-jarige fase waarin 'het kind gekleed en gevoed' werd. Hoewel de contouren van een volwassen Ecolonie al wel zichtbaar waren in de doelstelling, was de uitwerking ervan nog grotendeels op zichzelf gericht: hoe houden we ons hoofd boven water en hoe kunnen we verder groeien om de basis te versterken.

Van iedereen - bewoners en participanten - werd gevraagd zich in te zetten om Ecolonie in deze fase van haar ontwikkeling te ondersteunen. Dat is op een wonderbaarlijke wijze tot nu toe zeer goed gelukt.

Als gevolg van die geweldige inzet van iedereen zijn we daarom nu zover dat we naar een verdere toekomst kunnen kijken met de vraag: welke uitnodiging gaat er van deze plek uit?

Men hoeft geen doemdenker te zijn om te zien dat het proces van desintegratie op allerlei terreinen voortsnelst en onze leefomstandigheden ernstig bedreigt. De tijd is voorbij dat we voor een dubbeltje op de eerste rang kunnen zitten of kunnen leven voor half geld. Er zal dringend naar wegen gezocht moeten worden, die leiden naar een leefbare toekomst. De titel van Sloterdijk zijn boek is dan ook veelzeggend: 'Je moet je leven veranderen.'

Er zijn geen sleutels, methoden of technieken die we kunnen aandragen om dé oplossing te realiseren. We zullen gewoon op weg moeten gaan, op basis van een visie die de scheppende principes in zich draagt, met de belangrijkste vraag daaraan verbonden: wat willen wij - wat wil jij - dat er ontstaat!

Kunnen we contouren van een nieuwe vorm zien en formuleren die dienstbaar is voor een samenleving waarvan wij intens wensen - met onze hele ziel en zaligheid - dat deze ontstaat?

Ecologisch denken en handelen vanuit het hart is sinds de jaren '70 het uitgangspunt van een beweging die zich gaandeweg meer manifesteert. Het zou gewenst zijn wanneer er een nieuw begrip ontstaat dat recht doet aan het bewustzijn van die beweging, waardoor zowel de materiële als geestelijke aspecten ervan herkenbaar zijn. De materiële aspecten zijn ons bekend, daar hebben we de laatste 22 jaar al mee geoefend, en dat oefenen zal moeten doorgaan, maar daarnaast zullen vooral 'de vrouwelijke,' de geestelijke aspecten naar voren gehaald moeten worden om deze een zichtbare plaats te geven. Alleen een gezamenlijke ontwikkeling van beide aspecten maakt een vruchtbare ontwikkeling mogelijk.

In het eerste deel hielden we een pleidooi om onze 'levensbedding' radicaal te wijzigen, wat betekent dat we tegelijkertijd aan zelf- en wereldverbetering moeten werken. Ter toelichting op het begrip zelfverbetering citeerden we Emile Trommel, die beklemtoont dat, pas als we werken aan onze eigen geestelijke vervuiling in samenwerking met de Planetaire Hiërarchie, ook de Aardevervuiling zal ophouden te bestaan. Vernieuwen betekent ook dat we ons bewust worden dat er een fundamenteel verschil is tussen een reactieve oriëntatie (bestrijden van symptomen) op het leven en één, waar de scheppende oriëntatie centraal staat.

Dat alles in het besef dat deze noodzakelijke verandering van denken en handelen vanuit het hart geen gemakkelijke opgave is. Innerlijke en uiterlijke weerstanden en verzet maken deel uit van dat proces. In dat verband is het van belang het begrip 'duisternis' weer naar voren te halen en opnieuw inhoud te geven. In de Visie/uitgangspunten werd daar al op gewezen.

Veel, zoals we noemden 'bondgenoten', maar ze kunnen ook helpers genoemd worden, laten zien dat het accepteren van de betekenis van wat duisternis genoemd wordt, een voorwaarde is om de essentie van het leven te doorgronden en te leven. In het verlengde daarvan stelden we vast dat licht en duisternis in deze benadering niet twee gelijkwaardige polen zijn, maar dat het licht uit de duisternis voortkomt. Een belangrijk nieuw uitgangspunt voor onze visie, dat met name in deel 2 verder zal worden uitgewerkt.

We beschreven de worsteling van participanten en bewoners met de verschillende levensoriëntaties en met hun eigen utopische gevoelens. We stelden verder vast dat het oefenen in tweestemmigheid de kerndoelstelling zou moeten zijn van een Ecolonie in de toekomst; de tonen van de concrete daden, voortkomend uit de scheppende levensoriëntatie, zullen zich moeten mengen met die van de zijns-oriëntatie.

De tijd van navelstaren is voorbij, wat betekent dat we naast ons praktische werk moeten gaan studeren, zodat onze wereld ruimer wordt en we op basis daarvan ons een kosmopolitische levens- en zienswijze eigen kunnen maken. Daardoor ontstaat een prachtige paradox voor diegenen die willen meewerken op Ecolonie: je enerzijds terugtrekken op dit 'eiland van de toekomst' en anderzijds alles in het werk stellen om een kosmopoliet te worden en te zijn. Dat laatste past ook in de visie van Joseph Campbell die een pleidooi houdt voor een wereldomvattende mythe. Waarbij hij de aantekening maakt dat die mythe niet kan ontstaan zolang 'de dingen zo snel veranderen.' We veronderstelden daarop dat Ecolonie misschien een deelaspect van een mythe kan ontwikkelen. Voorwaarde is dan echter wel dat we verder investeren in een vertraagde toekomst.

Verder laat de inhoud van het verhaal van deel 1 ons zien dat wij mensen de neiging hebben te vluchten voor onze opdracht, roeping of taak of hoe je het ook wilt noemen. Misschien wel de belangrijkste reden waarom de zo noodzakelijke veranderingen om tot een leefbare en rechtvaardige wereld te komen, zo langzaam gaan.

‘Ecolonie-Forge Neuve’ in de toekomst

Hoofdstuk 4

Voorwoord

In hoofdstuk 4 zal ik vooral een aantal van in mijn ogen belangrijke aspecten, die ik in hoofdstuk 3 heb genoemd, verder uitwerken en uitdiepen. Daarbij betrek ik in het eerste deel van hoofdstuk 4, ook persoonlijke ervaringen van Marya en mij, die onlosmakelijk verbonden zijn met wat ik al eerder de grondtoon noemde. Ik zal veel citeren, om als het ware de lezer vertrouwd te laten worden met de denken en zienswijze van de betrokken bondgenoten. Ik doe dat omdat ik me heel goed bewust ben dat veel informatie die ik aandraag voor de meeste mensen onbekend is. Het is in mijn ogen namelijk belangrijk dat we in de volgende fase niet alleen eisen stellen aan ons ecologische bewustzijn, maar ook aan een bewustzijn dat zich andere geestelijke zienswijzes eigen maakt, die de basis moeten gaan vormen voor een andere levensbedding. Ik lichtte in de hoofdstukken 1, 2 en 3 al toe wat ik daarmee bedoel.

Mijn keuzes voor een selectie uit het rijke aanbod van geestelijk voedsel zijn natuurlijk in de kern niet onbekend. Zonder de wijsheid en informatie van deze bondgenoten-helpers zou ik nu niet aan deze opdracht, het veranderen van 'de bedding van de rivier' en wat Zoeteman 'het verplaatsen van bergen' noemt, zijn begonnen. Net zo min als een tastbaar Ecolonie zich niet had kunnen ontwikkelen zonder die duizenden participanten en bewoners.

De bondgenoten lieten mij in hun keukens kijken waardoor ik een idee kon krijgen welke ingrediënten zij gebruikten voor hun heerlijke maaltijden. Soms lagen die maaltijden zwaar op mijn maag en heb ik maanden, ja zelfs jaren de tijd moeten nemen om ze te verteren. Soms was ik die herkauwende koe die wazig uit zijn ogen keek en me afvroeg: 'wat moet ik ermee?' Dan weer vielen beelden die zij mij schetsten naadloos op hun plaats en begreep ik waarom ik deed wat ik deed. Graag geef ik een concreet actueel voorbeeld waar praktisch handelen samenvalt met geestelijke, symbolische uitgangspunten. De laatste jaren was ik intensief bezig met het maken van de composthopen in de groententuin. Ik voelde intuïtief aan dat die werkzaamheden voor mij een prachtige metafoor waren voor wat er in en buiten mij gaande was. Ik kon dat ook uitleggen aan belangstellenden. Dat verhaal krijgt dan een soort afronding als ik begin december j.l. in Trouw een artikel lees met de titel 'Compost als de kern van een nieuwe economie'. Over de heiligheid van het leven gesproken.

Het is Thomas Moore geweest - hem noemde ik nog niet - met zijn bijzondere boek "De donkere nacht van de ziel", die me het laatste jaar door mijn donkere nachten heen loodste. Terwijl ik dit schrijf sla ik het boek open, bij wijze van spreken als een tarotkaart, en zie een paar door mij onderstreepte zinnen, die zo kenmerkend zijn voor zijn benadering:

"De Ierse schrijver Johan Moriarty zegt, als hij een moment van intense transformatie in zijn eigen leven beschrijft: 'Als de natuur het aankan een

rupts te vernietigen en tot een vlinder te maken, waarom zou ik me dan niet overgeven en erop vertrouwen dat ze ook kan hanteren wat mij overkomt.' Als de natuur wat jij meemaakt aankan, kun jij zelfvertrouwen hebben en je veilig voelen. Zie jezelf niet als een geïsoleerd ego, maar als een stuk van de natuur. Dat helpt. Dat een donkere nacht zo zwart ziet komt voort uit onwetendheid. Je weet niet wat er gebeurt en waar het leven je naar toebrenghet." (blz. 431)

De laatste woorden ".....en waar het leven je naar toebrenghet" is hoopgevend. De woorden hebben een utopische inhoud en komen voort uit de zelfde bron als de begrippen 'het Grote Plan' en 'bestemming'. Het beeld ervan, de energie waarmee dat gepaard gaat, plaatst mij als mens, zo ervaar ik dat, in een groter multidimensionaal, heilig, heel, transcendent of mystiek verband.

Het zijn namelijk zinnen die me vertrouwd in de oren klinken, die me ondersteunen in mijn diepe wil om me over te geven. Maar paradoxaal genoeg haalde ik er 'tegelijker-tijd' ook mijn schouders over op en bedacht: 'hoe zo veilig voelen?' als ik zag en zie welke onmenselijke pijnen Marya de laatste jaren bijna onafgebroken moest meemaken. Hoeveel nachten heeft zij niet of nauwelijks geslapen? Ik schat ongeveer 4250! Wie houdt dat vol zonder zelfmoord te plegen, zonder pijnstillers? En de belangrijke vraag daarachter: waarom houdt zij dit vol? Weet ze iets, ziet ze iets, voelt ze iets, zonder dat ze iets weet, ziet en voelt? Heeft het met dat Grote Plan te maken dat haar voorgezegt is en dat haar - ondanks alles - de wil tot leven geeft? Drijft de Liefde voor het leven haar? De vraag 'hoe zo veilig voelen?' geldt niet alleen Marya maar heeft betrekking op al het onbenoembare leed, steeds weer van mensen.

Daarbij, wie ben ik, die ondanks mijn scheppende activiteiten, steeds uit die barre geestelijke werkelijkheid wilde wegvluchten, omdat een deel van mijn leven niet aan mijn behoeftes voldeed en ik onvoldoende het onderscheid had leren maken tussen de fenomenen/woorden liefde en behoefte?

Het waren daarmee ook mijn pijnen en 'opeenhopingen' die zich genadeloos aandienden waardoor ik de gelegenheid kreeg mijn diepe verslavingen onder ogen te zien en de keuze te krijgen er iets mee te doen.

Bij al deze overwegingen kan zeker gezegd worden: eenvoudige en eenduidige oorzaak en gevolg redeneringen en antwoorden zijn niet te geven; afhankelijk van de dimensie van waaruit je schouwt krijg je andere antwoorden op de ontelbare vragen.

Een vraag is bijvoorbeeld: horen al deze bewegingen, van a tot z, bij één en hetzelfde levensscenario dat wij niet kennen en waar we ons aan moeten overgeven? Bepaalde inzichten op die vragen gaven me dus Thomas Moore, maar ook Han Stiekema. In de onnavolgbare beschouwingen van laatst genoemde over de Zijnsrevolutie, het Verlichte Handelen, de Grote Moeder en noem maar op welk geestelijk onderwerp, ontdekte ik vage contouren van antwoorden. Ik citeerde hem eerder heel kort in deel 1. Onbegrijpelijk overigens dat ik hem nooit eerder ben tegengekomen, terwijl hij een tijdgenoot van me is. Afgelopen voorjaar ben ik bij hem

langs geweest en hebben we hopelijk de basis gelegd voor een verdere samenwerking. De tijd zal het leren.

Ik leerde o.a. door Han Stiekema inzien dat er in het leven onvermijdelijke langdurige en pijnlijke donkere processen plaats vinden van wel 12 tot 20 jaar, die ons brengen bij waar we moeten zijn. Later in dit verhaal kom ik daar uitgebreid op terug.

Ik benoem dit allemaal in dit verhaal omdat ik de overtuiging heb dat wat met Marya en mij gebeurt, exemplarisch zal zijn voor velen die, niet alleen hier, diepgaande en minder diepgaande transformatieprocessen zullen doormaken. Processen die beschouwd kunnen worden als zijnde de genoemde verandering van levensbedding.

Ook dit 2^e deel bestaat uit allemaal puzzelstukjes, misschien iets grotere dan in deel 1, die ogenschijnlijk geen verband met elkaar hebben en waar misschien op het eerste gezicht geen samenhang in te ontdekken valt. Waardoor je je kunt afvragen: waar leidt dit naar toe? Zelf moet ik ook regelmatig een stapje achteruit doen - zoals een kunstschilder dat doet voor zijn ezel - om beter de contouren te zien van het eindresultaat wat ik voor ogen heb.

Zingeving als spel

In verband met de thema's die ik wil behandelen lijkt het me zinvol eerst wat dieper in te gaan op de inhoud van het boek "Zingeving als spel" van André Droogers. Het boek kwam eerder aan de orde. Het heeft twee ondertitels: 1) 'Over religie, macht en speelse spiritualiteit' en 2) 'Een gids voor vrije zinzoekers.'

Eerst wil ik een paar definitieën geven van termen die hij gebruikt. Bijvoorbeeld het woord spel. Dat definieert hij als: *'het menselijk vermogen om tegelijk met twee of meer werkelijkheden om te gaan.'* Droogers gebruikt het woord spel dus niet als tegenhanger van ernst!

Macht definieert hij als het vermogen van sommige mensen om het gedrag van andere mensen te sturen. Hij maakt onderscheid tussen 'zachte middelmacht' en 'doelmacht.' Bij zachte middelmacht is er geen sprake van een verbastering van de oorspronkelijke speelse ervaring met zingeving; het is nomadisch; gebruikt machtsmiddelen selectief en zoekt voortdurend naar nieuwe zingeving. Het 'is' onderweg en onaf.

Doelmacht daarentegen verdedigt één systeem; verdedigt zich als definitieve vorm; is gevestigd en gereed en het doel heiligt de middelen.

Droogers schrijft op pag. 48 van zijn boek:

"Ik gebruik tot nu toe het woord 'verhaal', maar ik zou ook 'mythe' hebben kunnen schrijven, want een mythe is volgens de omschrijving van Van Baal religieuze kennis in verhaalvorm. het gaat me daarbij vooral om de enorme creativiteit die vrijkomt met het vermogen van mensen om bij het

duiden van hun werkelijkheid te denken in symbolen, tegenstellingen en omkeringen. Zingeving als spel bestaat bij de gratie van dat vermogen."

In deel 1 heb ik al laten zien dat ik ook de werkelijkheid van Ecolonie duid in termen van symbolen, metaforen, paradoxen en omkeringen. In die zin is dit hele verhaal over het verleden en de toekomst van Ecolonie een verhaal over zingeving, waarbij ik tracht meerdere werkelijkheden tot hun recht te laten komen. In die zin, volgens de definitie van Van Baal, zijn we op Ecolonie op deze wijze al begonnen om een mythe te creëren.

Sinds mijn komst op Ecolonie is het steeds mijn intentie geweest om 'zachte middelmacht' te gebruiken, in de rol van coach/speler van het team dat Ecolonie mee vorm gaf. Daarbij natuurlijk soms machtsmiddelen selectief gebruikend, met het doel met elkaar een succes te maken van datgene wat begon voor iedereen met een enthousiaste beginnerservaring. Ook anderen in mijn directe omgeving, die de verantwoordelijkheid op zich namen en dus de moed hadden (de stuurgroep) om boven die directe beginnerservaring uit te stijgen, heb ik trachten te scholen in deze zeer lastige paradox. Als die paradox namelijk niet erkend (en herkend) wordt, als zijnde het fundament van een gemeenschap, zal het niet mogelijk zijn deze gemeenschap en in mijn ogen überhaupt welke gemeenschap dan ook, verder te ontwikkelen.

Gelukkig had ik kunnen oefenen met de organisatie van het Eigentijds Festival voordat ik naar Ecolonie kwam. Behalve dat ik dus Droogers woorden als zeer toepasbaar beschouw voor het proces waarin Ecolonie zich bevindt, geldt dat ook voor mijn eigen persoonlijke leven, voorzover dat wel te onderscheiden maar niet te scheiden is van het Ecolonie-proces.

Het verhaal over de ontmoeting van Marya en mij heb ik een profetie genoemd; voor hetzelfde mag het een mythe genoemd worden, in de betekenis van Van Baal.

En wanneer we afdalen op het niveau van onwetendheid, wanneer de afgescheidenheid groot is en de pijnen navenant onoplosbaar lijken, dan schijnen deze veelbelovende woorden een illusie, een fata morgana, een verzinsel !

Door dit op te schrijven herinner ik me dat ik in 2006 een document gemaakt heb over het onderwerp mythe. Dat document bevat citaten van een gesprek tussen Joseph Campbell en Bill Moyers, opgetekend in het boek 'Mythen en bewustzijn' (1990 uitg. Teleac). In dat boek bleek dat Campbell geloofde dat er *'wijsheid ligt achter de conflicten tussen illusie en waarheid, waardoor levens weer kunnen worden hersteld'*.

Dat te vinden is de 'oervraag van de tijd', zo beweerde hij. Diepgaande troostende, helpende woorden die ons in deze tijd nog zo weinig bereiken. Hierbij nog enkele hartverwarmende citaten uit het genoemde boek:

- *Het uiteindelijke doel van de zoektocht moet geen bevrijding of triomf voor iemand zelf zijn, maar de wijsheid en macht om anderen te dienen.*

- *Is hij zei dat mythen aanwijzingen zijn voor ons diepste spirituele kunnen, in staat om ons tot vreugde, verlichting en zelfs vervoering te brengen, sprak hij als iemand die ergens was geweest en anderen uitnodigde er een kijkje te nemen.*
- *Campbell: Ik luister niet naar andermans dromen.*
- *Moyers: Maar al deze mythen zijn dromen van anderen.*
Campbell: O nee, dat zijn ze niet. Het zijn de dromen van de wereld. Het zijn archetypische dromen en ze gaan over grote menselijke problemen. Ik weet nu wanneer ik voor een van die drempels kom te staan. De mythe vertelt me erover, hoe ik op bepaalde crises van teleurstelling, vreugde, mislukking of succes moet reageren. Mythen vertellen me waar ik me bevind.
- *Bemin uw vijanden want ze zijn de instrumenten van uw bestemming.*

Wat leer ik nog meer van Droogers? Op pag. 193 staat:

"Ook moet kritiek op gevestigde visies op prijs gesteld worden, juist ook als die voortvloeien uit voorspelbare puberrecalcitrantie. Dat vergt creativiteit en geduld."

Ik vraag me door deze opmerking over 'puberrecalcitrantie' af of de visie en uitgangspunten van Ecolonie 'gevestigd' zijn in de ogen van anderen, waaronder medebewoners. Je hoort in de wandelgangen wel geluiden die aandringen op een verandering van de visie. Men spreekt dan in termen van 'dat is oud en dat is nieuw'. In overlegvergaderingen komen deze opmerkingen echter niet terug. Desalniettemin neem ik graag kennis van andere visies en hun mogelijke betekenis voor Ecolonie. Daarbij nadrukkelijk wel met de kanttekening dat voor mij een visie niet hetzelfde is als een mening en elk vermoeden niet meteen juist is.

Frederik van Eeden

Als het om spel en ernst gaat moet ik ook aan Frederik van Eeden (1860 - 1932) denken, een pionier, die ooit door middel van het opzetten van utopische woonvorm concrete gestalte gaf aan zijn dagdromen. (hij is ook schrijver van o.a. 'De koele meren des doods'). Ik kwam hem tegen bij Joke Hermsen. Zij schrijft in haar boek 'Stil de tijd' - pleidooi voor een langzame toekomst - (uitg. de Arbeiderspers-2010) over hem:

"Niettemin eindigde hij als een getroebleerd, teleurgesteld en gedesillusioneerd man. Zou een mens aan de waarheid ten gronde kunnen gaan, zoals Nietzsche schreef? Maken inzichten ons leven dragelijker of verergeren ze de zaak alleen maar, zoals de Amerikaanse schrijver Raymond Carver meende?"

Joke Hermsen beschouw ik ook als een bondgenoot, omdat ze Ernst Bloch, de te lang miskende 'filosoof van de hoop', aan wiens inzichten ik in mijn werkzame leven als maatschappelijk werker veel heb gehad, in het bovengenoemde boek weer 'op de

kaart' heeft gezet. Maar ook omdat ze een pleidooi houdt voor een langzame toekomst, volgens mij de essentie van duurzaamheid. Maar daarom niet alleen. Tot mijn verbazing stel ik vast dat het gewoon waar is dat dit verhaal zichzelf (soms) wil schrijven. Het wonderbaarlijke, ja bijna magische, is n.l. dat Joke Hermsen in het hoofdstuk 'Bellen blazen in de tijd' - een ontmoeting tussen Frederik van Eeden en Peter Sloterdijk - beide heren samenbrengt en mij daarmee helpt een brug te slaan van het verleden naar de toekomst, in dit verhaal over de toekomst van Ecolonie.

Frederik van Eeden en zijn gemeenschap Walden zijn zoals gezegd bekende symbolen, als je het hebt over alternatieve leefgemeenschappen uit het verleden. Deze zomer kreeg ik nog van een gast op Ecolonie een copie van het originele verslag over Walden van Frederik van Eeden, met de titel: De Vrije Arbeid op 'Walden' (A'dam 1906). Bij Wikipedia las ik er het volgende over:

"Walden werd als kolonie/commune in 1898 gesticht op het landgoed Cruysbergen te Bussum. De opzet mislukte door zakelijk wanbeheer en ging in 1907 failliet. Het idee voor Walden ontleende Van Eeden aan het populaire boek 'Walden or Life in the Woods' (1854) van Henry David Thoreau (1817 - 1862), waaraan deze negen jaren werkte. 'Walden or Life' beschrijft een poging die Thoreau deed om een tijdlang eenvoudig te leven in een zelfgebouwd huisje in een bos vlak bij een meer. Het boek is vernoemd naar de naam van dit meer: Walden Pond."

Hieruit blijkt wel dat de wens tot andere samenlevingsvormen zeer oud is, maar ook dat het niet een eenvoudige opgave is om te komen tot een duurzame vorm van samenleven die anders is dan de gebruikelijke. Ook in deze tijd hoor ik helaas veel verhalen over mislukte initiatieven. Daar waar 'Walden' van Frederik van Eeden de vorige eeuw ophield te bestaan, hoop ik van harte dat Ecolonie en andere initiatieven wel kans van slagen hebben. Juist ook, om met de woorden van Peter Sloterdijk te spreken, omdat er een dwingende noodzaak is om het anders te doen.

Peter Sloterdijk

Als ik zijn nieuwe boek "Je moet je leven veranderen" lees, dan is hij o.a. degene die ons vers geestelijk voedsel kan geven om te komen tot een visie die verder uitgewerkt is dan de huidige van Ecolonie en die als basis kan dienen voor een Ecolonie in de toekomst. In hoofdstuk 3 citeerde ik hem al hier en daar.

Voor Joke Hermsen was de aanleiding om hem met van Eeden samen te brengen in één hoofdstuk van een andere orde dan de aanleiding die voor mij geldt. Desalniettemin wil ik Joke graag 'aan het woord laten'. Misschien is het een dood-

lopend zijstraatje, misschien een onnodige omweg, maar het kan direct of indirect ook een en ander toevoegen aan het hele verhaal.

Joke beschrijft hoe Jan Fontijn een biografie heeft geschreven met de titel 'Tweespalt' (1993) over Frederik van Eeden. In van Eedens roman 'De koele meren des doods' wordt de kern van zijn 'waarheid' als een vorm van 'tweespalt' onthuld.

"Wat bedoelde van Eeden precies met die tweespalt? En waarom laat hij zijn vrouwelijke hoofdpersoon Hedwig tijdens een cruciale scène in de roman bellen blazen? En in hoeverre zijn die bellen te vergelijken met de vele bellen die Peter Sloterdijk in een van zijn belangrijkste werken 'Sferen' (2005) verstopte?" vraagt Joke zich af.

Op pagina 214 en 215 tracht zij antwoord te geven op haar vragen. Boeiende antwoorden die laten zien dat van Eeden 100 jaar geleden volgens haar een nog bruikbaar concept formuleerde voor de eenentwintigste eeuwse lezer. Joke schrijft:

"De filosofie en literatuur volgen nu eenmaal niet dezelfde voorwaartse lijn als de wetenschap en technologie. Als we zo'n vijftiende eeuw denken over de mens in ogenschouw nemen, zien we dat dit denken eerder cirkels trekt rondom bepaalde kernvragen over de mens, dan een recht weg ernaar toe bewandelt. Vaak komen bepaalde denkbewegingen in net anders getoonzette variaties terug. Een daarvan is de gedachte van de innerlijk gespleten of tweestemmige mens, zoals we die al vaker in dit boek (Stil de tijd - hj) hebben zien verschijnen. Of deze dubbele geaardheid nu verwijst naar het verschil tussen het bewust handelende ik en het onbewuste, dieper gelegen zelf, zoals bij Bergson, of naar de aanname van Kant dat we 'burgers van twee werelden' zijn, het lijkt erop dat het van belang is die tweespalt niet alleen te veronderstellen maar ook op te zoeken en te ervaren. Pas als de tweespalt ervaren wordt, is er bij van Eeden sprake van 'waarheid' en 'geluk'.

Het toeval wil dat het blazen van bellen door Peter Sloterdijk in zijn boek 'Sferen', zo'n honderd jaar later, ook als begin van zijn zoektocht naar de 'verzonken binnenwereld' van de mens wordt genomen."

Joke neemt het ogenschijnlijk onbeduidende detail als vertrekpunt voor een ontmoeting tussen deze twee 'dichtende' denkers, zoals zij dat noemt, "die beiden de reikwijdte van een innerlijk zelf hebben willen verkennen."

Hoewel een verkenning van 'die reikwijdte van een innerlijk zelf' voor ons verhaal later van belang kan zijn, wanneer we het hebben over de integratie van het spirituele en het ecologische, wil ik nu alleen stilstaan bij de vraag 'hoe denkt Sloterdijk' in dit verband.

Daarover wil ik Joke Hermsen graag opnieuw aan het woord laten: (blz. 217 en 218)

"Sloterdijk bewandelt in Sferen precies de omgekeerde weg als die van andere contemporaine filosofische werken, dat wil zeggen, hij richt zich niet op de dood als eindpunt of begrenzing van het menselijke bestaan, maar kuiert doodleuk de andere kant op. Hij gaat niet op een of andere mogelijk einde af, van de tijd, van de kunst, de geschiedenis of de mens - hoeveel eindes zijn er

de afgelopen decennia niet over ons afgeroepen - maar gaat op zoek naar het begin. Dat wil zeggen, hij durft het aan het steeds smaller, duisterder en moeilijker te onderscheiden pad naar de vroege kindertijd, naar een eerste beginnen en zelfs nog daaraan voorbij te nemen. Hij bewandelt ons volwassen geworden leven als het ware terug, als iemand die de regels van het ganzenborden nog steeds niet goed onder de knie heeft en bij het eindpunt begint en dan terugspeelt tot 'start'.

Het is een zoektocht die, zoals hij zelf zegt, 'per definitie de vorm van een onmogelijke opgave heeft, die we noch tot een goed einde kunnen brengen, noch kunnen negeren'. Een min of meer verdwenen geschiedenis wil Sloterdijk schrijven, het verhaal van onze prehistorie, dat wil zeggen, het verhaal dat voorafgaat aan onze intrede in de taal en de sociale orde. Sloterdijk wil niets meer en niets minder dan dat verzonken continent voor ons aanschouwelijk maken."

Atlantis

Schrijf ik een verhaal over de toekomst van Ecolonie om vervolgens een filosoof te citeren die ons aanspoort om 'ons volwassen geworden leven als het ware terug te wandelen'. Deze schitterende paradox fascineert me, wijst me de weg, naar 'het unabgegoltene.' Ik versta het op een wijze alsof de energie, de wijsheid van het verzonken continent - Atlantis - wil incarneren in die toekomst. Het ontroert me! Flarden van andere situaties in de afgelopen 10 jaar komen naar boven die ook in de zelfde richting wezen waar Sloterdijk nu naar verwijst!

Voor mij betekent het dat Sloterdijk daarmee een verbinding maakt tussen een mystiek verleden en een mystieke toekomst. Beiden in nevelen gehuld. Hij schrijft n.l. (zie pag 2 - deel 1): "waarachter we ons eigen 'Atlantis', onze temps perdu kunnen vermoeden, zonder deze echter ooit haarscherp in het vizier te krijgen."

Dit is de Peter Sloterdijk die Joke Hermsen zo treffend omschrijft en die ik nu gedetailleerder zal introduceren, omdat ik gebruik wil maken van zijn diepgaande inzichten en opvattingen uit het boek 'Je moet je leven veranderen'.

Om te schetsen wat hij met dit boek beoogt maak ik graag gebruik van de teksten van interviews / recensies met/over hem in de Volkskrant, Trouw en NRC.

Om met Trouw (9/7/2011) te beginnen. De kop boven het artikel spreekt boekdelen: 'Oefening maakt de mens'. In deze recensie schrijft Hans Dijkhuis: 'De titel is ontleend aan een gedicht van Rilke. Sloterdijk leest de zin als een eeuwenoud gebod: door gedurige oefening kunnen we schijnbaar onmogelijke doelen bereiken. De oefenende mens, of de 'ascetische' mens (het Griekse woord askèsis betekent oefening) wordt door een in hem aanwezige 'verticale spanning' die hem als het ware omhoogtrekt, aangezet tot een radicale en blijvende verandering van zijn leven.

Daardoor stijgt hij boven zichzelf uit en ook boven al degenen die uit gemakzucht, onmacht, of onwetendheid blijven vasthouden aan het gewone leven.' Hans Dijkhuis schrijft verderop in zijn recensie nog het volgende over Sloterdijk: "Ik ken geen andere hedendaagse filosoof bij wie zo'n grote rijkdom aan intrigerende gedachten en treffende observaties is te vinden."

In de Volkskrant van 30 april 2011 heeft Peter Giesen een interview met Sloterdijk gehouden. In de krantenkop staat: "*Mensen hebben de heilige plicht hun leven te beteren, vindt de Duitse filosoof Peter Sloterdijk*". Dat is hard werken, erkent hij. "Het valt niet mee om een heilige of een Rembrandt te worden, maar je kunt er elke dag op oefenen."

Verderop in het artikel komt Giesen met de vraag: "Waarom bent u er zo van overtuigd dat zo'n nieuwe avant-garde zal opstaan?" Sloterdijk antwoordt:

"De absolute imperatief (de dwingende oproep - hj) - je moet je leven veranderen - verschijnt nu in een andere vorm omdat de druk van de werkelijkheid zo zal toenemen. In de technische samenleving zijn de spanningen zo toegenomen dat iedereen wel voelt: zo kan het niet verder gaan. We moeten proberen nieuwe regels te formuleren die de reële coëxistentie (bestaan - hj) van een geglobaliseerde mensheid reguleren. Dat gaat verder dan het boeddhistische of christelijke begrip van de gemeenschap. Ik hoef immers niet in jesus te geloven om te begrijpen dat de oceanen worden bedreigd door een ecologische catastrofe. Ik hoef de raad van boeddha niet te volgen als ik eraan wil bijdragen dat het atmosferisch omhulsel van de planeet niet verder gecorrumpeerd zal worden. Ik zie de nieuwe avant-garde al ontstaan. Op de hele wereld zie je een nieuwe vorm van reflectie, er ontstaat een nieuwe generatie die haar leven al in dit perspectief overdenkt. De ethische avant-garde zal men herkennen aan de eisen die zij aan zichzelf stelt en vervult."

Hij zegt verder op de vraag voor wie de boodschap is bedoeld het volgende:

"Het is een boek voor allen en niemand. De elite die het horen wil heeft zich nog niet gevormd. Ze moet zich nog vormen in het proces van de lectuur. Nietzsche wilde de mensen tonen dat ze zichzelf konden overtreffen. Dat is ons thema niet meer. Dat de mens zichzelf overtreft is de minste van alle zorgen van de hedendaagse mens. Dat is de zorg om te overleven."

Frivoliteitscultuur

Aan het begin van bovenstaand citaat spreekt Sloterdijk de woorden: '*verschijnt nu in een andere vorm*'. Hij bedoelt daarmee te zeggen dat de verticale kracht vroeger de dwingende oproep bepaalde om volmaakt te worden. De toenmalige avant-garde ging eeuwenlang in kloosters werken, werd priester etc. Men ging het volk voor op de

zogenaamde geestelijke ladder door te oefenen, oefenen en nog eens oefenen om geestelijk volmaakt te worden. Oefenen was in die context vooral dus bidden en nog eens bidden.

Gaandeweg is de verticale kracht afgezwakt en is de horizontale kracht sterker geworden met een andere dwingende oproep! **Anders gezegd: er is een einde gekomen aan de frivoliteit die de hedendaagse mens zo wereldvreemd heeft gemaakt.** De autoriteit die eeuwenlang van buitenaf op de mensen inwerkte is er niet meer. Sloterdijk zegt:

"Er is nog maar één mogelijke autoriteit: de autoriteit die uit het aan het wankelen gebrachte individu komt. De mondiale crisis destabiliseert de mensen. Ze is een autoriteit omdat ze zich op iets onvoorstelbaars beroept, iets waarvan ze een voorbode is: de mondiale catastrofe". Dit is die andere vorm die hij bedoelt. Hij noemt het "de 'stem van de werkelijkheid' die nu onze levenswandel dicteert."

Hij vindt "dat we ons leven daadwerkelijk moeten veranderen, nieuwe levensvormen ontwikkelen en deelnemen aan ecologische en economische zelfhulpprogramma's. We kunnen niet anders dan 'doen'. **Of het ons nu bevalt of niet, dat speelt geen rol meer. Het volstaat niet meer alleen een mentale of een imaginaire verandering te willen.**"

Sloterdijk stelt nadrukkelijk dat we niet meer in de cinema leven. En dat is vooral nieuw! "Sinds het einde van de koude oorlog kon de stem van de werkelijkheid niet meer tot ons doordringen. We zaten ondergedoken in een absolute frivoliteitscultuur" meent hij.

Het typische daarvan is dat mensen kiezen voor levensvormen waarvan ze weten dat ze niet kunnen blijven duren. Het begrip duurzaamheid past niet in de frivoliteitscultuur.

Hij zegt: "Escapisme (vluchtgedrag - hj) is het wezen van de mens, maar mensen accepteren daarmee een corrupte ethiek. Mijn oproep luidt: "Escape from escapism." Het is niets anders dan de oproep van Nietzsche aan zijn vrienden: "Blijf de aarde trouw."

Apollo

Sloterdijk heeft de essentie van zijn boek gebaseerd op een gedicht van Rainer Maria Rilke. Hij wil met dat gedicht illustreren dat wie echt geraakt is een ander mens wordt. Dat gebeurde bij Rilke. En soms moet een mens herinnerd worden aan zijn tekortkomingen om zich er tegen te verzetten. Ook dat overkwam Rilke. In de zomer van 1906, enkele maanden na de dood van zijn vader, schreef de toen eenendertigjarige dichter het sonnet *Archaischer Torso Apollos*, het openingsgedicht van de aan de beeldhouwer Rodin opgedragen bundel *Neue Gedichte* (1908).

In het gedicht beschrijft Rilke hoe hij tijdens een bezoek aan het Louvre voelt hoe een bijna 2500 jaar oud en zwaar beschadigd Grieks standbeeld hem dwingend toespreekt. Het antieke beeld van Apollo heeft geen hoofd meer, de geslachtsdelen ontbreken. Rilke staat voor een steen. De steen legt hem iets op. Ondanks het ontbreken van een gezicht, voelt hij toch de bevelende blik: "Er is geen plekje van dit beeld dat jou niet ziet." De schoonheid van het beeld overweldigt hem zozeer dat hij van Apollo een oproep tot verandering voelt uitgaan: 'Du musst dein Leben ändern'; Je moet je leven veranderen.

Die laatste zin uit het gedicht gebruikt Sloterdijk dus als titel van zijn jongste werk. Met een uitweiding over het gedicht begint hij zijn boek over de toestand van de hedendaagse mens. Hij begint het hoofdstuk met een oproep tot trainen, altijd trainen. Blijven oefenen. Gebruik je argwaan niet als voorwendsel om je zelf te verwaarlozen, volg de negatieve stem in je niet, die je toeroept dat je bent hoe je bent, onveranderbaar. Maar luister naar de stem uit de steen.

'Het gedicht van Rilke toont de noodzaak aan van een heroriëntering van de in verwarring gebrachte moderne mensen' zegt Sloterdijk. Ook Reiner Maria Rilke was in verwarring geweest, zoals wij allen in verwarring zijn, zijn geweest of nog raken.

In 1902 trok Rilke naar Parijs om een boek te schrijven over de beeldhouwer Auguste Rodin. (in het nieuwe museum in Metz zag ik laatst een prachtige buste van Rodin). Rilke twijfelde op dat moment aan zijn kunnen, hij geloofde niet meer in zijn roeping als dichter en wachtte melancholisch op inspiratie. **'Travailler, toujours travailler!'** : die raad kreeg hij van Rodin. En ook nog: geduld hebben en vaak naar de dierentuin gaan om te leren kijken.

Welke herkenbare thema's komen hierin voor mij naar voren?

- de dwingende noodzaak van heroriëntering in het leven;
- stoppen met de neiging om jezelf klein, onbeduidend te maken en de neiging tot vluchten voor je roeping in verslavingen e.d.
- blijf oefenen en nog eens oefenen om je doel te bereiken;
- laat je helpen, sta open voor adviezen en leer vooral kijken.

Allemaal thema's die ik reeds in deel 1 aanstipte en die er vandaag de dag nog steeds toe doen en hun geldigheid nooit verliezen. En daarom bouwstenen zijn in het verhaal over het te formuleren eindresultaat.

Ecologische voetafdruk

Als Sloterdijk gevraagd wordt in een van de interviews om een praktisch voorbeeld te geven van de imperatief: 'je moet je leven veranderen', antwoordt hij: 'Je moet je ecologische voetafdruk op aarde zo klein mogelijk maken. De mens is een co2 producent. Dat wist hij vroeger niet van zichzelf. Tot het einde van de 19^e eeuw

leefde de mens in een toestand van co2 onschuld. Die onschuld is in de loop van de 20ste eeuw verloren gegaan.'

Over religie zegt hij: *'Wat men ook moge beweren over onze tijd; we kunnen niet spreken over een terugkeer van de religie, maar we kunnen ook niet zeggen dat mensen religie de rug toekeren. Ik spreek liever over spirituele oefeningen. We gaan inzien dat de mens door te oefenen zichzelf kan vormen.'*

Tot zover eerst Peter Sloterdijk. Hij heeft voorlopig genoeg denkstof aangedragen om een aantal puzzelstukjes op hun plaats te krijgen. Later kom ik bij hem terug.

Omcirkelende bewegingen

Nu wil ik eerst weer enkele omcirkelende bewegingen maken, misschien schijnbare zijpaden inslaan, wat bellen opblazen, citaten als uitgangspunt nemen en dan kijken waar ik uitkom. Maar de paradox is dat ik weet waar ik wil uitkomen.

Laat ik een van mijn omcirkelende bewegingen beginnen bij 4 mei 2010 toen Wilka Zelders uit Haarlem haar tekst ontving bij het hologram van Ecolonie. Op dezelfde dag ontving ook dhr. Crevits uit België (dit is nu zo'n voorbeeld van een associatie, van een bel die ik nu even blaas) een zogenaamde 'doorgeving' ten behoeve van mij van Meester Morya. Een paar zinnen daaruit:

"En innerlijk weet je dat je een weg aan het zoeken bent die nieuw is en vernieuwing brengt. Het is niet zo dat je het idee moet hebben dat alles lastig is en lastig moet zijn, dat het niet anders kan. Neen het zal zijn dat steeds meer vertrouwen ontstaat in een bepaalde richting. Dat een aantal zaken op een sublieme manier uitgewerkt worden. Dat duidelijkheid op duidelijkheid komt rond zaken die lange tijd een twijfel hebben veroorzaakt in jouw hart en dat nu een aantal zaken ook bijna rechtstreeks op deze manier uitgewerkt kunnen worden. Dat je duidelijk weet: dat zijn mijn keuzes, dit moet ik doen. Er is een groot vertrouwen in wat zal ontstaan in een bepaalde richting. Het zal zijn dat je met juiste en goede dingen bezig bent. Dat je innerlijk weet wat je wil en dat een aantal zaken die moeilijk en heel erg moeilijk geweest zijn toch gerelativeerd kunnen worden en dat je vanuit hetgeen je werkelijk wil een aantal zaken op een goede manier kan vooruitbrengen, dat je duidelijk weet: dit wordt mijn leven".

Een tekst die illustratief is voor het smalle pad op de bodem van mijn ziel dat leidt naar 'wat zal ontstaan in een bepaalde richting.'

Hologram

Een hologram kun je beschouwen als een energiematrix, blauwdruk of DNA van de 'ruimte van liefde' van een persoon of organisatie. Wilka Zelders heeft niet alleen het unieke talent om zich af te stemmen op een beeld van een hologram, maar ontvangt ook een bijbehorende tekst. Zij deed dit voor ons voor de eerste keer toen ze zich afstemde op Waddenlicht, een manifestatie voor aardeheling, dat door ons georganiseerd werd in augustus 2009, op het eiland Schiermonnikoog. Zij ontving het prachtige hologram Alba Mater, de Witte Moeder.

Toen Wilka naar Ecolonie kwam om zich op ons verzoek af te stemmen op het hologram van het Eigentijds Festival en de bijbehorende tekst, bleek dat er eerst van haar gevraagd werd (het drong zich aan haar op, zo noemde zij het) zich af te stemmen op het hologram van Ecolonie. Later ontving zij de bijbehorende tekst. Tot nu toe heeft de bewonersgroep met die tekst nog niets gedaan. De tijd bleek er nog niet rijp voor te zijn. Hieronder enkele citaten uit die tekst:

** 'Geliefde broeders en zusters in het licht van de Waarheid, de Schoonheid en de Creatiekracht, zie hier uw hologram van Liefde en Kracht, een hologram dat u ter inspiratie wil, mag en kan zijn bij de schepping van de nieuwe werkelijkheid op deze prachtige planeet Aarde. Een creatie waarin de wezens van de natuur, de schepper Goden, de mensheid, de Grote Moeder Aarde in al haar Kracht en vrouwelijke power en de Goddelijke kosmische visie en stemming met elkaar samenwerken om tot een creatie te komen. Het oude en het nieuwe zullen hier worden verenigd, indien u dat wil en indien u bereid bent deze integratie zowel in uzelf als in het door u gecreëerde te laten plaats vinden. Dat wil zeggen het opgeven van alle persoonlijke gebonden denk- en zienswijzen om tot een samengestelde visie te komen die wordt gedragen door het hele veld van aanwezigheid en mogelijkheden.'*

** 'U heeft hiervoor zelf gekozen en ontkomt daarom niet aan een grote transformatie wanneer u zelf besluit uw leven en werk op **deze plek** vorm te geven. Dit is de mogelijkheid die wij, in dit gezamenlijk proces, aan u allen, ons allen, bieden. Een weg naar Eenheid om tot heldere en tastbare expressie te komen in daad en vorm. Een vorm die mensen zullen vinden en herkennen als een voorbeeld voor leven in de nieuwe tijd.'*

Hier, op deze plek, Ecolonie zoals het door u is genoemd, bevindt zich een reeds oeroud bestaand inductiepunt van Goddelijke kracht die hierin samen komt met de Godinnelijke kracht. ZIJ, de Grote Moeder, is het die deze kracht in haar baarmoeder weet op te slaan en te bewaren opdat er altijd en voortdurend gebruik van kan worden gemaakt. Dit, geliefden, is een toegewijd proces van overgave aan het grotere geheel, terwijl de eigenheid gevoeld en bewaard en behouden mag worden.

** Ecolonie, zoals u deze creatie heeft genoemd, is een samengaan van reeds lang bestaande Aardekrachten en uw wonderbaarlijke menselijks visioenen en scheppingskracht. In dit perfecte huwelijk kan deze woon- werkgemeenschap*

ontstaan als een voorbeeld en lichtbaken voor de nieuwe tijd. Een gemeenschap waarin het leven in en met de natuur in volledig evenwicht is met het creëren van wonderbaarlijke nieuwe mogelijkheden op het gebied van kunst en cultuur.

** Laten er heilige rituelen ontstaan binnen de structuur van uw gemeenschap, waarin deze Bron van liefde en kracht gedeeld en geëerd kan worden, opdat zij in een krachtige samenwerking haar krachten met de uwe, kan verbinden. Zoals u wellicht ziet, voelt en diep van binnen weet, zijn de krachten op deze plek enorm en trekken zij steeds nieuwe krachten aan, die als een magneet in deze vortex worden opgenomen. Alles dat zich afspeelt op deze plek zal naar binnen worden gezogen, om daar weer gereinigd uit naar boven te komen. Gereinigd van alles dat ons weerhoudt om tot schepping in Eenheid te komen. Mensen die komen en gaan, brengen hun licht en worden gereinigd van hun zorgen wanneer zij het aandurven zich in de vortex te begeven. Zij zullen meer of minder diep zich verbinden, maar iedere vonk, iedere vlam is even welkom en dient een even groot doel, daarin is geen onderscheid van belangrijkheid."*

De inhoud van de tekst bij het hologram doet me sterk denken aan de tekst die Mijntje Broeren, een gaste met 'luisterende' begaafdheden, ontving toen zij in augustus 2000 ons centrum bezocht en een channeling hield over de toekomst van Ecolonie. Via haar gaf de Meester Yesiam, zoals zij zei, de boodschap dat *'Ecolonie gezien kan worden als een steen die in de vijver geworpen is, waaromheen de rimpelingen zich in steeds groter wordende cirkels zullen uitbreiden'*

Goddelijk plan in actie

Een jaar daarvoor, in augustus 1999, 'ontving' Marya teksten in dezelfde geest, van een 'energie' die zich aartsengel Michaël noemde, die o.a. de volgende informatie doorgaf:

'Is het niet een prachtige, wonderbaarlijke ontwikkeling die plaats vindt? Waarlijk de voltoering van het Goddelijk Plan in actie. Voel je bevoorrecht aan dit Grote Plan te mogen deelnemen, ieder van jullie op zijn of haar eigen manier. Het is een geweldig avontuur wat zich in jullie leven heeft aangediend, waarvan sommigen van jullie langere tijd en anderen kortere tijd hun energie mogen schenken..... etc.'

Wat konden wij ons in 1999 voorstellen bij deze woorden? Niets, werkelijk niets. O ja het raakte ons utopisch en mystieke verlangen, de inhoud sprak ons aan. We voelden ons vereerd en gedragen en ons ego zwol op als je leest: 'voel je bevoorrecht aan dit Grote Plan te mogen deelnemen'. De jaren daarvoor hadden we namelijk ook al diverse situaties/ervaringen meegemaakt die wij beschouwden als wonderbaarlijk, als mystiek en interpreteerden deze als bakens op onze weg naar onze bestemming. Via die

'bakens' kwamen we ook op Ecolonie terecht. Zulke zinnen klinken heel stellig en rechtlijnig en lijken een uiting van een groot vertrouwen. Enerzijds is dat ook zo, waarom zou je het kleiner maken dan het is, maar tegelijkertijd is dat echter betrekkelijk, omdat de paradox van het leven er voor zorgt *'dat hoe meer een beginervaring aanspreekt, hoe verder men zich van die oorspronkelijke ervaring verwijdert, juist omdat succes machtsuitoefening nodig maakt'* om maar weer eens de belangrijke woorden van André Droogers aan te halen.

Illusionaire dualiteit

Hoe integer we deze genoemde ervaringen ook hebben opgevat en er mee zijn omgegaan in het licht van onze kennis van toen, daarmee wil nog niet gezegd zijn dat deze 'aanwijzingen', deze ervaringen niet ongemerkt onze 'heb-oriëntatie' hebben versterkt. Want ik kan me wel laten leiden door wat ik in mystieke zin 'innerlijke leiding' noem (Sloterdijk noemt het de 'asymmetrische zelfverdubbeling') en daarvoor bij voorbaat openstaan, maar hoe verhoudt zich dat dan tot wat ik 'mijn eigen' innerlijke motivatie noem? Hoe verhoudt zich dit tot wat ik mijn 'eigen' visie, denkvermogen of intuïtie etc. noem? Op basis waarvan, die zich autonoom noemende 'ik', meent te moeten handelen?

Of is deze constatering, deze tweedeling een grote valkuil, een illusionaire dualiteit? Ik neig naar dat laatste als ik vanuit een ander perspectief dit vraagstuk benader. Dat perspectief bestaat er uit dat ik mezelf definieer als een 'morfogenetisch veld' (zie Sheldrake); als een Mezelf zonder grenzen. De genoemde mystieke ervaringen (profetie, innerlijke leiding of hoe je het ook wilt noemen) hebben dan vanuit dit perspectief gezien dezelfde bron als wanneer ik mezelf definieer als begrensd en vervolgens zeg 'dat er een 'ik' is die 'inspiratie heeft gekregen.' Zodra ik ja zeg tegen deze vraag over de illusionaire dualiteit, laat ik mijn speciaal-zijn los, in die zin dat er op dat moment geen 'ik' meer is die meent autonoom en afgescheiden zijn doelen te moeten stellen. Dan is er in alles wat we doen en laten alleen maar een 'uw wil geschiede' beweging, een zijn in wording, een 'zijns-oriëntatie'. Deze kleine filosofische beschouwing op de werkelijkheid wil een brug slaan naar de volgende passages over het zogenaamde Grote Plan en onze reacties daarop.

Zoals gezegd, naïef dat we waren, dachten we dat dit soort zinnen als, 'voel je bevoorrecht dat je aan dit Grote Plan mag meewerken' (en veel meer als zodanig geïnterpreteerde 'aanwijzingen'), een vrijwaringsbewijs zou zijn voor problemen, tegenwerkingen, weerstanden, pijnen, twijfels en noem maar op. Zacht gezegd, dat viel enorm tegen! Het omgekeerde leek eerder het geval te zijn en we kunnen de uitspraak van Droogers dan ook volledig onderschrijven. In dit verband is de eerder genoemde uitspraak in deel 1 van Thomas a Kempis ook beter te begrijpen: *'Waak over jezelf, monter jezelf op, spoor jezelf aan. Je zult precies zoveel vooruitgang boeken als je jezelf geweld aandoet'*, met de aanvulling

mijnerzijds dat het soms lijkt dat je niet jezelf geweld aandoet, maar dat het je wordt aangedaan! Of is het niet van belang wie of wat de oorzaak van die pijnen etc. is? Is het oorzaakloos vanuit het perspectief van een multidimensionale zienswijze? Betekent (geestelijke) vernieuwing niet per definitie pijnen lijden op geestelijk/fysiek niveau, omdat oude patronen (verslavingen) eerst moeten afsterven, opeenhopingen hun weg naar buiten moeten vinden, voordat nieuwe vormen kunnen ontstaan? Als ik Thomas a Kempis en vele andere bondgenoten mag geloven, ik denk van wel.

Bestaansrecht ECOLONIE

Is onze Westerse cultuur ingesteld op deze benaderingswijze? Op geen enkele wijze zou ik zeggen. Na de Verlichting (het woord zegt het al) werd door de aangehangen dominante waarden en normen alles in het werk gesteld om de eerder genoemde duisternis uit te bannen, dan wel in de marge van ons bestaan een plaats te geven.

Hoe kunnen we de zogenaamde profetische zienswijzen, zoals ook het 'Grote Plan' genoemd kan worden en het daaraan 'gekoppelde' pijnlijden, dan wel verstaan? Het antwoord op die vraag raakt misschien wel de kern van het bestaansrecht van Ecolonie (nogal gewaagd deze uitspraak besef ik, maar toch...) en houdt me al die jaren dat ik op Ecolonie ben in toenemende mate bezig. Geschriften en boeken over de mystiek, zoals 'De encyclopedie van de mystiek' (uitg. Kok - Kampen 2003) hielpen me bij mijn zoektocht.

Uit die studie bleek mij dat filosofen het van groot belang vinden dat bijvoorbeeld het paradoxale begrip als 'ervaring' veel nauwkeuriger beschreven dient te worden dan tot nu toe is gedaan. Dit gezegd hebbende waag ik het erop door de wijze waarop Marya en ik elkaar ontmoet hebben en de manier waarop we naar Ecolonie 'geroepen/gebracht' zijn, als een mystieke ervaring te benoemen. De filosoof/psycholoog William James (1842-1910) beschouwde de mystieke ervaring als een bepaald soort religieuze ervaring waar volgens hem het optimistische levensgevoel en het vertrouwen kenmerken van zouden zijn, hoewel hij zich ook ten dele kan vinden in de beoordeling dat een mystieke ervaring allereerst een intellectuele aangelegenheid is, aldus Andre Mercier (filosoof). Je zou dus kunnen zeggen dat de mystieke ervaring zich óók, naast de religieuze ervaring, als een 'kennen' van de werkelijkheid aandient. Anderen zien het als een vorm van symbolisch bewustzijn. Zelf kan ik me het beste vinden in de benadering dat de mystieke ervaring een 'kennen' van de werkelijkheid is; tenminste zo ga ik er mee om en dat zal alles met mijn eigen humanistische achtergrond te maken te hebben. Deze benadering helpt me de abstracte multidimensionale werkelijkheid als reëel, als een waarheid te zien; juist op die momenten wanneer de directe mystieke 'beginnerservaring' ervaring naar de

achtergrond is geraakt, omdat het streven naar succes machtsuitoefening nodig maakte en maakt.

Mystiek

Misschien is het goed hier nog een zijstraat te bewandelen en het begrip mystiek nog nader onder de loep te nemen met behulp van de eerder genoemde encyclopedie van de mystiek. Daarin springt met name de omschrijving eruit van Dorothee Sölle (1929 - 2003), de bevrijdingstheologe, mede ook gelet op haar enorm grote betrokkenheid op de wereld. In haar boek 'Mystiek en verzet' (1998) valt haar grondtoon van haar hele werk te beluisteren in het volgende citaat:

"waaronder ik lijd, en waarvoor ik vergiffenis vraag zijn de huidige catastrofale dingen die wij als maatschappij de armen en onze moeder aarde aandoen." (1998, 58-59)

Volgens de encyclopedie (pag.204) levert dit citaat de sleutel voor de ontsluiting van heel haar betoog over mystiek: "de mystieke ervaring van God ontstaat uit de concrete historische situatie en keert noodzakelijkerwijs daarin terug: veranderend, handelend en lijdend." Fullbert Steffinsky, de man van Dorothee Sölle, heeft in het 'Woord vooraf' van het boek 'Mystiek en verzet' een paar zinnen gewijd aan het begrip mystiek, zoals zij dat beiden in gesprekken hebben uitgediept. Hij schrijft: **'Mystiek is de ervaring van de eenheid en de heelheid van het leven.'** Mystieke levensbeschouwing, mystiek schouwen is de onverbiddelijke waarneming van de gebrokenheid van het leven. Lijden aan de gebrokenheid en die onverdraaglijk vinden - dat behoort tot de mystiek. God gebroken te vinden in arm en rijk, in boven en onder, in ziek en gezond, in zwak en machtig, dat is het lijdens van de mystici....' (204/205 evdm). Het mystieke vermogen is aan iedereen gegund.

In deze laatste definitie van Steffinsky (vet gedrukt) vinden we het Ecolonie uitgangspunt terug: "Met de vormen die we op Ecolonie laten ontstaan willen we onze visie dat het leven ondeelbaar is, als eenheid gezien kan worden, tot uitdrukking brengen." (zie: Visie en uitgangspunten).

Ook Dorothee Sölle betreft 'de donkere nacht van de ziel' bij haar beschouwingen over de mystiek. Zij stelt dat die haar grond vindt in een 'donkere nacht van de wereld' en dat de mystieke plek 'geen plek heeft'. Niettemin (de paradox!) blijft zij stilstaan bij wat zij natuurlijke, 'niet kunstmatig bedachte plekken' noemt: natuur, erotiek, lijden, gemeenschap en vreugde.

Ikzelf moest hierbij denken aan een zin in de tekst behorende bij het hologram:

"Hier, op deze plek, Ecolonie zoals het door u is genoemd, bevindt zich een reeds oeroud bestaand inductiepunt van Goddelijke kracht die hierin samen komt met de Godinnelijke kracht."

In dit verband wil ik er op wijzen dat, geheel onafhankelijk van elkaar, reeds tientallen mensen hebben opgemerkt dat op het terrein van Forge Neuve, waar de kapel staat, een bijzondere 'energie' wordt waargenomen, beleefd, gevoeld of welke woorden je daar ook aan wilt geven.

De duistere nacht van de ziel

In de opvattingen van Dorothee Sölle zijn veel aanwijzingen te vinden die mogelijk een antwoord kunnen geven op de vragen over het lijden dat Marya de laatste 13 jaar heeft ondervonden. Met name waar Sölle het heeft over 'het mystieke schouwen dat de onverbiddelijke waarneming van de gebrokenheid van het leven inhoudt' en 'lijden aan de gebrokenheid en die onverdraaglijk vinden', lijken de niet bewuste invloeden te zijn op het enorme gevoelige open zenuwstelsel van Marya. Als we het over pijnen hebben, over gevoelens van vertwijfeling, wanhoop, verdriet, eenzaamheid, de gevoelens 'waar-we-veel-last-van-hebben', dan gaat het over die donkere nacht van de ziel. Dan gaat het over het gegeven dat het werk van het licht gedaan is en dat het tijd wordt voor het werk van het hart; het werk van de duisternis hoort daarbij. De dichter Rilke zei het op een andere manier: 'het werk van de ogen is gedaan.' Je kunt het werk van het hart niet goed doen als je steeds wordt gezien en gehoord.

Volgens Meester Eckhart is er in het mysterie geen tijd en geen licht. Bedoelt Joke Hermsen dat ook met de titel van haar boek 'Stil de tijd'? Heeft een langzame toekomst - waar zij een pleidooi voor houdt - alles te maken met het aanbidden, omarmen, ondergaan of hoe wil je het noemen, van de duisternis? Van het niet weten? Ik moet daarbij denken aan een kaart ('de wereld') uit een tarotspel, welke Marya laatst trok, met de vraag: 'wat betekenen de huidige ontwikkelingen voor Ecolonie'. Op die kaart stond de tekst: " Ik weet het niet....ik weet het niet, ik hoef het niet te begrijpen en eigenlijk hoef ik niets te doen."

Die tekst sluit aan bij het bekende Chinese gezegde: woe wei woe, wat 'doen door niet doen' betekent.

Aansluitend op de door Sölle en anderen genoemde 'donkere nacht van de ziel' wil ik in dit verband verwijzen naar het boek van Thomas Moore met de gelijknamige titel (uitg. Rainbow Dimensie) en daaruit een aantal citaten vermelden, die het begrip duisternis mede inhoud kunnen geven:

- "Je bent altijd de rups in de cocon die af en toe vrij rondfladdert als vlinder."
- " De donkeren nachten, ook al knellen ze nog zo erg, ze zijn tevens je redding!"
- "Je moet een maanstand aannemen die met het donker overeenstemt en niet zwichten voor de heldere intelligentie van de wereld om je heen; dat wat lijkt op verslagen zijn eigenlijk overleven en zegevieren is!"
- "Wil je genezen, dan vereist dat dat je de dwaasheid van al die momenten eerbiedigt!"

- "De echte opdracht is dat je in en met het duister leeft, het in zijn waarde laat en houdt van zijn onomkeerbare hoedanigheden. Wat nodig is, is een kijk op het leven die het duister insluit."
- "middelmatigheid is de wolk die voorkomt dat de vonk wordt gezien."
- "de donkere nacht is het verdwijnen van het ego zodat het leven zich eindelijk op zijn eigen tijd en zijn eigen manier kan ontvouwen!"

De inhoud van deze citaten hielpen me, samen met het verhaal van Jona, mijn eigen vluchtgedrag te leren onderkennen. Ook hier wordt de transformatie (de overgang) in het zien van de werkelijkheid, van één naar het multidimensionale weer zichtbaar. Anders gezegd, en dan laat ik de mysticus Johannes van het Kruis (Juan de la Cruz 1542-1591) aan het woord die in zijn beschrijving van de mystieke weg laat zien hoe de mens de ontdekking van de schijnwereld van de zintuiglijkheid (het is niet wat het is) moet bekopen met de 'donkere nacht'.

'Wanneer de mens het masker van zijn narcistische idealisering afzet, ondergaat zijn waarneming een verandering; hij neemt zijn projecties terug. Hij wordt nederig en nederigheid is 'berustend' en het is de rust die volgt op een periode van dringend vragen en handelen (ik weet het niet....ik weet het niet, ik hoef het niet te begrijpen....). Uit deze nederige zelfkennis wordt de liefde voor de ander geboren. Ze leidt tot verdraagzaamheid, tot overgave en tot het ruimte geven aan het mysterie van het leven, de 'geheel Andere'.

De onderwereld van het huwelijk

Graag wil ik nog aandacht vragen voor enkele citaten waarin Thomas Moore woorden geeft aan de duistere nacht van het huwelijk, waarvan de inhoud zo herkenbaar is voor Marya en mij en die door deze herkenbaarheid - en dus zijn ze veel universeler dan we als afgescheiden individu vaak willen zien - een troostende uitwerking hebben:

"Om de onderwereld van het huwelijk de eer te kunnen bewijzen die haar toekomst moet je waardering weten op te brengen voor de irrationaliteit en het mysterie in jezelf en in je partner. Dat is misschien gemakkelijker gezegd dan gedaan, maar het zou je kunnen helpen als je steeds dieper in de moerassen van het huwelijksleven wegzakt. Je bevindt je met een zekere mate van bewustzijn en misschien met enige bereidheid van meet af aan in de onderwereld. De onderwereld is echter geen plek waar vrede en harmonie heersen. Daar staan je strijd en verwarring te wachten."

Menselijke verbindingen

Thomas Moore weet daarnaast ook het thema van de menselijke verbindingen en verhoudingen in het algemeen in de context van de duistere nacht van de ziel te plaatsen. Een thema waar wij allen mee te maken hebben en zeker op een plaats als Ecolonie, die we beschouwen als een ontmoetingsplaats, als een woon- en werkgemeenschap. Bij uitstek een omgeving waar het aangaan van verbindingen aan de orde van de dag is. Maar wat weten we eigenlijk van de werkelijke betekenis van een verbinding/verhouding aangaan, van welke aard dan ook. Projecteren we niet in elke verbinding onze narcistische ideaalbeelden op de werkelijkheid; creëren we niet steeds opnieuw illusies? Steeds meer verbintenissen eindigen in een scheiding; steeds minder mensen lijkt het te lukken een verbinding aan te gaan, terwijl dat verlangen er wel is. Het aantal alleenstaanden blijkt toe te nemen. Wat houdt deze ontwikkeling in als we bedenken dat de essentie van het menszijn betekent een sociaal wezen te zijn? Zijn we zo verliefd geworden op ons zelf (het narcisme) en onze behoeftes, dat we steeds meer de donkere nacht van de huwelijks- en verbindingsziel vermijden? Als ik naar mijn eigen leven kijk kan ik dit beamen en begrijp ik nu pas - daarvoor moest ik 65 jaar worden, het mooiste leeftijdsjaar volgens onderzoek onder 80-jarigen - de gevolgen van veel van mijn gedragingen.

Het is ook niet een eenvoudige opgave om in een tijdsgewricht na WOII, waar het streven naar (individuele) verlichting, de vooruitgang, de vrijheid en noem de synoniemen maar op, zo centraal stonden en staan, om dan nog contact te maken met de duistere nacht van je eigen ziel. Dat is een roeien tegen de 'mean stream' in. Individualisering noemen ze dat, vaak met een 'toon' alsof het om een verworvenheid gaat. Dat laatste wil ik niet ontkennen als ik me herinner hoe de sociale controle van de familie mijn ouders zwaar viel. Maar het lijkt erop dat het kind met het badwater is/wordt weggegooid en dat de balans doorslaat naar de andere kant. Ook bij dit levensthema zal het nodig zijn dat 'het Midden' uiteindelijk de verblijfplaats dient te worden van onze verbindingsziel.

Moore, Moore en nog eens more:

- *"De meest heilige geschriften geven aan dat de tegenstellingen die het leven zo interessant en zo pijnlijk maken niet intellectueel op te lossen zijn. Je moet iets anders vinden om de verschillen bijeen te brengen en ze naast elkaar te laten bestaan of met elkaar te laten versmelten. Alchemie houdt in dat het hier een lang en pijnlijk proces betreft, vol verscheuring, ontleding en dood. Het huwelijk kent zijn momenten van glorie en zijn nachten van genot, maar die stellen niets voor zonder de andere processen, waarin de verschillen een band aangaan en naast elkaar bestaan."*
- *"Er moet een soort onnatuurlijke, beangstigende omzetting plaatsvinden. In het verhaal over Kana speelt de verandering van water in wijn zich af tegen de achtergrond van een huwelijk. Dat wil zeggen dat het huwelijk zoiets is als water in wijn veranderen of het gewone leven omzetten in geest."*

- *"De schoonheid van het alchemistische proces zit hem daarin dat daarbij op een positieve manier gebruik gemaakt wordt van verduisteren, scheiden, ontleden en oplossen, processen die meestal als negatief worden aangemerkt, maar die hier creatief van aard zijn."*
- *"Druiven moeten geoogst en verpletterd worden. Dan fermenteren ze en vallen nog verder uiteen. Druiven die op weg zijn om tot wijn te worden kennen hun eigen donkere nacht. De geur en de smaak van de wijn is de herinnering aan de tocht die de druiven hebben afgelegd van de wijnstok naar het vat tot aan de karaf. Je kunt het verhaal van die plantaardige tragedie proeven. Je kunt vreugde beleven aan het feit dat ze door gisting zijn gerijpt."*
- *"Mensen zeggen: 'Ik weet nu wel beter', 'Ik heb van mijn fouten geleerd', 'Ik maak diezelfde fout nooit weer', 'Ik ben gegroeid', 'Ik ben wijzer geworden'. Dat houdt het verleden op een afstand en probeert zo de vroegere nachten van hun duisternis te ontdoen. Die goedbedoelde ontkenning van het verleden werkt echter niet, want de ziel wordt zowel door het duister als door het licht gevoed."*

Van Moore heb ik het afgelopen jaar geleerd om niet meer de nadruk te leggen op het begrip commitment, als het gaat om de verbinding die je wilt maken met de gemeenschap Ecolonie of met überhaupt wat dan ook. In onze visie en uitgangspunten komt dit begrip n.l. terug om te benadrukken dat we geen duiventil willen zijn, maar vooral een plek om, als het kan, een langere verbinding mee aan te gaan. We vragen dan om commitment voor langere tijd. Moore werpt licht op dit thema in het navolgende citaat:

- *" 'Commitment' is een woord waar ik meestal een vraagteken bij zet. Ik weet dat het door sommigen als heilig en anderen als gezond beschouwd wordt; maar voor mij is het weinig meer dan een sentimenteel eufemisme. Het heeft vaak een moralistisch ondertoonje. Wat is er mis met jou dat je geen verbinding kunt aangaan? Mensen voelen zich dus gedwongen een verplichting aan te gaan en voelen zich schuldig als ze die niet kunnen nakomen. Daar zit voor mijn gevoel weinig ziel in. Ik weet eigenlijk niet of je je wel ergens aan kunt binden en tegelijk echt van iemand kunt houden.*
- *Een alternatief is dat je liefde en gezelschap vrijuit geeft en je genegenheid elke dag vernieuwt. Je kunt op honderden manieren liefhebben zonder je daartoe verbonden te voelen. Veel mensen gaan door een diepe, duistere kwelling heen omdat ze zich niet met een ander kunnen verbinden of omdat degene van wie ze houden geen verbintenis kan aangaan. Misschien is de les die je uit al die pijn en al dat verdriet moet trekken dat je het idee van verbintenis maar helemaal opgeeft. Het is al die aandacht niet waard. Het is niet verrijkend, bevrijdend of toereikend. Zonder morele verplichting kun je misschien vanuit een diepere plek liefhebben. De liefde is net als het leven. Leg je haar al te zeer aan banden, dan gaat de vitaliteit teloor. Je moet erop vertrouwen en van moment tot moment genieten van wat ze je geeft. Dat wil niet zeggen dat je liefde niet blijvend is,*

maar wat koop je voor een liefde die weliswaar blijvend, maar bitter en geforceerd is? "

Van de mens wordt dus het onmogelijke gevraagd

Tegen de achtergrond van deze levensthema's, waar de paradox van het leven op onmiskenbare wijze uit spreekt, heb ik in toenemende mate, zoals al eerder genoemd, de laatste jaren gezocht naar antwoorden en inzichten die me zouden kunnen helpen te begrijpen hoe 'levenswetten' werken.

Bijvoorbeeld de vraag: 'waarom enerzijds dat succes met betrekking tot de materiële en inhoudelijke ontwikkeling van Ecolonie en anderzijds die duistere nachten? Houdt het verband met elkaar?'

Hans Korteweg zegt hierover in 'Sta op en ga':

'Zelfs Gods bedoeling die Hij kenbaar maakt aan de mens, biedt geen menselijke zekerheid. Zoals wij zien worstelt ook Jona daarmee.' (pag. 145) En: *"De eeuwige is niet een begrijpelijk en nuttig verlengstuk van ons bestaan op aarde. Het is vaak onthutsend te ervaren hoe weinig Hij zich aantrekt van onze persoonlijke wensen en belangen."*(pag.149)

Ik blijf het een onbegrijpelijke paradox vinden (of bedoel ik eigenlijk: een niet acceptabele...; ik ga toch iets aan die levenswetten veranderen.....©), temeer omdat ik het zo van nabij meemaak, zo tastbaar aan den lijve ervaar. Profetieën, aanwijzingen dringen zich op uit het Niets en dan toch.....

"Van de mens wordt dus het onmogelijke gevraagd: hij moet als individu aanwezig zijn in het doorgaande gesprek met de Eeuwige én hij moet zich losmaken van iedere beeldvorming en volledig dienstbaar zijn. Dat gaat in tegen alles wat het een of het ander wil zijn. Zelfstandig zijn óf in overgave. Nadenkend en begrippen vormend óf alle voorstellingen loslatend. Beide worden echter gevraagd. En als dat voor de mens onmogelijk is, wordt kenmerkend het meer dan menselijke van de mens gevraagd. Dat is heilig zijn. Heilig zijn, dat lijkt een spirituele spagaat (denk hierbij aan het eerder genoemde begrip Tweespalt bij Frederik van Eeden - hj) Het is helemaal in de wereld aanwezig zijn - van vlees en bloed zijn met eigen gevoelens en gedachten, met een geschiedenis en persoonlijke eigenaardigheden, in contact met de omgeving - en tegelijkertijd geheel verbonden zijn met de Eeuwige en vrij zijn van al het aardse. Dat is dus iets heel anders dan ascetisch zijn. Het is niet uit de wereld naar God, het is in de wereld met God. Het lijkt een onmogelijke opgave, een verscheurende spagaat, maar het is een weg die tot heelheid leidt."

Aldus Hans Korteweg op pag.145/146 in 'Sta op en ga.'

De Grote Moeder

Han Stiekema was voor mij de vorige winter (2010-2011) de eerste, naast Moore, die op een zeer begrijpelijke authentieke wijze het thema van de duisternis belichtte en antwoorden gaf op mijn vragen die voor mij helder en werkbaar waren. Bij hem ontdekte ik ook, in samenhang met deze vragen, een ander thema en wel dat van 'de Grote Moeder'.

Een niet onbelangrijk gegeven hierbij is dat Stiekema dat grote mysterie zoals Sheldrake, Eckhart e.a. het noemen, wel zeker een naam cq. namen geeft en een pleidooi houdt voor 'de terugkeer van de Grote Moeder' in ons bewustzijn, in ons hart, als het alles - ja ook God - overstijgende!

Maar tegelijkertijd - de werkelijkheid laat zich ook hier alleen via de paradox kennen, en dan nog niet - geeft hij er op zodanige wijze namen aan dat deze enerzijds het principe van het vrouwelijke tot haar recht laat komen, maar anderzijds het beeld van het vrouwelijke niet persoonlijk maakt, zoals Sheldrake en Fox ook bepleiten.

Ik doel dan op namen als: De 'Oermoeder als Uiteindelijke Werkelijkheid', 'Grote Vergetelheid', 'het Niets', 'de Leegte achter de Leegte', 'de Baarmoeder', 'de Universele Schoot', 'de Bodemloze Put', 'de Onpeilbare Afgrond', 'het Vacuum'.

Hij schrijft over deze begrippen het volgende in 'De Schoot van het universum' pag.2:

"Het - de Grote Moeder - is onkenbaar en onbenoembaar. Als je opgenomen wordt zul je het niet weten. Vandaar de naam 'Grote Vergetelheid'. Omdat het leven erin terugkeert en er uit voortkomt, is 'de Universele Schoot' of 'Baarmoeder' de term die het nog het beste weergeeft. Het is de bijdrage van de vrouwen geweest, die de mensheid dit oerinzicht heeft geschonken, een concept dat de Werkelijkheid het meest nabijkomt."

Wat is Zen?

Prachtig die synoniemen voor de Grote Moeder. Ze spreken me aan en lijken uit de traditie van Zen te komen. Maar wat is Zen?

Een uitleg van wat Zen betekent, begint met de vaststelling dat het wezen van Zen absoluut niet in woorden uit te drukken is. Telkens als we in ons leven een gebied betreden dat te maken heeft met de diepere lagen van ons bestaan, lopen we tegen het probleem aan dat woorden ten enen male tekortschieten. Zeker binnen het spirituele domein geldt dat elke poging elementaire begrippen op dit gebied te definiëren steeds onrecht doet aan de betekenis die je eigenlijk uit wil drukken. Dit is natuurlijk niet zo vreemd. Je betreedt immers een gebied dat ons denken overstijgt en onze taal maakt deel uit van dat denken en kan deze grenzen dus nooit overschrijden.

Als we toch willen doordringen in de betekenis van Zen zullen we heel omzichtig te werk moeten gaan. De oude Zenmeesters waren zich daar uiteraard volledig van bewust en nooit lieten ze zich verleiden tot het geven van definities van Zen. Ze deden er ofwel het zwijgen toe en zochten hun toevlucht tot een actie, een enkel gebaar of een klap, ofwel ze spraken in raadsels. Deze onbegrijpelijke uitspraken zijn een eigen leven gaan leiden, werden in de loop van de jaren bijeengebracht in boekwerken en vervolgens door latere generaties leraren als studiemateriaal aan Zen-studenten gepresenteerd. Zo'n raadselachtige uitspraak wordt een 'koan' genoemd en velen hebben in de loop van de eeuwen hun hoofd gebroken over de diepere achtergronden van deze mysterieuze verhalen.

Het doel van de koan-studie is de leerling tot een punt te brengen waarop hij of zij de verstandelijke benadering van het verhaal opgeeft. Het gevaar is echter reëel aanwezig dat het leidt tot een intellectueel spelletje waardoor de diepere zin van de koan totaal verloren gaat. Het gaat namelijk niet om het formuleren van een quasi-non-intellectueel antwoord; de koan is bedoeld om je geest totaal te frustreren en je zo naar de rand van de mentale afgrond te brengen: het punt waar je het denken echt opgeeft!

Hoe dan de kern van Zen aan te duiden als woorden falen en zelfs de koans het gevaar kennen onderwerp te worden van een mentaal spelletje? De boven al aangehaalde Zenmeesters die kozen voor een onverwachte actie gaven het al aan. Zij confronteerden hun leerlingen met een situatie waarop ze niet voorbereid waren. Dat dwong een directe ervaring in het hier en nu af en daar gaat het om. Zen ontvouwt zich in het leven op dit moment, als je even losgeweekt bent uit alle conditioneringen die zich in je geest genesteld hebben in de lange jaren van opvoeding en culturele vorming.

Daar opent zich ook de enige poort tot een uitleg van wat Zen zou kunnen betekenen. Je kunt je langzaam bewust worden van al de conditioneringen waardoor je denkt zoals je denkt, waardoor je bent zoals je bent. De weg van Zen is het gestaag afpellen van deze schillen van voorgeprogrammeerde oordelen, reacties en denkbeelden. Centraal staat daarbij altijd je eigen leven: je handelen, je denken, je voelen van alledag. Alleen midden in dat mysterie, in het centrum van de cycloon, ligt jouw antwoord op de vraag: Wat is de Zen van het leven? De weg van Zen vraagt om kracht en grote inzet! Lezen en luisteren alleen brengen je niet dichterbij Zen. Het draait uiteindelijk om wat jij er in je eigen leven van tot uitdrukking brengt.

Laat ik een poging wagen en door middel van korte verhaaltjes en andere onzinnige zaken, enige voorbeelden geven.

Men vroeg aan rabbi Levi Jizchak: "Waarom ontbreekt in alle traktaten van de babylonische Talmoed het eerste blad en begint het bij het tweede?" De rabbi antwoordde: "Hoeveel een mens ook geleerd heeft, hij moet zich altijd voor ogen houden dat hij nog niet aan het eerste blad toe is!" Wat niet op papier staat zou wel eens het allerbelangrijkste kunnen zijn."

....een roos heeft tanden

"Ik kan zeggen dat een roos tanden heeft. Absurd. Welnee. Let op: 'De koe kauwt haar voedsel en daarmee bemest zij de roos, dus heeft de roos tanden in de bek van een dier.'" Ludwig Wittgenstein: *Philosophische Untersuchungen*.

Zen en haiku horen zoals genoemd bij elkaar. Van begin af aan, ongeveer de dertiende eeuw, is Zen verbonden met de poëzie. De Haiku is volkspoëzie, zoals de Chassidische vertellingen volksvertellingen zijn. De gewone spreektaal, de volkstaal komt hier tot zijn recht en het is hier waar ik Zen en Haiku heb begrepen: een wijze van leven waar elke logica doorbroken wordt en de schok van herkenning en ontmoeting het leven tot één grote verrassing maakt. Je raakt er nooit op uitgekeken, overal ontmoet je mensen. In mijn zoektocht naar Zen heb ik de echte poëzie van Basho beleefd. Basho was geen uitbreker, eerder een inbreker, die in een van de Chassidische vertellingen als voorbeeld wordt genomen:

"Ieder slot heeft zijn sleutel, die in het slot past en de deur opent. Maar er zijn sterke dieven, die het slot zonder sleutel weten te openen: ze breken het slot kapot. Zo laat zich ieder geheim van de wereld door bijzondere meditatie ontsluiten. God echter houdt van de dief die het slot openbreekt: dat is namelijk de mens die zijn hart breekt om God te bereiken."

Basho was een verliefd mens, in de drie-regelige haiku-vorm schetste hij mens en kosmos. Op zijn barre tochten voegde hij zich bij de onmetelijke groepen zwervers waaronder ontelbare Zen- en bedelmonniken. Het is deze verliefdheid op de mens die mij in Zen aantrok.

Een stralende lentedag, overal bloeien de kersebloesems. Feestelijk gekleed stromen de mensen naar buiten. Niemand let op de mens die, slechts met een stromat bedekt, langs de weg ligt: een bedelaar, een krankzinnige, een zwervende vuile Zen-monnik, een zwervende meesterloze zwaardvechter? Wie bekommert er zich om. Basho ziet het wel en hij dicht:

**"Wie is hij
Met een stromat bedekt
Deze bloeiende lente."**

Basho vertelt hoe hij met een voet in deze wereld en zijn andere voet in de andere wereld de kracht kreeg om deze wereld in de context te zien zoals hij die nog nooit tevoren had gezien. De Nederlandse dichters Bert Schierbeek, van Schagen en Lucebert hebben zich alle drie laten inspireren door Zen en de haiku. Van Schagen laat het heilige en het profane versmelten als hij dicht:

**"Ge had God en de wereld lief
toen sprong uw bretel los."**

en

**"Terwijl ze hem kust
ziet ze dat zijn overhemd
in de was moet."**

Zen is geen psychologie en ook geen filosofie! Zen mag ook niet verward worden met zen-boeddhisme, dat gericht is op verlichting en het overstijgen dan wel uitbannen van de duisternis.

Voor mij is Zen totale ontmoeting, niets uitsluitend, die in haiku, koan en verhalen de logica en de wetmatigheid van ons denken finaal in haar hemd zet. Zen is onzinnig en onredelijk, dat is de charme van Zen, zoals het de charme is van de mens om dwars tegen alle feitelijkheden in te zeggen: "barst", ik doe het op mijn manier.

Er is een verrukkelijke koan, waaruit mensen verklaren dat Zen ongeneeslijk gek is of stapelmesjokke: "Als men in de handen klapt ontstaat er geluid: luister naar het geluid van het klappen van één hand."

Door je hier mee bezig te houden krijg je een totaal nieuwe kijk op de mensen, dingen en op jezelf, omdat het dualisme wordt opgeheven, de mens leert weer in zijn geheel te denken, te voelen, lief te hebben, zonder enige breuk. Ook de filosoof Martin Buber (we citeerden hem in onze Visie en uitgangspunten) was zich bewust van de overeenkomsten tussen het Chassidisme en Zen.

Een schitterende anekdote vertelt hoe een Zen-meester, in gezelschap van een Amerikaanse leerling, Buber in Jeruzalem bezocht. Zwijgend zaten de meesters bijeen, terwijl de leerling onophoud-elijk tegen Buber praatte en eindelijk zei: "Hoe dan ook, uiteindelijk zijn alle religies in hun wezen gelijk." En Buber vroeg toen: "en wat is dit wezenlijke?" Op dit moment sprong de Zen-meester op en schudde Buber krachtig de hand."

Toen ik dit las meende ik het geluid van het klappen van één hand te horen.

In de verhalen over Zen gaat het erom dat wij ons niets moeten verbeelden en toch verbeeldingskracht, uitbeeldingskracht moeten hebben: studeren en werken; denken en handelen in één keer. De omgang met mensen is dan ook direct een omgang met jezelf.

Zen is geen 'ik-vlucht', van de 'ik' die sterk moet worden of verbeterd of verlicht. Het ligt wel even anders. Het gaat om de zorg en liefde voor de mens, wie het ook is, die warm en aanstekelijk is. In de huidige reactieve zelfverbeteringscultuur mogen er dan schreeuwtherapieën en sharings worden gehouden, bij Zen gaat het om de denk-daad.

"Tosui ging als bedelaar tussen de bedelaars onder de bruggen wonen. Na veel zoeken vond een van zijn leerlingen hem en smeekte: "Meester, onderwijs mij!" "Als je kunt doen wat ik kan doen", zo zei Tosui, al is het ook maar een paar dagen, dan ja!" De leerling ging ook tussen de bedelaars zitten. Maar de stank verhinderde hem het toch al onsmakelijke, stinkende voedsel tot zich te nemen. Al de volgende morgen bleek dat hij het niet kon opbrengen. "Smeer 'm," zei Tosui, "kom me niet meer onder de ogen en val me nooit meer lastig."

Gebeten door muggen

Zen is denken en doen: "Gebeten door muggen en luizen
sliep ik in een voddig bed
Een paard waterde onafgebroken
vlak bij mijn kussen." - Basho

De vlieg de weg te wijzen uit de vliegenfles. Deze opgave sluit nauw aan bij Zen. Een beroemde koan luidt: "Er komt een man bij een Zen-priester en zegt: "Nu heb ik een gans gekweekt in een fles en de gans is zo vet geworden dat ik haar niet meer uit de fles kan krijgen zonder de gans te doden of de fles te breken. Wat moet ik doen?" Het antwoord is: "Kijk zij is er al uit."

Zen doet een aanval op ons gezond verstand. Maar ons 'gezond' verstand denken is 'het algemeen aanvaarde denken' geworden; een technocratisch denksysteem met woorden als input en output, gebezigd door geleide projectielen zoals managers en andere technocraten van diverse pluimage. De beroemde hierboven beschreven Koan van de gans in de fles waar er maar twee mogelijkheden lijken te zijn: of de gans dood of de fles kapot, is zo'n sublieme aanslag op ons vertechnocratiseerde denken.

Het antwoord luidt: "Kijk zij is eruit." Je 'denkt' de gans er uit door het absurde van de toestand: een in een fles gefokte gans, niet ter discussie te stellen. Wil je fles én gans heel houden dan knijp je dood en leven af, je neemt geen beslissing. Dat hoeft ook niet. De gans in de fles is jouw gedachte. Laat die gedachte stikken of bevrijd die gedachte. Jij moet het uitdenken en zie "de gans is er uit", d.w.z. de gedachte is naar buiten gekomen, nu kun je denken, en wat je ook denkt, het zal goed komen en tot daad komen.

Dit verhaal over de gans in de fles heeft mijn goede vriend en dichter Reinhard Verveld mij eens verteld. Hij was mijn zen meester. Hij is helaas 2 jaar geleden overleden.

Zen betekent niets anders dan de mens de mogelijkheden aan te reiken. Zo deed Sokrates, de marktboemelaar, die wegwijzer wilde zijn, wegbegeleider, gids. De vlieg in de vliegenfles wordt geholpen door hem de mogelijkheden te wijzen van een uitweg: hij kan natuurlijk weigeren, omdat hij (nog) bedwelmd is of deze bedwelming voor zijn natuurlijke omgeving houdt. We moeten aan de vlieg duidelijk weten te maken dat zijn lekkernij - de stroop op de bodem van de fles - (zijn consumptieartikelen) zijn wisse dood zal zijn. De vele vliegenlijkjes zouden hem daar al van kunnen overtuigen, maar of de vlieg dat door heeft? Als de mens al ondanks de vele miljoenen lijken door oorlogen, voedselvergiftiging, hongersnood en verkeersrampen rustig door blijft gaan met 'te snoepen', kunnen we dan van een vlieg meer verwachten?

Kun jij de lege ruimte vastgrijpen?

Een Zenmeester vroeg aan zijn leerling: "Kun jij de lege ruimte vastgrijpen?" "Jawel" zei hij. "Laat me zien hoe je dat doet." De monnik strekte zijn arm uit en greep in de lucht. De meester zei: "is dat de manier? Maar je hebt niets te pakken gekregen."

De monnik vroeg: "Wat is uw manier dan?" Zonder aarzeling pakte de meester de neus van de monnik stevig beet, zodat hij kreunde van pijn. "O, wat doet dat afschuwelijk pijn." De meester zei: "Dat is een manier om een stevig houvast te hebben aan lege ruimte."

Direct aanschouwelijk bezig zijn, het is of je het hebt over Ecolonie, als concrete uitdrukking (de neus van de monnik) van onze visie (de lege ruimte).

De neiging van mensen om overal iets achter te zoeken, zich niet tevreden stellen met wat de mensen zeggen, komt helder naar voren in bovenstaand Zen-verhaal. Zoek toch nergens verborgen bedoelingen achter! De meester wil de monnik leren om met zogenaamd hogere zaken bezig te zijn en te proberen iets onbestaanbaars, de lege ruimte, te grijpen. Hij wordt pijnlijk bepaald bij zichzelf: jij vult de lege ruimte en als ik jouw neus beetpak, dan heb ik houvast aan die ruimte: nu kunnen we, als je nog zin en smaak hebt, rustig gaan praten en babbelen over metafysische zaken.

Een Zen-leerling vroeg zijn meester: "Wijs mij de weg!" De meester wees naar een berg en zei: "een mooie berg daar." De leerling zei: "wat heb ik met die mooie berg te maken." De meester zei: "daar leidt de weg overheen."

Wij moeten teruggebracht worden naar het gewone, alledaagse. Geen abstracte weg om de zin van het leven te ontdekken, maar de gewone moeizame kronkelweg over de berg, zoals we dat op Ecolonie aan het doen zijn. Inzicht en illusie liggen dicht bij elkaar. Illusie is dat je de ruimte kunt grijpen; inzicht is, dat je, wanneer je aan je neus getrokken wordt, de ruimte vult met een pijnlijke kreet.

Dit gezegd hebbende over Zen...

Dit verhaal over zen begon ik naar aanleiding van Han Stiekema zijn introductie van 'de terugkeer' van het transcendente begrip 'Grote Moeder', de 'Leegte achter de Leegte', het 'Vacuum', het 'Allesoverstijgende', het 'Nietszeggende' of welk ander prachtig Zen-woord Han Stiekema er aan gaf of jij er aan wilt geven.

Het doet me herinneren dat ik zeventien jaar geleden een pleidooi heb gehouden voor het herijken van het begrip Moeder, in de betekenis van 'Moeder Aarde', naast het begrip 'Vader Lucht', zogenaamd de Godin naast God, om op die wijze het monotheïstische, patriarchale Godsbeeld te neutraliseren. Maar het bleef als duobaan, geheel in de geest van die tijd, een uiting van de dualiteit en was niet vernieuwend. Achteraf gezien was het meer een reactie op een ongewenste situatie, dat Verlichtende Godsbeeld, (een reactieve respons) dan dat het bijdroeg aan vernieuwende inzichten over de werkelijkheid.

Ik kan me nog herinneren dat ik dat toen eigenlijk ook al vond, maar mijn denkluiheid zorgde ervoor dat het daar bij bleef. Of misschien was het wel de gedachte dat andere zaken, het gewone, het alledaagse veel belangrijker waren. Een mens stelt zijn prioriteiten nietwaar. Gelukkig had Han Marie Steikema geen last van denkluiheid - hij had weer van andere dingen last neem ik aan - en daardoor kan ik nu mijn verhaal verder ontvouwen met behulp van o.a. zijn inzichten. Maar eerst wil ik de vraag beantwoorden: wie is Han Marie Stiekema?

Wie is Han Marie Stiekema?

Tijdens mijn tocht de afgelopen jaren, door de duistere nacht van de ziel, kwam ik Han Marie Stiekema tegen. Marya stuitte op zijn werk toen zij al 'googlend' onderzoek deed naar het begrip 'de Grote Moeder' en wees mij daar op. Ik raakte gefascineerd door zijn levensgeschiedenis, maar bovenal, door zijn ideeënrijkdom en het op authentieke wijze formuleren daarvan. Titels van essays zijn o.a. 'de Zijns-revolutie', 'het Grote Leerproces', 'Lied van Vol-Ledigheid' (autobiografie), 'Je Maitreya Mind Verwerklijken', 'De Schoot van het Universum'. Al zijn werk is te vinden op internet onder: www.healingtheplanet.info

Han Marie Stiekema is geboren in Groningen (1942) en studeerde daar af als arts. In de jaren zeventig was hij bekend als pionier in de biologische geneeskunde. Hij was een van de eersten die een Natuurgeneeskundige praktijk vestigde (de periode begin jaren'70). Na gescheiden te zijn zwierf hij 10 jaar als een gelukzalige monnik door Nederland. Zijn terugkeer in de maatschappij was een zware dobber voor hem. Hij is nu getrouwd met MeiMei Yu. Zijn levenservaringen en zijn visie heeft hij neergelegd in een twaalftal internetpublicaties, die als een soort zelfstudiepakket onder de titel 'The Great Learning' gratis worden aangeboden. Deze titel verwijst naar Het Grote Leerproces, een klassiek werk uit de confuciaanse traditie rond 400 voor Christus. De essentie daarvan spreekt hem enorm aan: 'verlicht handelen in de wereld is alleen maar mogelijk voor wie de wereld liefheeft en tegelijkertijd rust in het ware Zelf.'

Stiekema werd geconfronteerd met ervaringen na een intensieve Zen-training, die hij beschrijft als een visioen, die hem vervulden met diepe ontroering en dankbaarheid. Hij zegt daarover: *"Dit visioen is veel groter dan dat het alleen voor mij bestemd is. Het heeft wellicht betekenis voor een groter geheel. Zesentwintig jaar lang heb ik ermee rond gelopen zonder dat ik het kon prijsgeven."*

Als Stiekema in een interview met het tijdschrift Hervormd Nederland vertelt over het feit dat hij erg geïnteresseerd is in de oergrond waarin wij geworteld zijn, herken ik daarin een grote verwantschap en dezelfde drijfveren. Hij legt in dat interview uit

"dat in het Boeddhisme die oergrond nirwana heet, in het taoïsme tao, in de natuurkunde het vacuüm. Het is de duisternis waaruit het licht ontstaan is. Lao-tse noemt de leegte de moeder van de wereld. De poort van de duistere moeder is voor mij de wortel van hemel en aarde. Dat vind ik enorm stimulerend, het besef dat we in een vrouwelijk gekleurd universum leven."

Daar waar hij verwoordt dat hij geïnteresseerd is in de oergrond waarin wij geworteld zijn doelt hij in mijn ogen op hetzelfde thema, dat Peter Sloterdijk weer anders verwoordde: *'waarachter we ons eigen 'Atlantis', onze temps perdu kunnen vermoeden, zonder deze echter ooit haarscherp in het vizier te krijgen.'*

Om Han Marie Stiekema nog beter te leren kennen, hierbij nog een aantal citaten uit het voorwoord van zijn autobiografie 'Lied van Vol-Ledigheid', geschreven door Peter Cornwall uit Los Angeles:

** Het is niet gemakkelijk om een voorwoord te schrijven bij de autobiografie van Han Marie Stiekema. Zijn leven is zo uitzonderlijk, dat ik mij afvraag of er überhaupt op deze wereld iemand is, die kan bogen op vergelijkbare ervaringen.*

** Hij probeert graag, bijvoorbeeld wanneer hij in gezelschap is van mensen die bepaalde verwachtingen hebben. Ik heb eens meegemaakt, dat in een zaal van 200 mensen de helft in vervoering raakte en de andere helft ontstemd bleek te zijn. Hij past bijvoorbeeld helemaal niet in het sfeertje van „wij spirituele mensen onder elkaar“.*

** Zijn opdracht is om een ieder, die met hem in contact wil treden de Weg, de Waarheid en het Leven voor te houden. Daarbij willen de mensen enerzijds zeker wel „bevrijding“, maar zijn anderzijds niet bereid de prijs te betalen, namelijk het opgeven van een ik-georiënteerd, zelfzuchtig of pseudo-spiritueel leven. Voor de meesten is spiritualiteit „leuk erbij“, een interessante uitbreiding van de bestaande activiteiten. Iets waarmee je jezelf op kunt sieren. Echter, zo zegt Han Marie, „alleen als je jezelf opgeeft, kom je erAchter“.*

** Het blijkt dus zo te zijn, dat Han Marie spontaan vooral diegenen aantrekt, die oprecht en met hun hele hart de eenvoud en het Ware zoeken. Dat zijn er soms niet veel. Ik kan niet zeggen, dat hij dat betreurt. Hij geeft verreweg de voorkeur aan het contact met mensen met pure intenties, dan dat hij oneigenlijke pretenties moet ontmaskeren of „de knuppel in het hoenderhok moet gooien“.*

Hebben als het onvermogen tot Zijn

** Vijftien lange jaren maakte hij door wat een ieder van ons doormaakt die bewust wordt, namelijk het alsnog aannemen en integreren van pijn, verdriet, angst, onmacht, opgeblazenheid, onzekerheid en woede. Niets bleef hem daarbij gespaard. Nooit ontvluchtte hij het of trok hij zich terug in zijn innerlijke paradijs, ofschoon hij dit elk moment had kunnen doen. Zonder zich „te verdedigen“ nam hij bovendien het onbegrip, de afwijzing, het negeren, de spot en de veroordeling van zijn omgeving op zich. Als hij zijn eigen lijden nog niet eens kan aannemen, hoe dan ooit in staat te zijn het lijden van anderen mede te dragen, was de achterliggende overweging. Dooddoeners als dat „verlichte meesters“ het lijden niet kennen, wijst hij daarom resoluut van de hand. Het lijden is er, alleen je bent het niet. Het komt in je, verblijft er een tijd en verdwijnt weer. Dit geldt voor een ieder die bewust wordt. Haarscherp ziet hij de immorele uitgangspunten van onze samenleving: „hebben als het onvermogen tot Zijn“. Aangezien mens en samenleving een levend organisme zijn, ben je er niet met individuele heelwording alleen. Ben je ontwaakt, dan is er nog een stap te gaan: namelijk het doortrekken van je individuele „verworvenheden“ naar je (naaste) omgeving.*

Het Absolute Niets gaat aan het Licht vooraf

** Tien jaar van opperste gelukzaligheid en twintig jaar van „de donkere nacht van de ziel“ liggen nu achter hem. Het wonderbaarlijkste is echter nog niet gezegd. Iets wat ik tevergeefs bij andere leraren heb trachten te vinden. De laatsten beschouwen "hun Realisatie" doorgaans als het hoogtepunt van hun carrière. De autoriteit van het leraarschap berust erop. Zo niet bij Han Marie. Vanuit een niets ontziende eerlijkheid ten opzichte van zichZelf moest hij bekennen, dat ondanks "zijn" vol-ledige Verlichting hij de "volmaaktheid" nog niet had bereikt. Keer op keer drong de verleiding zich aan hem op om zijn Verwerkelijking voor eigen (ego) doeleinden te gebruiken. Het was een verschrikkelijke innerlijke strijd, iets waarvoor nauwelijks woorden te vinden zijn. Dus kwam hij al gauw met de rug tegen de muur te staan. In die toestand daagde het hem, dat "Verlichting dus niet het Uiteindelijke kon zijn". Er moest nog "Iets Achter" zijn, Iets dat hem uit zijn obsessie kon verlossen. Het confronteerde hem opnieuw met zijn Grote Ervaringen. En plotseling zag hij het. Alvorens in het Grote Licht op te gaan, was zijn hele bestaan voor een Moment door de kosmische Bliksem uitgewist. Aan het Licht was dus iets voorafgegaan: het Absolute Niets! Er bleek dus een hiërarchie te bestaan: eerst het Niets, dan het Licht. Ergo: het Absolute Niets gaat aan het Licht (het Goddelijke, de Boeddhanatuur) vooraf. Nog nooit ervoer hij zo'n diepe opluchting. Hij was bevrijd van (zijn identificatie met) de Verlichting. Vrij van de vrijheid....Vervolgens viel alles op zijn plaats. Het Absolute Niets is gelijk aan het Vacuum, de Kosmische Baarmoeder - in archaische tijden "De Grote Moeder" genoemd - waar vanuit alles - zowel God als de wereld - geboren wordt en in terugkeert.*

** Hij heeft de Schat bewaard - de erfenis van een ieder - die in jou door je verslaafdheid aan jezelf, verloren was gegaan. Uitsluitend je „eigen verlichting nastreven“, terwijl door eigen toedoen tegelijkertijd de aarde steeds verder vernietigd wordt, kan echter niet meer. Het „jeZelf-zijn in verbondenheid“, in eenheid van het verticale met het horizontale, dat is waar het nu om gaat. Samen het „Koninkrijk van Hemel en aarde“ vestigen, daarin het voortouw nemen beschouwt hij daarom als het belangrijkste onderdeel van zijn missie. Niets bijzonders, als je bedenkt, dat een ieder zich zou moeten inzetten om de aarde te redden. Hoe hem dus te noemen? Het Duitse woord „Hoffnungsträger“ zou hem niet misstaan. Met de publicatie van zijn geschriften heeft hij zich onlangs bekendgemaakt. Hij is beschikbaar.“*

De inhoud van zijn visie boeit mij enorm en sluit volledig aan bij hetgeen, met andere woorden, in onze visie en uitgangspunten 10 jaar geleden nog summier is opgeschreven en nu verder wordt uitgewerkt om als voeding te dienen voor verdere ontwikkelingen.

Wat me verder opvalt is dat Peter Cornwall spreekt over: "*Tien jaar van op-
perste gelukzaligheid en twintig jaar van „de donkere nacht van de ziel“ liggen nu
achter hem.*" Vooral dit laatste deel van de zin: "twintig jaar van 'de donkere nacht
van de ziel' liggen achter hem!" laat hier zien dat ook Stiekema de duisternis van de
ziel aan den lijve heeft ondervonden en die ervaring in zijn levensvisie een plaats
heeft gegeven, zoals meester Eckhart, Sheldrake en vele anderen dat ook hebben
gedaan. Deze constatering geeft mede zicht op vragen die ik eerder stelde over de
betekenis van het lijden, de pijn en het verdriet in het leven, de tweespalt etc. Zo
schrijft Stiekema in dit verband op pag. 1 van Hfdst. 10 in 'De Grote Moeder':

*"Steeds vaker kwam het bange visioen van een eindeloze worsteling in mij op,
mijzelf afvragende of dit nu tot het eind zo door zou gaan. Daarnaast kon ik
mij steeds minder voorstellen, dat het de bedoeling van het Goddelijke is,
enerzijds zoveel te geven en vervolgens iemand op een doodlopende weg te
manoevreren. In toenemende mate begon het mij te dagen, dat Verlichting
niet het Uiteindelijke kon zijn."*

Hij miste iets in zijn 'wereldbeeld' zo blijkt uit die laatste zin. In een heldere be-
schouwing doet hij stap voor stap verslag van zijn boeiende denkproces om datgene
wat hij miste helder te krijgen. Een deel van die beschrijving van dat proces, geef ik
om twee redenen weer in het volgende citaat. Ten eerste omdat het volgens mij de
kern raakt in het verhaal over de 'herontdekking' van de Grote Moeder en ten tweede
omdat het met heel andere woorden en beelden de kern raakt van de essentie van de
kunst van het creëren.

*"De "Donkere Nacht van de Ziel" bevestigde dit nog eens. Na tien jaar aan de
pool van gelukzaligheid vertoefd te hebben, bewoog de pendel zich opeens naar
de tegenovergestelde zijde. Verlichting bleek dus een tegenhanger te hebben.
Ergo maakt deze deel uit van een twee-eenheid. Het Goddelijke is zowel
positief als negatief. Daarom heeft het lijden zo'n grote betekenis. De
"duisternis is mij licht genoeg" zegt Johannes van het Kruis. In tegenstelling
tot bijna alle (patriarchale) leerstellingen, blijkt Verlichting dus niet het
Ultieme te zijn. Achter de twee-heid moet nog "iets anders" zijn. Dit wordt
niet alleen bevestigd door mijn Drievoudige Realisatie, maar ook door het
logisch verstand. Een pendel kan slechts van de ene naar de andere pool
bewegen, dank zij de klok waar hij aanhangt. Er is dus nog een derde factor in
het spel. Een die de beweging van de andere twee mogelijk maakt. Een onont-
beerlijke factor dus. Een die in hiërarchie "hoger" staat dan de andere. Of
anders uitgedrukt: er moet nog een dimensie aan gene zijde van Verlichting en
Duisternis zijn. Iets waarin de laatsten beide hun Ware Thuis hebben: het
Niets of de Kosmische Baarmoeder. Alleen Absolute Leegte kan alles om-
vatten. Je kunt het vergelijken met een huis. De meubels in de kamer bestaan*

bij gratie van de ruimte. De Ultieme Leegte geeft geboorte aan het Goddelijke en het universum, terwijl de laatste ononderbroken in "Haar" terugkeren. Er zijn dus permanent twee kosmische krachten: die van manifestatie en van terugkeer naar de Bron. Er vinden daarbij voortdurend omslagpunten plaats. Ben je dus een tijdlang in Vol-Ledige Verlichting geweest, dan slaat de beweging vroeger of later om in zijn tegendeel. Je wordt dan tijdelijk "op jezelf teruggeworpen". Spiritueel gezien "geeft de Moeder je daardoor de gelegenheid om je zelfbetrokkenheid cq je onverwerkte delen onder ogen te zien". Door ze (alsnog) te integreren, bespoedig je de overstap naar de volgende en laatste fase: die van totale overgave aan de Grote Moeder."

Stil staan en stil zijn in 'het Midden'

In mijn lezingen en workshops over de 'kunst van het creëren' gebruik ik ook het beeld van een pendel of slinger, om te laten zien hoe de energie binnen de structuur van de reactieve respons werkt. Hierbij geef ik een voorbeeld van zo'n reactieve respons, om dat beeld inzichtelijker te maken. Stel, ik spreek een oordeel over mezelf uit en constateer dat ik geen vertrouwen heb. Die overtuiging wil ik veranderen en ik heb de wens er iets aan te doen. Mijn acties om die overtuiging te veranderen gaan als het ware in de tegenovergestelde richting van het punt waarop ik mijn overtuiging 'ik heb geen zelfvertrouwen' heb geprojecteerd. Ik pas zelfverbeteringsmethoden en technieken toe door middel van het volgen van workshops; doe affirmaties en noem maar op. Je zou het de beweging van een schommelstoel kunnen noemen. De essentie van die beweging is namelijk dat, ga je in de ene richting, de tegenovergestelde richting er automatisch op volgt: dat noem je de structuur van de reactieve respons. Die structuur zorgt er voor dat je nooit definitief datgene oplost wat je opgelost wilt zien. Altijd keer je terug naar je oude toestand, in dit voorbeeld zijn dat je oude opvattingen over jezelf. Er valt in die structuur namelijk niets op te lossen.

Als je niet meer een onderdeel van die slingerbeweging wilt zijn wordt er van je gevraagd niet meer te denken in termen van het vaststellen en vervolgens oplossen van problemen. Stop met oordelen en doe niets! Is dat even een vreemde gedachte en een raar gevoel! Daar sta je dan stil, ontheemd, leeg, alsof het bestaansrecht van je leven, de slingerbeweging, het zogenaamd hebben en oplossen van problemen, je wordt ontnomen. Deze wijze van stil staan is overigens iets totaal anders dan het stil zijn en zitten in het kader van een meditatie; de meeste mensen beogen met die meditatie n.l. nog steeds iets te bereiken.

Helemaal niets doen, stil staan, overgave aan de Leegte. Niet als een reactie maar vanuit een diep inzicht: overgave. Ogenschijnlijk geen prettig vooruitzicht voor de hedendaagse mens die gevormd is door eeuwenlange bewuste en onbewuste over-

erfde Verlichtingswaarden en normen die je tot acties aanzetten om iets te worden en te hebben i.p.v. te zijn. Die overgave aan dat Niets, dat zou je een transformatie kunnen noemen; een wezenlijke, fundamentele verandering in je levensoriëntatie: van Hebben naar Zijn. Han Stiekema noemde dat de 'overgave aan de Grote Moeder'. Emile Trommel noemt het een 'gebed van Overgave'.

Het punt waar je stilstaat, waar je geen beweging meer maakt naar welke richting dan ook om iets op te lossen, is synoniem aan het punt 'waar de pendel aanhangt', waar Stiekema het over heeft. Dat stiltepunt, waar er geen beweging is, noemt hij het Niets. Wil je creëren dan kan dat alleen vanuit 'het punt' waar de slinger stil hangt, het Midden, de Leegte, het Niets.

Een kunstschilder start zijn werk vanuit een Leeg Doek. Vanuit het Niets maakt hij Iets. Dat is de essentie van de scheppende handeling. Zo simpel is het... Maar omdat we zo ondergedompeld zijn gedurende onze opvoeding en opleiding in het bad van de reactieve levensoriëntatie, hebben we geen benul meer van dit simpele gegeven; zijn we als het ware één geworden met die probleem-oplossende-levensoriëntatie. Anders gezegd: we hebben ons ermee geïdentificeerd; we denken zelfs dat we deze oriëntatie zijn, er niet bijstaand dat die oriëntatie een keuze is.

Een ander voorbeeld: de meeste mensen, zo blijkt uit onderzoek, kiezen een opleiding op basis van de motivatie daarmee werk te vinden, wat voor hen dan weer een middel is om daarmee in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Het uiteindelijke doel is dus middelen vinden ('t liefst zo veel mogelijk want je weet nooit..) om te overleven. Ze hebben niet geleerd hun toekomst te kiezen vanuit een ander perspectief: hun Hart, vanuit het Niets, de Leegte. Begrijpelijk als we beseffen dat generaties lang mensen hun leven hebben ingericht vanuit de angst te kort te komen en vanuit het feitelijk gegeven bedreigd te worden. Honderd jaar collectieve destructie (70 miljoen doden), alleen al in Europa, hebben hun sporen diepgaand in de collectieve geest nagelaten. Het collectieve natuurlijke sociaal/geestelijke immuunsysteem heeft enorme klappen opgelopen. Die invloed werkt nog steeds door in de generaties na de 2^e wereldoorlog, bewust en onbewust, en daarmee in de individuele levens.

De oproep 'dat niet meer', (deze vernietigende oorlogen) is o.a. de drijvende motivatie achter een streven naar een verenigd Europa. Maar de motivatie van de oproep 'dat niet meer', hoe nastrevenswaardig ook (en terecht vanuit een andere visie) blijft een reactieve respons! Je hoort dat ook in de huidige analyses over wat er de laatste jaren speelt bij de 'financiële crisis', nu de pendel zijn onontkoombare teruggaande beweging aan het maken is. Dan blijkt dat grote delen van de bevolkingen niet eens Europa minded zijn; velen zien een gemeenschappelijk Europa als een oplossing voor (een deel van de) eigen problemen, maar zijn niet 'op weg' naar het creëren van een nieuwe mythologie. De oplossing (!) die de opinion-leaders sinds de

jaren '50 aandragen en trachten vorm te geven, blijkt (nog) niet of nog onvoldoende te leven in de harten van veel mensen. Als ik hier schrijf over die andere visie die wel scheppend is dan heb ik het over de creatie van een nieuwe mythologie waarvan Campbell zegt:

"De enige mythe die in de naaste toekomst het overdenken waard zal zijn is er een over de planeet, niet de stad, niet een land, niet deze mensen, maar de planeet, met iedereen erop; de wedergeboorte van de aarde is de nieuwe mythe.

Peter Sloterdijk verwoordt deze ontwikkeling naar een nieuwe mythologie als volgt:

" Alle geschiedenis is de gevechten tussen immuunsystemen. Deze geschiedenis omvat de periode van de menselijke evolutie waarin de overwinningen van het eigene alleen betaald konden worden met de nederlagen van het vreemde. In haar domineren de heilige egoïsmen van de naties en de ondernemingen. Maar omdat de 'wereldsamenleving' de limes bereikt en de aarde inclusief haar fragiele atmosferische en biosferische systemen zich eens en voor altijd heeft gepresenteerd als het begrensde gemeenschappelijke toneel van menselijke operaties, stuit de praktijk van vooruitgang op een absolute grens. Ze eist dat we alle vroegere onderscheidingen tussen het eigene en het vreemde achter ons laten. Daarmee verdwijnen ook de klassieke onderscheidingen tussen vriend en vijand. Wie doorgaat op de lijn van het verschil tussen het eigene en het vreemde produceert immuunverliezen, niet alleen voor anderen maar ook voor zichzelf." (pag. 467).

Joseph Cambell geeft in zijn boek 'Mythen en bewustzijn' met het volgende verhaal nog een ander voorbeeld op welke wijze een reactieve oriëntatie zichtbaar wordt in iemands leven:

"Toen ik les gaf op een lagere school voor jongens sprak ik wel eens met jongens die nog niet wisten wat ze wilden worden. Dan kwam er een jongen bij me die vroeg: 'Denkt u dat ik dit kan? Denkt u dat ik dat kan? Denkt u dat ik schrijver kan worden?' 'Oh', zei ik dan, 'dat weet ik niet. Kun je tegen tien jaar van teleurstelling, als niemand je ziet staan, of denk je dat je meteen de eerste keer een bestseller schrijft? Als je de moed hebt om vast te houden aan wat je werkelijk wilt, wat er ook gebeurt, ga dan je gang.' Dan kwam pa die zei: 'Nee je moet rechten gaan studeren, daar is meer mee te verdienen'. Streef je een carrière na of je zaligheid?"

In verband met dit verhaal moet ik denken aan het levensverhaal van de schrijver en Nobelprijswinnaar García Márquez (van o.a. 'Honderd jaar eenzaamheid') die als jonge jongen al wist dat hij schrijver zou worden. Hij volgde zijn ziel en

zaligheid; pas na 25 jaren van 'teleurstelling en dat niemand hem zag staan' werd zijn eerste boek, zo rondom zijn veertigste jaar, een succes.

In de loop van de 22 jaar dat ik met deze kunst van het creëren bezig ben merk ik dat veel mensen aan mij vragen hoe het toch komt dat veel van de creaties waar ik me mee bezig houd succesvol zijn. Ik leg dan de bovenstaande principes uit, verwijs naar de boeken daarover en zeg dat het heel belangrijk is dat je bij deze kunst goed moet bedenken dat succes of mislukking niets zegt over wie je zelf bent of wat je van jezelf vindt. Dat je zelfs in de ogen van anderen en mogelijk ook van jezelf, nog zo onredelijk, onsympathiek of oneerlijk of wat dan ook in negatieve zin, kunt zijn, maar dat die oordelen werkelijk niets zeggen over je vermogen om te creëren. Denk maar aan Steve Jobs, de zojuist overleden Apple oprichter, waar ook de uitspraak van George Bernard Shaw (pag.23) op van toepassing was.

Begin dus nooit aan een creatie met het idee om er zelf beter van te worden, iets te bewijzen of om er iets mee op te lossen. Alleen je onvoorwaardelijke liefde voor het ontstaan van de creatie, vergelijkbaar met wanneer je een kind wenst, kan de basis zijn voor je scheppend handelen. Die houding wordt ook van je verlangd als het gaat om het scheppen van een leefbare en rechtvaardige wereld.

Daar sta je dan: in 'het Midden', in 'het Vacuüm', zonder te weten dat je staat en waar je staat. Zonder houvast, met lege handen. Dan alleen is er werkelijke, in de utopische zin van het woord, vernieuwing mogelijk. Niet een vernieuwing om de vernieuwing maar, om met Martin Buber (1878 - 1965) te spreken:

“De mens dient niet alleen vruchtbaar te zijn, maar het komt er op aan wat hij ter wereld brengt.”

In Buber's "Paden in Utopia" wordt dat *'wat'* verstaan als paden die leiden naar de grondwoorden 'ik' en 'jij', waartussen het grote gebeuren plaats vindt: de ontmoeting, liefde, betrokkenheid. Het gesprek tussen twee mensen, het gesprek van de mens met zijn 'God' is het allesomvattende kernstuk van Bubers's leven en werken. Hij zei zelf: 'ik heb geen leer, maar ik voer een gesprek.' Ook hier weer die lege handen, het Niets, waaruit het gesprek ontstaat, als een unieke creatie, dat niet door moderne frivole zelfverbeteringsmethoden en technieken wordt overschaduwed en kapot gemanipuleerd.

Dát gesprek, die ontmoeting, vervuld met liefde en betrokkenheid, dat mystieke ondogmatische gebeuren tussen de mens en de Ander, tussen mensen onderling, tussen mens en dier, tussen mens en plant, trachten wij hier op Ecolonie op allerlei manieren inhoud te geven en te oefenen. In die vruchtbare ontmoeting tussen een 'zijn in wording' in het algemeen én het concrete utopische verlangen in het

bijzonder, transmuteren die liefdesenergieën zich in een alchemistisch proces tot ecologische daden. Woorden en daden, geest en lichaam, te onderscheiden dualiteiten in tijd en ruimte, maar in Essentie onafscheidelijk, Een en Hetzelfde, als een uitdrukking van het Niets, de Grote Moeder, de 'Leegte achter de Leegte'. Dat alles willen wij hier oneindig oefenen, de tijd nemend, duurzaam, op een ambachtelijke wijze, indachtig alle paradoxen, op weg naar. Tegelijkertijd wetend dat er geen tijd te verliezen is. Een waarlijk vernieuwend symbolisch woord wordt uit deze vruchtbare verbindingen geboren:

EcoZen

Buber vertelde een prachtige belevenis over zijn ontmoeting met 'De stok en de boom.' Hij was van de weg afgedwaald, hij rustte eventjes uit en drukte zijn stok tegen een eikenstam. *'Ik voelde nu mijn aanraking van het wezen tweevoudig: hier, waar ik de stok vasthield en daar, waar hij de schors raakte. Terwijl ik schijnbaar alleen met mezelf was, vond ik mijzelf toch daar, waar ik de boom vond. Bij die gelegenheid verscheen mij het gesprek. Want zoals die stok is het spreken van de mens, waar het tenminste echt spreken is, en dat wil zeggen: waarlijk toegewend spreken is.'*

Buber's "Ik en jij" is het boeiende verhaal van ontmoeting; een ontmoeting die helpend is, genezend, d.w.z. 'helend' werkt. Ik en jij, van mens naar stok, van stok naar boom, van boom naar plant, van plant naar mens, van dier naar mens, van plant naar dier. Die ontmoetingsplaats wil Ecolonie zijn. Elke dag met lege handen beginnend, stilstaand, zonder theorie of leer; als een alomvattend eerbetoon aan de Grote Moeder.

Graag geef ik Han Marie Stiekema weer het woord, om het begrip Grote Moeder en de gevolgen van deze oriëntatie op het vrouwelijke, nader toe te lichten. Daarvoor gebruik ik een aantal citaten uit het 'Lied van Vol-Ledigheid' en 'Je Maitreya Mind Verwerklijken':

"Het Goddelijke bestaat, maar blijkt niet de Uiteindelijke Werkelijkheid te zijn. Niet het Licht, maar het Vacuum, de Schoot van het Universum is de Laatste Waarheid. Hierdoor is het begin van de wereld niet mannelijk maar vrouwelijk te noemen. De wereld is geen schepping maar een geboorte. Het doel van dit leven is niet meer 'eeuwig leven', maar voortdurend sterven en geboren worden. God schiep niet de wereld uit het Niets, maar het Niets geeft ononderbroken geboorte aan 'God' en de wereld. Religie, geschiedenis, mythologie en zelfs de natuurwetenschappen bleken het bestaan van het Vacuum te bevestigen. Het kan worden terugvervolgd tot in de prehistorie

toen het Uiteindelijke als de Kosmische Baarmoeder ervaren werd, waaruit alles ontstaat en waarin alles terugkeert. De grote beschavingen - van Mesopotamië, Egypte, India tot en met China - vereren alle de Grote Moeder als het begin der tijden, net zoals de scheppingsmythen van de inheemse volken. In feite kunnen er in alle bestaande godsdiensten 'resten' worden gevonden, die wijzen in de richting van een proces waarbij de Moederlijke Oorsprong vroeger of later werd vervangen door patriarchale goden."

Optimaal leven is het integreren van de verticale en horizontale dimensie.

"Het lijden van de mensheid is verlies van contact met de werkelijkheid, het afgesneden zijn van het diepe Zelf (Zijn) en de isolatie van je lichaam en zijn omgeving. Optimaal leven is het integreren van de verticale en horizontale dimensie. Het Zijn staat niet meer boven het leven, maar blijkt zijn draagvlak te zijn. Licht en leven zijn aanvullende tegenstellingen, waardoor het leven pas vruchtbaar wordt. Vrouwelijke waarden krijgen de plaats die zij verdienen, in het centrum. (het Midden - hj)

"In deze sombere tijd zal de Grote Moeder (Matrix) verering zich als een olievlek over de wereld verspreiden. Het staat open voor iedereen, ongeacht geslacht, 'ras', religie of cultuur. Het patriarchaat als karikatuur van mannelijke waarden is daarentegen aan het eind van zijn Latijn. Het huidige systeem is immers gebaseerd op onderdrukking, uitbuiting en vernietiging van het leven. De komende tijd zal een instabiele zijn, waarin op alle gebied levensvijandige structuren en ophopingen zullen worden afgebroken. De cultuur bevindt zich noodzakelijkerwijs in een stervensfase."

"Het "doel" van de Weg is een Universeel Bewustzijn. Het is de kern van de Maitreya Mind. Het is het gevolg van een leven lang werken aan bewustwording, (persoonlijke) integratie en onzelfzuchtig dienen van de ander. Daarbij ga je het lijden niet uit de weg. Integendeel. Gesteund door het inzicht, dat dit inherent is aan een tijd waarin al het oude afgebroken wordt, werk je mee met de "kosmische bedoeling". De terugkeer van de Grote Moeder heeft alles op slag veranderd. Immers Haar Essentie - het Vacuum - nodigt je uit om al het oude los laten - te "sterven" - om opnieuw geboren te worden. De dood overwinnen: niet door het te willen overstijgen, maar door het (bewust) te ondergaan. Centraal staat de acceptatie van de werkelijkheid zoals deze is, zonder er iets aan te willen veranderen. Er is geen drang om het leven (buitensporig) te ontleden. De enige keuze die overblijft is die tussen onwetendheid en bewustwording. Alleen zo kan onze angst voor het Niets - ons

grootste innerlijke struikelblok - overwonnen worden. Is ons nieuwe Zelf eenmaal geboren, dan is de volgende stap het opnieuw invoegen in Moeder's levensweb. Was ons existentiële lijden niet, dat we van de werkelijkheid - niet alleen verticaal, maar ook horizontaal - waren vervreemd? Simpelweg ontwaken is dus niet genoeg. Degenen die dat doen weigeren hun individualisme - nu opgesierd met een nieuwe kwaliteit - op te geven. Nee, de ultieme vervulling is weer deel van het Geheel worden en dit op alle niveau's. De kunst van het leven is alle dimensies te integreren. Terwijl de wereldcrisis ons leert, dat het doel de transformatie van mens en samenleving is. Daar is geen scheiding tussen "spiritualiteit" en de wereld. Alles is inherent aan het alles-omarmende Universele Bewustzijn. Het is geen kwestie van "bewustzijn hier" en "wat voor de wereld doen" daar. Doordat de wereld de inhoud van je Bewustzijn is, vloeit alles spontaan in je over. Het is de essentie van mededogen."

De enige keuze die overblijft is die tussen onwetendheid en bewustwording.

Daar waar Buber spreekt over 'het komt er op aan 'wat' hij (de mens) ter wereld brengt', zie ik Stiekema dit 'wat' op een zeer authentieke poëtische wijze verwoorden.

Ik citeer zo uitvoerig, ik noemde dat al eerder, omdat ik denk dat ook dit kennis-nemen en begrijpen van andermans denkwijzen oefening vraagt, op dezelfde manier als zaaien, schilderen, broodbakken, koken, wassen, timmeren e.d. Er is natuurlijk geen kunst aan om bepaalde zienswijzen samen te vatten in een paar zinnen en deze als een kant en klaar maaltijd voor te schotelen. Daarmee zou de essentie van een bijzonder ambachtelijk denkproces, dat voorafgaat aan bepaalde conclusies, de lezer onthouden worden. Denken en handelen kunnen op deze wijze als dezelfde fenomenen van de werkelijkheid gezien worden. Zoals ik in mijn voorwoord van deel 1 al heb geschreven, geldt dit ook voor dit hele verhaal over 'de toekomst van Ecolonie'.

Het is weer tijd om die andere bondgenoot Peter Sloterdijk onder de aandacht te brengen. Ik kom daarop omdat ik in het laatste uitgebreide citaat van Stiekema de zin zie staan: "*Was ons existentiële lijden niet, dat we van de werkelijkheid - niet alleen verticaal, maar ook horizontaal - waren vervreemd?*"

Sloterdijk heeft het in zijn 'Je moet je leven veranderen' veel over de verticale en de horizontale kracht; ook hij wijst op die vervreemding van de werkelijkheid waar het gaat om de horizontale kracht, de alledaagse werkelijkheid. *'In de tijden dat de verticale kracht dominant was, langs welke 'religieuze ladder' ons volmaaktheidsideaal vorm kon krijgen om ons eeuwigheid te garanderen betekende het oefenen van de elite, de avant garde, vooral veel bidden, en nog eens bidden'* zo beschrijft hij.

Hij wijst er op dat de obsessieve dwang die van die verticale kracht uitging sterk is afgenomen. Daarmee wil niet gezegd zijn dat de secularisatie er voor gezorgd heeft dat de horizontale kracht evenredig is toegenomen. Hij constateert dat na de Tweede Wereldoorlog (en ook al van 1815 tot 1914) - hij noemt het de rustiger perioden - *"men in die tijden rustig kon meeliften met de ontwikkeling, die grosso modo voorwaarts streefde, en tegelijkertijd de oude Adam in burgerlijke kleren kon laten leven. Het volstond met de tijd mee te gaan en zich te richten op de vooruitgang, om te mogen geloven dat men tot de rechtvaardigen, de goeden behoorde."*

De tijd van rustig meeliften voor half geld is voorbij

Uit zijn woorden blijkt vooral dat de dwingende noodzaak om dit leven vol compromissen en halfslachtig handelen radicaal te veranderen nog steeds niet tot de meeste mensen is doorgedrongen. Hij zegt, dat de burgers zich hebben aangeleerd alle serieuze tekenen van een naderende catastrofe te zien als zijnde een horror-documentaire en de ergste waarschuwingen als uitingen van druktemakers. Zodat men geen haast hoeft te maken met het ernstig nemen van de situatie. Hij schrijft:

"Niettemin zullen de tijdgenoten vroeg of laat moeten beseffen dat er niet zo iets bestaat als een mensenrecht op niet-overbelasting - net zomin als het recht alleen met problemen te worden geconfronteerd die we met beschikbare middelen kunnen oplossen."

Dat is even heel andere taal, directer, veel minder poëtisch, dan we van Buber en Stiekema gewend zijn, maar daarom niet van minder belang. Na deze passage op blz. 462 uit 'Je moet...' begint Sloterdijk met een nieuw hoofdstuk met de titel:

Wie moet het doen?

Die vraag brengt mij dichterbij in de buurt van het formuleren van wat ik in het voorwoord van deel 1, 'het eindresultaat' heb genoemd.

Behalve dat dit hele verhaal (deel 1 en deel 2) voor een belangrijk deel al een antwoord is op die vraag, zou ik ter aanvulling of verdieping daarop nog duizend en één invalshoeken uit Sloterdijk zijn boek als uitgangspunt kunnen nemen omdat die meer dan de moeite waard zijn om hier samen te vatten of te citeren. Ik beperk me

echter verder tot een paar items, passages uit zijn boek, die als laatste bouwstenen (earthbags.....) kunnen dienen voor de formulering van het eindresultaat.

Over het antwoord op de vraag 'wie moet het doen' is Sloterdijk niet al te optimistisch. *"Want hoe zouden de eeuwige 'waarden', die al onvoldoende en onmachtig zijn gebleken bij het oplossen van veel kleinere problemen, ineens in staat zijn bij veel grotere problemen een wending ten goede te bewerkstellingen?"* zo vraagt hij zich af.

Hij signaleert twee overbelastingen in één, wat zich op dit moment op de aarde afspeelt: 1 - een voortschrijdende integratiecatastrofe (de eerder genoemde globalisering) en 2 - de voortschrijdende desintegratiecatastrofe die zich beweegt richting crash-punt. Van deze twee ontzaglijkheden denkt hij dat de tweede veruit de meest waarschijnlijke is, omdat, zo schrijft hij:

"ze in de lijn van de lopende processen ligt. Zij wordt vooral bevorderd door de productie- en consumptieverhoudingen in de welvaarts- en de ontwikkelingsgebieden op de aarde omdat die gebaseerd zijn op een blinde en grenzeloze uitbuiting van eindige natuurlijke hulpbronnen. De rede van de natie blijft nog altijd alles op alles zetten om arbeidsplaatsen op de Titanic in stand te houden. De crashuitkomst is ook waarschijnlijk omdat ze gepaard gaat met een groot psycho-economisch kostenvoordeel: ze zou de chronische spanningen wegnemen die als gevolg van de globale evolutie op ons inwerken." (pag.464)

Echter.....,

en ik citeer uitvoerig een belangwekkende passage uit zijn boek, waarin nauwelijks een uitzicht op een oplossing gegeven wordt; hoogstens een begin van een weg naar een onbekende bestemming:

"Aan de filosoof Hans Jonas hebben we het bewijs te danken dat de uil van Minerva niet altijd pas bij het vallen van de avond begint te vliegen. Hij heeft aangetoond dat in onze tijd een vooruitziend filosoferen mogelijk is. 'Handel zo dat de gevolgen van je handelen samengaan met het voortbestaan van echt menselijk leven op aarde, het ecologisch imperatief (= de dwingende noodzaak tot ecologisch handelen - hj). Hij stelt de harde eis aan de slag te gaan met het concreet geworden universele. Omdat hij - Hans Jonas - iedereen persoonlijk toespreekt, zegt Sloterdijk, "moet ik zijn appèl op mezelf betrekken als was ik zijn enige geadresseerde. Van mij wordt geëist me te gedragen alsof ik du moment kan weten wat me te doen staat, zodra ik mezelf beschouw als speler in het netwerk van de netwerken. Ik moet elk moment een prognose maken omtrent de gevolgen van mijn handelen voor de ecologie van de wereldsamenleving. Ik moet als wereldburger mijn mannetje staan ook al ken ik

nauwelijks mijn burens en verwaarloos ik mijn vrienden. Ook al blijven de meeste van mijn nieuwe volksgenoten onbereikbaar voor mij, toch heb ik de taak rekening te houden met haar reële aanwezigheid bij elke handeling die ik verricht en mijn voetafdruk op de omgeving tot het spoor van een veer te reduceren." (pag.465)

In onze tijd is vooruitziend filosoferen mogelijk

Daarom gaat hij ook verder met nadenken en stelt dat aan deze eis niet te ontkomen valt, tenzij door de vlucht in de verdoving. Dat komt volgens hem omdat we nog geen doelmatig immuunsysteem hebben voor de leden van de wereldsamenleving. Ons 'familiegevoel' (wij horen bij elkaar en hebben wat voor elkaar over of dat wat de naam solidariteit verdient of een gevoel van bescherming geeft), kenmerkend voor een co-immuunsysteem, is op het hoogste nivo nog een loos woord.

Hij stelt dat dit anders kan worden als de geschiedenis van het te klein opgevatte eigene en van het te slecht behandelde vreemde stopt, wanneer er dat genoemde wereldwijde co-immuunsysteem ontstaat dat op respectvolle wijze rekening houdt met de afzonderlijke culturen, particuliere belangen en lokale solidariteiten. In plaats van de vrijblijvende romantiek van het broeder- en zusterschap hebben we een coöperatieve wereldstructuur nodig. *'Zo'n structuur noemen we beschaving'*, zegt Sloterdijk.

'Wie moet het doen?' was de vraag.

Het antwoord is: jij en ik: wij.

We zullen met elkaar opnieuw het wiel moeten gaan uitvinden zo lijkt het wel. Als beginnelingen, die geen weet hebben hoe het moet. Met het enthousiasme van de beginnerservaring, maar met *"de integrale discipline die niet onderdoet voor de grote vormen van ascese uit de Oudheid en de Middeleeuwen"* zegt Sloterdijk. Die uitspraak lijkt op die van André Droogers die we in deel 1, pag.25 citeerden: "De paradox is dat hoe meer een beginnerservaring aanspreekt.....juist omdat succes machtsuitoefening nodig maakt." Integraal betekent, alles er bij betrekken.

Beginneling zijn betekent niet dat we geen verleden hebben, dat we zero-denkers zijn. Verre van dat. De tijd voor naïeve, vrijblijvende, frivole en romantische ideeën en experimenten, is voorbij! De geschiedenis is ons nu genoegzaam bekend om te weten wat de gevolgen van dit leven 'voor half geld' zijn. We zijn alleen maar

beginning ten opzichte van dat wat nog 'unabgegolten' is, wat in de toekomst verscholen ligt; we zijn dat niet ten opzichte van het verleden!

De vaststelling beginning te zijn sluit ook aan bij de opmerking van Sloterdijk *"dat het menselijk bestaan na drieduizend jaar van spirituele ontvluchtingen weer terug is op het punt waar de secessies (afscheidingsen - h) begonnen en maar een beetje slimmer is dan tevoren ☺- of in elk geval nauwelijks minder onthand."* (pag.457)

Tegen deze achtergrond is het nu nodig om soms vage, soms heldere, maar altijd voorlopige contouren van een beweging - de menselijke en natuurlijke samenleving in wording - te schetsen. Zodat we tenminste weten wat we hebben te oefenen; in welke richting we dienen te gaan. De ingrediënten van dit hele verhaal (deel 1 en 2) zijn bedoeld om te gebruiken als vruchtbare compost voor een 'integrale discipline' (werken aan zelf- en wereldverbetering), waar Sloterdijk over spreekt.

'Lichaam en ziel kunnen alleen samen de andere oever bereiken; in hun eentje lukt hun dat niet. The whole man must move at once.'

Door onze kennis van het verleden kunnen we weten wat eventueel de valkuilen zijn als we al te naïef onze doelen stellen. Bijvoorbeeld: in naam van een zogenaamde utopische ideologie hebben zich in het verleden totalitaire onderdrukkende systemen ontwikkeld, omdat men van 'bovenaf' een systeem bedacht voor iedereen. Niet 'de mens in wording' stond centraal maar het systeem. Dat dus nooit meer! Radicaal en revolutionair durven zijn zal daarom een heel andere inhoud en vorm moeten krijgen en vooral betrekking moeten hebben op het thema zelfverbetering (van 'een heb-oriëntatie naar een zijns-oriëntatie') om daarmee dienstbaar te kunnen zijn aan datgene wat nog 'unabgegolten' is. De paradox in deze is dat zelfverbetering niets te maken heeft met het verbeteren cq. versterken van datgene wat vaak als een 'ik' wordt gedefinieerd!

Om die structuur te creëren, waarin we volgens nieuwe waarden willen (= moeten) leven, zullen we ons *"door dagelijkse oefeningen de goede gewoonten van gemeenschappelijk overleven dienen eigen te maken."* ('Je moet...' blz.468).

Dat is meer dan het louter nemen van een besluit: men kan zich niet van de ene dag op de andere transformeren tot de mens van de toekomst. Om die reden vind ik bepaalde opmerkingen die ik wel om me heen hoor en heb gehoord van sommige mensen, volstrekt gespeend van enige (zelf)kennis, als zij een oordeel uitspreken over het handelen van anderen in de geest van: 'dat is oud!' Daarmee direct of indirect bedoelend dat datgene waar betrokkene zelf mee bezig is, 'nieuw' zou zijn. Terecht

schrijft Sloterdijk in mijn ogen dan ook dat "de Nieuwe Mens voor zichzelf een groot **nog-niet** is" en dat we eerst moeten toegeven

"dat we nog door en door de oude mens zijn, doordeesemd van de overerfbare onrechtvaardigheden van de hele geschiedenis van de mensheid..... bedorven door de foute dressuren van alle voorafgaande generaties.....slachtoffer van een verknipt levensinstinct.....behept met een verkrampde, ziekelijke en hysterische angst voor de dood, de diepste bron van de niet-solidariteit onder de stervelingen."

Hoe moeten we het doen?

Oefenen, oefenen en nog eens oefenen; de rode draad van dit hele verhaal. Erkennen dat we als mens alleen maar oefenende wezens zijn. We hebben nooit anders gedaan! We zullen echter deze herhalende scheppende handelingen nu dienstbaar moeten maken aan een andere creatie. We zullen de eeuwenlange invloed van de autoriteit van verticale kracht eerst dienen om te buigen in die van de autoriteit van de horizontale kracht en daar nu werkelijk gehoor aan gaan geven, ons daarbij richtend op het 'onmogelijke', om het 'mogelijke' mogelijk te maken.

"De enige autoriteit die tegenwoordig mag zeggen: 'Je moet je leven veranderen' is de wereldwijde crisis waarvan sinds enige tijd iedereen merkt dat ze begonnen is haar apostelen de wereld in te sturen. Ze bezit autoriteit omdat ze zich beroept op iets onvoorstelbaars waarvan ze de voorafschaduwing is: de wereldwijde catastrofe." (pag.460 en verder 'Je moet...')

Als we over oefenen spreken dan hebben we het over scholing. Sloterdijk schrijft: "Wie onderwijs wil geven, wordt lid van de machtigste organisatie van de moderne wereld: **Leraren zonder Grenzen.** "

Hij verwijst daarbij opnieuw naar de eerder genoemde Comenius, die de nieuwe pedagogiek als het ware als volgt omschreef:

"De hele wereld is een school, en alle mensen zijn louter leerlingen. We zijn bewoners van een schepping waarin alles gericht is op onderwijs."

Sloterdijk is verder van mening...

"dat het tijd is om alle vormen van oefenend leven opnieuw tegen het licht te houden omdat ze nog steeds heilzame energieën kunnen vrijmaken, ook al zijn hun toespitsingen tot metafysische revoluties, waarin ze aanvankelijk ingebed waren, op niets uitgelopen. Oude vormen moeten op hun mogelijkheid tot hergebruik worden getoetst, nieuwe vormen moeten worden bedacht. Er zou een begin moeten worden gemaakt met een nieuwe cyclus van secessies, (afscheidingen) om mensen opnieuw weg te leiden - zij het niet uit de wereld,

maar uit de matheid, de mismoedigheid, de verstoktheid, maar vooral uit de banaliteit, waarvan Isaac Babel zei dat ze de contrarevolutie was." (pag. 457)

Oefenend leven is niets anders dan ambachtelijk leven

Met deze uitspraak komen we in de buurt van de beschrijving van 'het eind resultaat'. Ik introduceer dit onderwerp met een citaat van Sloterdijk:

'Wie niets wil weten van ambachtslieden moet dus ook zwijgen over helden.' (pag.305).

En juist helden dienen we weer te worden, een andere naam voor pioniers. Kees Zoeteman zijn boek uit 1995, 'Pioniers gevraagd', ik citeerde er eerder uit, zou ook kunnen heten: 'Helden gevraagd.' Ook Joseph Cambell wijst er op dat de helden in de mythologie een belangrijke plaats innemen.

Graag citeer ik Sloterdijk in een poging het ambachtelijk werk weer een ereplaats te geven:

- Wie de ambachtslieden verdedigt neemt het herhalende leren inclusief het langzame tempo en het weinig originele karakter ervan in bescherming. Dit vooronderstelt dat men de herhaling, die in de moderniteit zozeer werd belasterd, een nieuwe ereplaats geeft. - 305
- Om een bekwame ambachtsman of een verdienstelijk musicus te worden zijn volgens een oude vuistregel minstens tienduizend uren oefenende 'praktijk' nodig - neemt men hogere graden van meesterschap in aanmerking dan mag men dat aantal gerust verdubbelen, om niet te zeggen verdrievoudigen. - 305
- Hierdoor wordt duidelijk uit welke gewetensvol uitgevoerde ambachtelijke arbeid een spirituele meerwaarde kan voortvloeien. - 306
- Zoals voor de meerderheid van de monniken al sinds jaar en dag *het ora et labora* (bid en werk) gold, zo drong het eigentijdse (!!) *labora et ora* zich op aan de wereldse broeders van het ambachtelijke leven. - 306

Afsluitend...

Ter afsluiting wil ik nog een aantal citaten uit 'Je moet...' weergeven:

- Wat wij waarheid noemen is de resultante van de strijd tussen aardse zwaarte en antigravitatie. (de verticale, opwaartse kracht - hj) - 217
- Alle geestelijke en lichamelijke vooruitgang begint met een zich afscheiden van de gewoonte. - 227
- Het grote wereldtheater gaat over het duel tussen de wereld ontvluchters en de in-de-wereld blijvers. - 231
- Egoïsme is vaak slechts het beruchte pseudoniem voor de beste menselijke mogelijkheden en is meestal niet meer dan de natuurlijke prijs voor de concentratie op een zeldzame prestatie." - 253

- Er is niets dat zo veel moet worden bestreden als de steeds weer opkomende neiging het gewone leven en zijn kleine vluchtroutes aantrekkelijk te vinden. Wie na het uitstappen toch weer droomt van de genoegens van het gewone, is spiritueel verloren. - 244
- Bedenk dat alles alleen geboren is om te sterven. - 245
- Bestaan en 'haast hebben' zijn hetzelfde, zoals de aandrang tot haast en de wil tot perfectie bij elkaar horen. - 254
- Voorwaarts en omhoog betekent vanaf nu hetzelfde. - 258
- Zodra het de oefenenden niet alleen meer om een vak of een handigheid gaat, die met verwerven van de meestertitel kan worden afgesloten, maar om de existentiële kunst, waarbij het leven als geheel naar verheffing en verheerlijking streeft, komen dood en volkomenheid onvermijdelijk naast elkaar te staan. - 258
- Ze pleit niet voor het zelfoffer in de ene of andere richting maar voor de verbinding van inspanning en zelfervaring. Uit deze alliantie komen de wegen naar verhoging en verandering voort waarop de moderne mens zich probeert te optimaliseren. - 297
- Laten we stoppen met willen wat we tot dusver wilden! De wil tot het anderswillen brengt de permanent gespannen zorg om de nieuwe, ongewone en onwaarschijnlijke houding op gang. - 319
- Het nieuwe is uitsluitend gelegen in de beslissing in de concentratie op het ene dat de krachten samenbundelt in het punt waar het op aankomt. - 321

Samenvatting 2e deel

In dit 2e deel ben ik na het voorwoord begonnen André Droogers zijn boek "Zingeving als spel" onder de aandacht te brengen. Hij definieert spel als "het menselijk vermogen om tegelijk met twee werkelijkheden om te gaan" en gebruikt het woord dus niet als de tegenhanger van het woord ernst.

Het eerste gedeelte van het verhaal in deel 2, gaat vooral over dat vermogen en de daarmee samenhangende ervaringen van het leven in twee werelden. In dat verband komen in het eerste gedeelte persoonlijke ervaringen van Marya en mij te sprake, gevolgd door 'persoonlijke-ervaringen-overstijgende-inzichten' van bondgenoten als Emile Trommel, Joseph Campbell, Frederik van Eeden, Peter Sloterdijk, Martin Buber, Han Marie Stiekema, Joke Hermsen, Wilka Zelders, Dorothee Sölle, Thomas Moore en de vele zen verhalen en gedichten.

Een aantal belangrijke thema's kwamen daarbij naar voren, te weten:

- zachte middelmacht
- conflicten tussen illusie en waarheid
- de dwingende noodzaak om ons leven te veranderen en vooral waarom dat nodig is

- de diverse paradoxen van het leven
- het op zoek gaan naar ons eigen verloren Atlantis - terug naar de oerbron
- het einde van een frivoliteitscultuur
- het verloren gaan van onze onschuld en het verkleinen van de ecologische voetafdruk
- het verschil tussen een reactieve oriëntatie en een oriëntatie op het scheppende
- wat is de betekenis van het hologram van Ecolonie
- goddelijk plan in actie
- illusionaire dualiteit
- ecologie
- levensbeddingen veranderen
- bestaansrecht van Ecolonie
- wat is mystiek?
- de duistere nacht van de ziel
- de onderwereld van het huwelijk en andere verbindingen
- van de mens wordt het onmogelijke gevraagd
- de Grote Moeder, het Niets, de Leegte achter de Leegte, de Onpeilbare Afgrond
- wat is Zen?
- het vastgrijpen van de lege ruimte
- hebben als het onvermogen tot zijn
- het absolute Niets gaat aan het Licht vooraf
- stil staan en stil zijn in het Midden - over de kunst van het creëren
- optimaal leven is het integreren van de verticale en horizontale krachten
- de enige keuze die overblijft is die tussen onwetendheid en bewustwording
- de tijd van rustig meeliften voor half geld is voorbij
- in onze tijd is vooruitziend filosoferen mogelijk
- wie moet het doen, en 'wat' en 'hoe' moet die 'wie' het doen
- de betekenis van oefenen
- oefenend leven is niets anders dan ambachtelijk leven

De weerslag van deze stroom citaten van wijsheden, inzichten, paradoxen en hoe ze verder ook mogen heten, van de genoemde bondgenoten, gecombineerd met mijn eigen inzichten en ervaringen, wil ik verdichten in de na volgende, al eerder genoemde regels:

Dát gesprek, (waar Buber op doelde) die ontmoeting, vervuld met liefde en betrokkenheid, dat mystieke ondogmatische gebeuren tussen de mens en de Ander, tussen mensen onderling, tussen mens en dier, tussen mens en plant, trachten wij hier op Ecolonie op allerlei manieren inhoud te geven en te oefenen. In die vruchtbare ontmoeting tussen een 'zijn in wording' in het algemeen én het concrete utopische verlangen in het bijzonder, transmuteren

die liefdesenergieën als het ware in een alchemistisch proces tot ecologische daden. Woorden en daden, geest en lichaam, te onderscheiden dualiteiten in tijd en ruimte, maar in Essentie onafscheidelijk, Een en Hetzelfde, als een uitdrukking van het Niets, de Grote Moeder, de 'Leegte achter de Leegte'. Dat alles willen wij hier oneindig oefenen, de tijd nemend, duurzaam, op een ambachtelijke wijze, indachtig alle paradoxen, op weg naar. Tegelijkertijd wetend dat er geen tijd te verliezen is. Een waarlijk vernieuwend symbolisch woord wordt uit deze vruchtbare verbindingen geboren:

EcoZen

*Lichaam en ziel kunnen alleen samen de andere oever bereiken;
in hun eentje lukt hun dat niet.*

The whole man must move at once.

Deel 3

Voorwoord

Begin februari 2011 gebruikte ik voor het eerst in een van de evaluatievergaderingen het woord 'werkervaringsplaats' n.a.v. de besprekingen over het boerderijverslag. Dat begrip is toen verwerkt in het nieuwe verslag en vervolgens is er in deze geest enige informatie in de festivalkrant opgenomen. Sinds dat moment groeide bij mij het bewustzijn dat Ecolonie gaandeweg in haar bestaan meer is geworden dan een woon- en werkgemeenschap met ecologische doeleinden (zie statuten, visie en uitgangspunten), zich profilerend als een ontmoetingsplaats. In dit afgelopen jaar werd me gaandeweg steeds duidelijker dat de focus op die woon- werkgemeenschap, zoals die 22 jaar is geweest, heel zinvol is geweest om, zoals ik schrijf 'het kind te voeden en te kleden'. Maar nu er sprake is van een nieuwe fase, om met de eerder genoemde metafoor te spreken, er aan de contouren van een jong volwassenheid gewerkt gaat worden, zal de focus een andere dienen te worden. Eén waar de dominante aandacht voor de ontwikkeling van de woon- werkgemeenschap meer naar de achtergrond wordt geplaatst. Was het de afgelopen 22 jaar zo, dat op iedereen (bewoners en participanten) een eenduidig appèl gedaan werd om dienstbaar te zijn aan die ontwikkeling, nu zal dat appèl meerduidelig gaan worden.

Generaliserend gezegd is er de afgelopen dertien jaar structureel altijd een spanningsveld geweest tussen enerzijds de belangen die het doel dienden om 'Ecolonie te voeden en te kleden' zodat het zou kunnen bestaan én het daarbij behorende appèl aan alle betrokkenen daar onvoorwaardelijk dienstbaar aan te zijn, en anderzijds de gevarieerde belangen van de tijdelijke participanten om op Ecolonie aanwezig te zijn, waarvan bleek, dat deze heel vaak niet overeenstemden met wat er gevraagd werd. Velen namen het appèl van Ecolonie als het ware op de koop toe, en richtten zich in de praktijk vooral op hun eigen belangen. Je zag daardoor zelfs gedragingen, met name in de zomermaanden, die lijnrecht ingingen tegen wat verwacht werd. Een weerspiegeling van een houding die je ook in de samenleving aantreft; zoals Sloterdijk het noemt: 'meeliften voor half geld.'

Omdat het bij deze waarneming niet om uitzonderingen ging en gaat, maar in de loop der jaren een rode lijn, een vaste tendens laat zien, ligt het in de lijn van de ontwikkeling dat dit genoemde verschil in belangen, dat structurele spanning veroorzaakt, om te zetten in een nieuwe these, een nieuwe creatie.

Dat proces van bewustwording, van veranderend waarnemen, werd bij mij vorige winter met name gevoed door de visie van Han Stiekema en Thomas Moore en vervolgens werd het alleen maar verder uitgekristalliseerd door de inhoud van met name het boek van Peter Sloterdijk e.a. Veel puzzelstukjes vielen daardoor in de loop van het afgelopen jaar op hun plaats.

Was de focus de laatste 13 jaren dus vooral eenduidig (ik noemde in deel 1 dat de eendimensionale benadering), in het vervolg zal die focus meerduidig moeten zijn:

A - gericht op zelfverbetering van de permanente participant

Hetgeen betekent dat de permanente participant en bewoner die hier langere tijd wil blijven, een diepgaande keuze maakt om met hart, hoofd en handen te werken aan het ontwikkelen van een nieuwe 'levensbedding', te noemen een zijns-oriëntatie.

B - gericht op de wereldverbetering

Vanuit deze zijns-oriëntatie is de permanente participant en bewoner zich zeer goed bewust dat het mede van hem/haar afhangt of er een leefbare werldsamenleving mogelijk is. Betrokkene dient co-creator te willen zijn van een nieuwe werkelijkheid die in wording is.

C - gericht op het voortbestaan van de vereniging Ecolonie

Als we Ecolonie (de vereniging / de woon- werkgemeenschap) zien als een middel om beide andere twee doelstellingen mogelijk te maken - de oefenplek bij uitstek - dan vloeit uit die gedachtengang automatisch voort dat er op deze plek ook een en ander te oefenen moet zijn. Dat betekent dat net als voorheen de oude doelstelling gehandhaafd blijft: vormgeven aan een 'ecologisch gericht leven' in de breedste zin van het woord en ontmoetingsplaats zijn (eco toerisme).

In deze kan er van een omkering gesproken worden. Dit alles gezegd hebbende stel ik voor vorm te geven aan een:

Internation(a)al EcoZen College

werkplaats voor ambachtelijke vaardigheden & levenskunst

gebaseerd op ecologische uitgangspunten en dienstbaar aan zelf- en wereldverbetering.

De tijd ontbreekt mij voor de komende vakantie om mijn ideeën over de praktische aspecten van dit college, de uitvoering, de details, reeds uit te werken en jullie voor te leggen. Het volgende kan ik er in grote lijnen wel over zeggen.

In de toekomstige structuur zie ik drie cirkels voor me. De binnenste cirkel bestaat uit **de bewoners** van Ecolonie.

De 2^e cirkel bestaat uit, wat ik nu **de permanente participanten** zou willen noemen. Dat zijn diegenen die zich voor minimaal twee jaar willen verbinden aan het College om te onderwijzen en/of onderwezen te worden.

De 3^e cirkel bestaat uit **tijdelijke participanten** die voor kortere tijd willen meewerken.

Ecolonie-Forge Neuve kan gezien gaan worden als een kenniscentrum van alle in deel 1 & 2 genoemde levensaspecten die praktisch oefenen en studeren nodig maken, hier na te noemen **de VISIE**.

Mijn voorstel is dat er op korte termijn een plan gemaakt wordt voor de ontwikkeling van Forge Neuve, zodat deze plek speciaal kan dienen voor de ontwikkeling van het Zen-aspect in de ruimste zin van het woord, van het EcoZen College. Denk daarbij aan workshops, seminars en andere vormen die dienstbaar zijn om kennis over te dragen.

Het Internationale EcoZen College kan zich verder ontwikkelen tot een

Internation(a)al EcoZen Network.

Het beeld dat ik daarbij heb, ziet er als volgt uit.

Ecolonie gaat met behulp van derden fondsen werven om overal waar het mogelijk is land aan te kopen waar de 'afgestudeerde ecologische ambachtslieden', die hier en later elders (als die plekken ook verder zijn ontwikkeld) hun vorming hebben gekregen, zelfstandig aan het werk gaan, vanuit **dezelfde visie** als het EcoZen College.

Nu al kunnen we hier een begin mee maken door vorm te geven aan een samenwerkingsverband met **Amasiko in Uganda**.

De naam van het **Internation(a)al EcoZen College** is universeel en herkenbaar in vele talen

Hetzelfde geldt voor het **International EcoZen Network**.

Als ik dit allemaal opschrijf word ik enorm enthousiast (een beginners-ervaring.....☺.....), omdat ik vanuit deze visie en deze structuur een hartverwarmend perspectief zie voor de toekomst. Het voordeel van deze structuur en werkwijze is dat 'geschoolde ambachtslieden' vanuit dezelfde visie verder kunnen trekken naar een volgende plaats etc. etc. Nieuwe initiatieven elders, die nu nog vastlopen door gebrek aan ervaring kunnen hier in die zin ook hun kennis vermeerderen, en als zij de visie delen, mee gaan doen in het EcoZen Network.

Dat netwerk waarin men elkaar ondersteunt is dringend nodig!

Deze opzet is een concretisering van datgene waar Mijntje Broeren over sprak (deel 2 - pag. 16) toen zij zei dat *'Ecolonie gezien kan worden als een steen die in de vijver geworpen is, waaromheen de rimpelingen zich in steeds groter wordende cirkels zullen uitbreiden.'*

Tenslotte

Ambachtsman betekent ambassadeur zijn van het land Utopia. Een land dat niet mag ontbreken op een landkaart. Het woord ambassadeur heeft in zich de woorden 'dienen' en 'ambacht.'

Het oorspronkelijke Keltische woord ambactus, dat dienaar betekent. Hier is het Nederlandse woord ambacht weer mee te vergelijken.

'Dienen' en 'ambachtelijkheid' zijn nog niet tot gelding gekomen. Met het afwijzen van deze woorden als 'ouderwets', niet meer ter zake dienende, is een hele wereld bijkans weggegooid. Bij kans.....

Dienen is in dienst staan van: het is een meester-leerling-verhouding, die - en hier komt al iets 'unabgegoltens' naar voren - wederzijds is, gelijkwaardig.

Forge Neuve, 16 - 12 - 2011

Henkjan de Blaauw